

ΕΚΛΕΚΤΑ ΜΥΘΙΣΤΟΡΗΜΑΤΑ

ΕΤΟΣ Η

ΕΙΚΟΝΟΓΡΑΦΗΜΕΝΑ ΕΚΔΙΔΟΜΕΝΑ ΚΑΤΑ ΚΥΡΙΑΚΗΝ

ΑΡΙΘΜΟΣ 601

ΤΙΜΗ ΦΥΛΛΟΥ ΛΕΠΤΑ 20

*

Έν Αθήναις, 12 Ιανουαρίου 1892

*

ΤΙΜΗ ΦΥΛΛΟΥ ΛΕΠΤΑ 20

ΕΤΗΣΙΑ ΣΥΝΔΡΟΜΗ ΠΡΟΠΑΗΡΩΤΕΑ

Έν Αθήναις	φρ.	8.—
Ταῖς ἐπαρχίαις		8.50
Έν τῷ ἐξωτερικῷ	φρ. χρ.	15.—
Έν Ρωσίᾳ	ρούβλ.	6.—

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Μήτσου Χατζοπούλου: Η ΝΕΡΑΪΔΑ ΤΟΥ ΑΜΒΡΑΚΙΚΟΥ, διήγημα. — Άλεξάνδρου Δουμά: ΤΑ ΔΡΑΜΑΤΑ ΤΗΣ ΘΑΛΑΣΣΗΣ: Η ΔΕΛΦΙΝ, μετὰ εἰκόνων. — ΤΟ ΠΤΥΧΙΟΝ, διήγημα κατὰ τὸ ἰταλικόν. — Ἐδμόνδου δὲ Ἀμίτς: ΙΣΠΑΝΙΑ. — ΑΥΤΟΔΙΚΙΑ, διήγημα ἐκ τοῦ γερμανικοῦ.

ΓΡΑΦΕΙΟΝ

ΟΔΟΣ ΠΡΟΣΑΪΤΕΙΟΥ, ΑΡΙΘΜΟΣ 10

Αἱ συνδρομαὶ ἀποστέλλονται διὰ γραμματωσῆμων καὶ χαρτονομισμάτων παντὸς ἔθνους, διὰ τοκομεριδίων ἑλληνικῶν δανείων καὶ τραπεζῶν, συναλλαγμάτων, κτλ

ΜΗΤΣΟΥ ΧΑΤΖΟΠΟΥΛΟΥ

Η ΝΕΡΑΪΔΑ ΤΟΥ ΑΜΒΡΑΚΙΚΟΥ

Δ Η Γ Η Μ Α

Ἄκουτ' ἐκεῖ ὁ μπαμπᾶς νὰ μοῦ λέγη τέτοια πράγματα ἐμπρὸς εἰς ἕνα... Ἐκεῖνος φαίνεται θὰ μ' εὔρισκεν εὐμεροφτέραν, καὶ ἀπὸ τὸν μπαμπᾶν, καὶ δὲν ἐξεκολλοῦσε τὰ μάτια του ἀπὸ τὰ δικά μου. Εἰς τὴν τελευταίαν ἐκείνην ἐρώτησιν τοῦ μπαμπᾶ ἡ καρδία μου ἐσφυροκτυποῦσε τρομερά, καὶ περιμένα μὲ φρικτὴν ἀγωνίαν τὴν ἀπάντησιν του.

— Ἡ ἀλήθεια εἶνε, ἀπήντησε μειδιῶν, κ' ἀποφεύγων τὸ βλέμμα μου, ὅτι ἡ δεσποινὶς Μαρία εἶνε ὠραία πάντοτε, ὅπως καὶ ἂν εἶνε ντυμένη...

Ὁ μπαμπᾶς ἐμειδία τρομερά. Ἐγὼ τὰ ἔχασα, μοῦ ἤρχετο κάτι μέσα εἰς τὰ στήθη μου θερμό, θερμό, ποῦ μ' ἐξάλιζε φοβερά.

— Εἶδες ἐκεῖ φιλοφρόνησις! ὁ κύριος... Περικλῆς—τέλος Περικλῆ θὰ σοῦ λέω, βρε ἀδελφὲ—εἶνε τὸ ἴδιο σὰν νὰ μοῦ λέη, ὅτι δι' αὐτὸν εἶμαι ὠραία πάντοτε, καὶ διὰ νὰ εἶμαι ὠραία, πάει νὰ εἰπῇ ὅτι τοῦ...

Ὄψ! ἀνοησίαις, ποῦ σοῦ γράφω, κ' ἐσὺ τὸ εἰξεύρεις δὲν θέλω νὰ φαίνωμάκι ποτε ἀνόητη. Ἐκκλήθηκα λοιπὸν εἰς τὸν ἐξώστην, ἡ πόλις ὅλη ἔλαμπεν ὑπὸ τὸν ἥλιον, αἱ λυγεραὶ ἐμειδίων ἀπὸ τὰ παρὰθύρα των, παρατηροῦσαι κάτω εἰς τοὺς ὁρόμους τὴν ἀσυνήθη κίνησιν τῆς ἐορτῆς. Κάτω ἡ μικρὰ πλατεῖα ἦτο γεμάτη ἀπὸ κόσμον. Ἐφάνετο μέσα εἰς τὰς λευκάς ἐκείνας φουστάνελας, καὶ τὰ ἐρυθρὰ φέσια, τὸ ὑψηλὸν ἀνάστημα τοῦ διηγηματογράφου διερχομένου ἀπὸ κύκλου εἰς κύκλον. Ἡ Σοφία ἦλθε νὰ πάρῃ τὸν δίσκον. Ὁ Γιωργάκης, ὅστις ἐκάθητο εἰς τὰ γόνατά μου τότε, τῆς ἐζήτησεν ἕνα μαχαιριδίον, ἀναλαβὼν τὴν ναυπήγησιν τῶν δύο θωρηκτῶν, αὐτὸς μόνος. Ἡ Χρυσούλα ἐκάθητο πλησίον του μ' ἐσταυρωμένα τὰ χεράκια τῆς ἐπὶ τῶν γονάτων τῆς, καὶ τὰ ζέπλευκα μαλλιά τῆς ριγμένα τριγύρω εἰς τὸν λευκὸν λαιμὸν τῆς. Ὁ μπαμπᾶς ἐπιασέ γιερὴ κουβέντα μὲ τὴν πολιτικὴν του, μὲ τὸν κ. Περικλῆ. Εὐτυχῶς ὁ ἰατρὸς δὲν ἔτρεφεν οὔτε συμπάθειαν, οὔτε ἀντιπάθειαν πρὸς τὸ ὑπουργεῖον, ὥστε ἤμην καθόλου ἤσυχη, καὶ δὲν ἐφοβούμην καμμίαν νευρικὴν διατάραξιν ἀπὸ μέρος τοῦ μπαμπᾶ. Ἐγὼ ἤκουα ὡς πάντοτε, καὶ

παρατηροῦσα ἀνέτως ἐκεῖνον. Πόσον γλυκὺς ἦτο ὁ τόνος τῆς φωνῆς του, καὶ μὲ πόσῃν εὐγένειαν ἀπαντοῦσε εἰς τὴν πλήμυραν τῶν διθυράμβων τοῦ μπαμπᾶ. Ὁ Γιωργάκης ἐπῆρε τὸ μαχαιράκι ἀπὸ τῆς Σοφίας, καὶ στηριχθεὶς ἐπὶ μιᾶς καθέκλας διὰ τῶν ἄκρων τῶν ποδῶν του, ἐκοπτε μικροὺς κλώνους ἀπὸ τὸ κλήμα, τὸ ἀναρριχώμενον πρὸς τὴν στέγην, διὰ νὰ ἐξαρτήσῃ δι' αὐτῶν τὰ θωρηκτά του. Ἡ ἀδελφὴ του τὸν παρατήρει ἄφωνη, μὲ τὰ παιδικὰ τῆς ὄμματα προσηλωμένα ἐπ' αὐτοῦ. Ἡ Σοφία, ἣτις εἶχε πολλὴν ὄρεξιν νὰ θαυμάσῃ κ' αὐτὴ τὴν σκηνὴν ἐκείνην, ἠναγκάσθη μὲ πολλὴν δυσἀρέσκειαν ν' ἀποχωρήσῃ πρὸς τὸ μαγειρεῖον. Ἀπεχώρησα κ' ἐγὼ δι' ὀλίγας στιγμὰς ἐκεῖ, ἀφοῦ εἶχαμεν ξένους τὸ γεῦμα εἰς τὸ τραπέζι.

Εἰς τὴν ἐπιστροφὴν μου εὗρον τὸν Γιωργάκη καθαρίζοντα τοὺς κλάδους καὶ ἀποθέτοντα μετὰ προσοχῆς τὰ τεμάχια των ἐπὶ τῶν γονάτων τῆς ἀδελφῆς του. Μετ' ὀλίγον ἤρχισε τὴν ἐξάρτησιν. Ἐλαβε τὴν κολοκύνθην εἰς τὰς χεῖράς του, τὴν ἐζύγισε μ' ἐμπειρογνωμοσύνην παντοπόλου, σταθμιζόντος τὸ πῶλημά του, κ' ἐνέπηξεν εἰς τὸ μέσον τοῦ βᾶθους του ἰσανολόγου ὕψους ξύλον.

— Αὐτὸ ἐδῶ εἶνε τὸ κατάρτι, εἶπε, θὰ τὸ κάμωμεν μ' ἕνα μονάχα, θὰ εἶνε ἔτσι παιὸ εὐμορφο. Τώρα θὰ κάμωμεν τὰ παρὰθύρα καὶ τοὺς φωταγωγοὺς τῶν πλευρῶν.

Καὶ ἐκοπτε, διετρώπα περίξ τὴν χονδρὰν κολοκύνθην, ἀλλοῦ μὲν εἰς τετράγωνα, καὶ ἄλλοῦ εἰς κυκλικὰ σχήματα.

— Νά, κάμε, ἐσὺ, Χρυσούλα, τὰ κανόνια, πάρε αὐτὸ ἐδῶ τὸ κομμάτι κατὰλαβες πῶς θὰ γίνουν; βάλε ὅλα τὰ δυνατὰ σου, τῶν 26 τόνων. νά, οὔτε περισσότερον, οὔτε ὀλιγώτερον.

— Σαῖς, κυρία Μαρία, νὰ μὲ δώσετε τότε κλωστές, μὰ πολὺς κλωστές!... ξέρεις τί κλωστές καὶ τί κακὸ! χρειάζεταιαι ἕνα θωρηκτό;... θησαυρό!...

Τοῦ ἔφερα ἐκ τῆς ἐργοθήκης μου δύο κουβαράκια, καὶ τοῦ εἶπα χαμογελῶσα:

— Θ' ἀρκέσουν, αὐτά, κύριε Ἰάσωνα;

— Πῶς μὲ εἶπες; πῶς μὲ εἶπες; Ἰάσωνα, λέει; Καὶ τί

εἶνε αὐτὸς ὁ Ἰάσων, παρακαλῶ : Κἄνας μηχανικὸς εἰς τὸν ναύσταθμο, εἰς τὴν Ἀθήνα ἴσως ; Εἶνε μεγάλος πολὺ... "Α! πῶς ἤθελα νᾶμουνά εἶνα Ἰάσων ! ...

Ἡ ἀδελφὴ του ὅμως, ἥτις εἶνε μεγαλύτερῃ του, φαίνεται ὅτι ἔχει περισσότερας ἀπ' αὐτὸς ἱστορικὰς γνώσεις, καὶ μὲ διέκοψεν, εὐφυστάτα :

— Ἐγὼ ὅμως δὲ θᾶβηλα νᾶμουνά ποτὲ μιὰ Μήδεια, ποῦ σφάζει τὰ παιδιὰ τῆς κομμάτια, κομμάτια, ὅπως ἐσὺ τὰ κολοκύθια σου, διὰ νὰ σώσῃ ἓνα Ἰάσωνα ! ...

Ὁ ἀδελφὸς τῆς, ὅστις τὴν ἤκουε προσέχων πολὺ, τὴν ἠρώτησεν ἐννεός :

— Καὶ τὸ ἔβαλαν φυλακὴ αὐτὸ τὸ τέρας, τὴν... τὴν Μήδειαν ; πῶς τὴν εἶπες ; ...

Ἡ μικρὰ κόρη προσήλωσε τοὺς ὀφθαλμοὺς τῆς πρὸς ἐμέ, ὡσὰν νὰ μ' ἔλεγεν : αὐτὸ δὲν τὸ ξέρω, τὸ ξέρετε σεῖς ;

Ἐγέλασα δυνατὰ, κ' ἐγέλασαν μαζὶ μου, καὶ οἱ συζητούντες, ἂν καὶ δὲν ἠνόησαν ἀρκετὰ τὸ πρᾶγμα.

— Λοιπὸν αὐτὸ 'νε τὸ τιμῶνι, ἐξηκολούθησεν ὁ μικρὸς, θὰ ἔμβῃ ἐδῶ ἀπὸ πίσω εἰς τὴν πρῶμῃ ; μὰ κόπτετε, σὰς παρακαλῶ σχινοιά. Νά, ἔτσι μετράτε ἴσα μὲ τὸν ἀγκῶνά σας... καταλάβατε ;

Προσεπάθησα νὰ τὸν εὐχαριστήσω. Ἦτο χαριέστατος σήμερα αὐτὸς ὁ μικρὸς. Κατόπιν ἐπέστρωσε τὸ κοῖλον τῆς κολοκύνθης διὰ ξυλαρίων, ἐμπηχθέντων τοῦ ἐνὸς πλησίον τοῦ ἄλλου, ἔδωσε τὲς κλωστὲς εἰς τὸ κατάρτι του, εἰς τὸν φλόκον του, ἐτοποθέτησεν ἀνὰ δύο ἐπ' ἀμφοτέρων τῶν πλευρῶν τοῦ πλοίου, τὰ ὑπὸ τῆς ἀδελφῆς του κατασκευασθέντα κανόνια, περιέδωσε μὲ πολλὴν τέχνην τὸ μικρὸν μανδύλιόν του ἄνωθεν τοῦ καταστρώματος, δίκην τέντας. Ἔθεσεν ἐπὶ μικροῦ κοντοῦ διὰ σημαίαν μικρὸν τεμάχιον πανίου, χρώματος κυανοῦ, τὸ ὅποιον εὗρεν εἰς τινα ἄκρον τοῦ ἐξώστου, ἐπῆρεν ἔπειτα δύο σιγᾶρα ἐκ τῆς καπνοθήκης, τὰ ἔδωσε σφικτὰ διὰ κλωστῆς, τὰ ἐνέπηξεν εἰς τὸ μέσον διὰ φουγάρα, τὰ ἦναψε, καὶ ἀπέθεσεν ὕστερα τὸ τεχνούργημα του ἐπὶ τινος γάστρας τοῦ ἐξώστου, θαυμάζων αὐτὸ κ' ἐπικροτῶν τὰς χεῖράς του. Ἡμεῖς ἐβλέπομεν ὅλοι μειδιῶντες, ἐνῶ ἐκεῖνος ἔτρεχε καὶ μᾶς ἐφίλει διαδοχικῶς.

Αἴφνης ἀπεσπάσθη τῆς ἀγκάλῃς μου.

— "Α! , ᾗ! , δὲν ἐκάμαμεν τὴν ἄγκυραν ; πῶς θ' ἀγκυροβολήσῃ τό... τό... καλὲ πῶς θὰ τὸ βαφτίσουμε, πῶς νὰ τὸ ποῦμε ; ...

— Νὰ τὸ ποῦμε... νὰ τὸ ποῦμε, τὸν διέκοψεν ἡ Χρυσούλα, Ἐλλάς !..

— Ἐλλάς !, καλὸ ὄνομα, μὰ δὲν πηγάζει, Ἐλλάς, σὲ θωρηκτό. Ἐλλάδα θὰ ποῦμε τ' ἄλλο... αὐτὸ σταθεῖτε... θὰ τὸ εἰποῦμε : Μαρία !..

— Ζήτω ! λοιπὸν ἡ Μαρία ! ἀνέκραξεν ἡ ἀδελφὴ του.

Τὰ ἐφίλησα καὶ τὰ δύο θερμά, θερμά. Μ' εἶχαν κατακτῆσθαι πλέον τὰ μικρὰ διαβολάκια.

Ἡ Ἐλλάς δὲν ἤργησε νὰ ἐξαρτηθῇ κ' αὐτῇ, καὶ μετ' ὀλίγον τὰ δύο πλοῖα ἠγκυροβόλουν ὑπὸ τὴν τράπεζαν τῆς αἰθύσης, ἐνῶ ὁ Γιωργάκης ἀνεφώνει, σοβαρῶς :

— Αὐτοῦ εἶνε ὁ λιμὴν τῆς Πόλις !..

Ἡ ὄρα ἐπερνοῦσε θελκτικῆ. Κατὰ βάθος ἤμην τρελλή, τρελλή. Τὴν πολιτικὴν διεδέχθησαν ἕτερα θέματα ὀλιγώτερον σπουδαῖα, καὶ περισσότερον εὐχάριστα. Ὁ μπαμπᾶς ὠμίλησε περὶ τοῦ γραφείου του, περὶ τῆς πολίχνης, τὴν ὅποιαν εὗρισκε περισσότερον ἀπὸ ὑποφερτὴν δι' αὐτόν. Ἐγὼ ὠμίλησα περὶ τῶν Ἀθηναίων, εἶπα χίλια τόσα πράγματα, χωρὶς νὰ λησμονήσω κ' ἐσέ. Τοῦ εἶπα, ὅτι ἔχω ἓνα ἐξάδελφον ἀληθῶς ἀξιεράστον, πολὺ κομψὸν καὶ πολὺ σπάταλον, ὅστις μόλις οἰκονομεῖται μὲ τὸν ἰσχνὸν μισθὸν τοῦ γραφείου του, καὶ μὲ τὸ ἀρκετὰ ἀξιοτίμον εἰσόδημα τοῦ ἐν Πατησίοις κτήματός του. Ἐκεῖνος ὠμίλησε περὶ Πρεβέζης. Μᾶς περιέγραψεν ἐν ὀλίγοις τὸ παρελθὸν καὶ τὸ παρὸν του. Οἱ γονεῖς του τὸν ἀφῆκαν πολὺ μικρὸν, μόνον, καταμόναχον εἰς τὸν κόσμον.

Ἐὰν ἡ οἰκογένειά του δὲν εἶχεν ἓνα ἐνθερμον πιστὸν φίλον, τὸν μπαμπ' Ἀναγνώστην, ὅστις ἐπιμελεῖται τὰ κτήματά του εἰς τὴν Πρεβέζαν, ἡ πατρικὴ του περιουσία θὰ κατεβροχιζέτο ὅλη ἀπηνῶς ἀπὸ τοὺς συμπολίτας του, καὶ τοὺς Τούρκους. Αὐτὸς ὁ καλὸς ἄνθρωπος ἐφρόντισε περὶ τῆς σπουδῆς του μὸλις ἀπετελείωσε τὰς ἐγκυκλοπαιδικὰς σπουδὰς του εἰς τὴν Λευκάδα, ἀπεστάλη κατὰ τὴν τότε συνήθειαν, εἰς τὴν Πίζαν, ὅπου ἔλαβε τὸ δίπλωμα τοῦ δόκτορος, παρὰ τινι γνωρίμῳ οἰκογενεῖα τῆς μητρὸς του. Εἰς τὴν Πρεβέζαν ὡς ἱατρὸς ἔχει καλὴν ὑπόληψιν καὶ καλὴν πελατεῖαν. Ἡ σύζυγός του, τὴν ὅποιαν ἀνεμνήσθη μὲ συγκίνησιν, ἐνῶ ἔσφιγκε ζωηρῶς τὰς μικρὰς χεῖρας τῶν τέκνων του, ἔχει ἀρκετὰ ἔτη ποῦ ἐπέθανεν ἀπὸ συγκοπὴν τῆς καρδίας. Μᾶς διηγήθη τόσον συγκινητικὰ τὸν ἀτυχῆ ἐκεῖνον θάνατον, ὥστε ἐδάκρυσα. Τὸ παρατήρησε καὶ μοῦ ἔσφιξε τὸ χέρι εἰς ἄκρον συγκινημένως, μὲ βαθύ εὐγνωμοσύνης βλέμμα. Εἰς τὸ σφίξιμο ἐκεῖνο ἐφροκίασα πολὺ, μὰ πολὺ, εἰς τρόπον ὥστε δὲν ἠδυνήθη νὰ κρύψω ἀπ' ἐκεῖνον τὴν ταρχήν μου. Μᾶς εἶπε κατόπι διὰ τὰ τέκνα του, ὅτι ἐλυπεῖτο πολὺ διὰ τὴν ὄρφανίαν των. Δὲν ἔχουν κανένα εἰς τὸν κόσμον νὰ τὰ περιποιῆται, νὰ τ' ἀναθρέψῃ· αὐτὸς τί νὰ τὰ κάμῃ μὲ τὰς ἐνασχολήσεις τοῦ ἐπαγγέλματός του.

Ἡ παιδαγωγός των, ἡ καλὴ ἐκεῖνη γεροντοκόρη Στεφανία, ἐπάσχεν ἀπὸ μαρασμόν, καὶ τὸν παρασμένον χειμῶνα ἀπέθανεν εἰς τὰς ἀγκάλας του. Τὴν ἀπόλειάν τῆς ἠσθάνθη πολὺ τὰ τέκνα του ἔχοντες ἓνα νέου μίαν μητέρα, ἥτις ἦτο περισσότερον ἀληθῶς ἀπὸ μίαν μητέρα δι' αὐτά. Εἰς τὸ ὄνομα Στεφανία τὰ μικρὰ ἔκλιναν τὰς μικρὰς κεφαλὰς των ἐπὶ τοῦ στήθους των κ' ἐδάκρυσαν.

Τὰ καυμένα τὰ μικρὰ ! Ἡ Στεφανία ἐκεῖνη ἦτο δι' αὐτὰ περισσότερον πολὺ ἀπὸ μίαν παιδαγωγόν, ἦτον ; εἰμπορεῖ νὰ εἰπῇ κανεὶς, ἡ ἀληθινὴ μήτηρ των, ἀφοῦ τὴν καλὴν μαμὴν των ἀπόλεσαν εἰς καιρὸν, καθ' ὃν οὔτε ἠνόησαν, οὔτε ἠσθάνθησαν τὸν θάνατόν τῆς.

Δὲν σοῦ φαίνεται ὅλη αὐτὴ ἡ οἰκογένεια ἀξία δακρύων ; δὲν σὲ συγκινεῖ ἡ ἀπλῆ, ἀλλὰ ὀδυνηρὰ ἱστορία τῆς, καὶ δὲν ἔρχεται κάπως ἔτσι αὐτομάτως νὰ συμπαθήσῃς, νὰ συμπαθήσῃς πολὺ τὸν ἀτυχῆ ἐκεῖνον σύζυγον, καὶ νὰ λυπηθῆς κατὰκαρδὰ τὰ δυσταχῆ ὄρφανὰ ; Τὰ ὄρφανὰ !... Τί μικρὰ λέξεις πόσον παγωμένα κτυπᾶ εἰς τὴν καρδίαν... Δυστυχισμένη μαμὰ ! Ἐκλαψα παλιν πολὺ τὸ μεσημέρι μετὰ τὸ γεῦμα μὲ τὴν πικρὰν ἀνάμνησίν τῆς μέσα εἰς τὸ δωμάτιόν μου, ἐνώπιον τῆς μικρᾶς εἰκόνας τῆς.

Καὶ τότε ποῦ σοῦ γράφω, τὴν ἔχω ἐδῶ ἀπέναντί μου, κ' ἐνῶ μὲ βλέπει μὲ τὸ γλυκὺ βλέμμα τῆς μέσα ἀπὸ τὸ πλαίσιον τῆς, ὑπὸ τὴν ἀνοιχτὴν ροδόχρουν ἐσθῆτα τοῦ γάμου τῆς, μὲ κάμνει νὰ τὴν κλαίω καὶ νὰ τὴν πονῶ μὲ πόθον περισσότερον ἀπὸ κάθε φεράν...

Τὸ γεῦμά μας ὑπῆρξεν εὐθυμότατον, ἐφάγαμεν ὅλοι μὲ πολλὴν ὄρεξιν καὶ διεσκέδασαμεν πολὺ μὲ τὰς εὐφρολογίας τῶν μικρῶν. Ὁ διηγηματογράφος, ὅστις ἦλθε κατὰ τὴν ὑπόθεσίν του διὰ τὸ γεῦμα, ἦτο ὠχρότερος τοῦ συνήθους φαίνεται ὅτι ἡ σημερινὴ κίνησίς του δὲν τὸν ὠφέλησε ποσῶς, μ' ὅλας τὰς γριφώδεις σημειώσεις τοῦ χαρτοφυλακίου του, ἐν τούτοις ὅμως ἐφάνη πολὺ ἀτάραχος, ἂν καὶ ἐφαίνετο πολὺ καταβεβλημένος ὁ δυστυχῆς ὑπὸ τῶν συμπτῶσεων τοῦ ἐπερχομένου πυρετοῦ, καταλαμβανόμενος συχνὰ ὑπὸ ρίγους.

Κατὰ τὴν διάρκειαν τοῦ γεύματος ἐφιλιώθη μετὰ τοῦ κ. Μίχου, ὅστις τὸν ἔβλεπε πάντοτε ὡς ἄνθρωπος ἐννοῶν τὴν ἀξίαν, πρᾶγμα τὸ ὅποιον δὲν διέλαθε τὴν προσοχὴν τοῦ νέου διότι ἐγέλα ὄλον τὸ ὠχρὸν πρόσωπόν του. Μᾶς ὠμίλησε περὶ τῆς Λευκάδος, ἥτις ἀρέσει παλὺ εἰς τὸν ἱατρὸν διὰ τὸ κλίμα τῆς, καὶ πολλάκις μεταβαίνει ἐκεῖ μελετῶν τοποθεσίας τινὰς, αἵτινες ἐνδιαφέρουν μέρη τινὰ μιᾶς ἱστορικῆς περιπετείας τοῦ παρελθόντος αἰῶνος, τῶν χρόνων τῶν ἀρματωλῶν καὶ κλεφτῶν.

Ὁ διηγηματογράφος ἤκουεν ὅλος αὐτιά τὴν ὑπόθεσιν. Ἐπειτα μᾶς ὠμίλησε περὶ τοῦ Βαλαωρίτου τοῦ συμπατριώτου του ποιητοῦ. Μᾶς ἐξῆρε τὴν δύναμιν τοῦ ὕφους του, τὴν ἀρμονίαν τῶν στίχων του. Μᾶς περιέγραψεν ἀρκετὰ καλὰ τὴν θελκτικὴν Μαδουρῆ, τὴν προσφιλεῖ ἰαχυμὸν τοῦ ἐθνικοῦ ψαλτοῦ, καὶ τὸν ἀτυχῆ πρόωρον θάνατόν του. Μὲ φαίνεται, αὐτὸς ὁ νέος, ἀπὸ ἑνὸς διηγήματός του ποῦ ἐδιάβασα, καὶ ἀπὸ τὴν καθόλου ἀνάπτυξίν του, ἂν ζήσῃ ὁ ἀτυχής, διότι φαίνεται πολὺ καταβεβλημένος τελευταίως, κἄτι θὰ γράψῃ, καὶ θ' ἀναφανῇ ἢ ἀξία του εἰς τοὺς δυναμένους νὰ ὑποφέρουν τὰ πρωτότυπα ἔργα. Δυστυχῶς ἐσὺ οὔτε ξένον, οὔτε πρωτότυπὸν τι διαβάσεις, ὥστε δὲν σ' ἐνδιαφέρει περισσότερο αὐτὸς ὁ νέος.

Τὸ βράδου ἐπήγαμεν μὲ τὴν βάρκαν οἰκογενειακῶς, οὕτως εἰπεῖν, ὁ κ. Μίχος, τὰ παιδιὰ, ὁ μπαμπᾶς, κ' ἐγώ. Ὁ διηγηματογράφος ἠναγκάσθη ν' ἀποχωρήσῃ καταληφθεὶς ὑπὸ πυρετοῦ. Εἰς τὴν ἐπιστροφὴν μας ἐκαθήσαμεν εἰς τὰ σκαμνία ἐξοχικοῦ τινος καφενίδου ἐν μέσῳ τῶν ἐλαιῶν τῆς κώμης, ἐν εἰδῆ παραπήγματος ἐμπεπηγμένου, παρὰ τὴν δημοσίαν ὁδόν. Ἐκεῖ πλησίον ἔχουν ἀνεγείρῃ ἕνα μικρὸν πάλκον, ἐπὶ τοῦ ὁποῖου παίζει ἀνατολικὸς σκοποὺς κ' ἀνατολικά ἄσματα μὴ κομπανία, ἐρχομένη ἐκ Σμύρνης, καὶ διευθυνομένη ἀπὸ πόλεως εἰς πόλιν ἐφθασε κ' ἐδῶ. Ὁ θίασος οὗτος σύγκειται ἀπὸ δύο βιολιστάς, καὶ δύο ἄλλους ἀκόμη ἐτέρους, ἐξ ὧν ὁ εἰς παίζει κλαρίνο, καὶ ὁ ἄλλος σαυτοῦρι. Τὸ ὠραῖον φῦλον ἀντιπροσωπεύει μίαν κυρία Βυθαλία, ξανθὴ, χριστάτη νεᾶνις, μ' ὄλην τὴν μανίαν τὴν ὁποῖαν δεικνύει πρὸς τὰς ταινίας· διότι εἶνε κατὰ μέτρον ἐκ τοιούτων, καὶ διὰ τοῦτο βέβαια ἤκουσά τινα ἀποπίσω μου ἀποκαλοῦντα καὶ ζωγραφίζοντα αὐτήν, οὕτω :

— Μπρέ, μάτια μου, αὐτὸς εἶνε στρατηγὸς μ' ὅλα τὰ παρασῆματά του! ...

Ἐν τούτοις ἂν δὲν τραγωδῆ καλὰ, χορεύει ὅμως ἐξαίρετα, κατὰ τὴν μαρτυρίαν τῶν ἐμπειρογνομόνων, τὸν ἀνατολικὸν χορόν. Ἐν γένει διὰ τὴν μικρὰν πολίχνην ὁ θίασος ἐκεῖνος εἶνε μίαν καλὴν ψυχαγωγίαν· ὅλοι τὸ βεβαιοῦν, βλέπεις. Δι' ἐμὲ εἶνε κἄτι ἀπαράλλακτον ἀπὸ τὰ ὠδεῖα τοῦ σταθμοῦ τοῦ σιδηροδρόμου Λαυρίου, τὰ ὁποῖα εἶχα τὴν ἀτυχίαν ν' ἀκούσω ἐπὶ πολλὴν ὥραν, μίαν ἐσπέραν — μαζί σου, ἂν δὲν ἀπατώμαι, χαριτωμένε ἐξάδελφε — ὅτε ἀνέμενον τὸ τραῖνον τῆς Κηφισίας... Ἡμεῖς ἐπεράσαμεν ἀρκετὰ καλὰ ἐκεῖ. Ὅλοι οἱ πλησίον καθήμενοι μόλις ἀντίκρουσαν τὸν μπαμπᾶ ἐσηκώθησαν καὶ μᾶς ἐχαίρετίσαν εὐγενέστατα.

Ἐκαθήσαμεν ἐκεῖ ὑπὸ τοὺς κλώνους γηραλέας ἐλαίας. Ὅλιγοι φανοὶ κρεμάμενοι ἐκ τῶν πλησιεστέρων ἐλαίων, κατὰ δικαίωμα, ἐφώτιζον διὰ τοῦ ἀθλίου φωτός των τὴν νελαίαν τῆς πολίχνης· χειροκροτοῦσαν ἐνθουσιωδῶς τὴν εὐτυχῆ χορεύτριαν, ἐνῶ οἱ ἀπαθέστεροι ἀνεπαύοντο ἡδυπαθῶς ἐν ἀνατολικῇ ἀπολαύσει, ἀφήνοντες νὰ πλαγᾶται ὁ νοῦς καὶ ἡ ψυχὴ των εἰς τὴν ἀρμονίαν τοῦ χοροῦ καὶ τοῦ ἄσματος ροφῶντες τὸν ναργιλέ των ἡχηρῶς. Ὁ κ. Περικλῆς μᾶς διηγήθη τότε ἔθιμά τινα τῶν Τούρκων ἐκ τῆς συμβιώσεως τῶν ὁποίων φαίνεται, ὅτι ἀρκετὰ τοὺς ἐσπούδασεν. Ἐκαθήμεθα πλάι, πλάι ἔχοντες ἔμπροσθέν μας τοὺς μικροὺς βυθισμένους εἰς ἐντελῆ ἀκινήσιαν, εἰς ἀληθῆ νάρκη, θὰ ἔλεγε, πρὸ τῶν σελαχισμῶν τῶν κοσμημάτων τῆς Βυθαλίας ὑπὸ τὸ φῶς πελωρίου λυχνίας. Ὁ μπαμπᾶς ἐκράζε τὸν ἔθρονον καὶ ἐστήσαν μὲ χαμηλὴν φωνὴν μίαν συζήτησιν, ἣτις δὲν μᾶς ἐνδιέφερε πῶς. Τὸ μακίστραλλάκι ἤρχετο ὄρσορρο, ὄρσορρο ἀπὸ τὴν θάλασσαν, καὶ ὄρσορροτέρα ἐφθάνεν εἰς τὴν καρδίαν μας ὁ στεναγμὸς τῶν κυμάτων. Ψηλὰ εἰς τὸν οὐρανὸν ἐμεσουράνει ἀφειργῆς ἡμισέληνος ἐν μέσῳ τῆς σωρείας τῶν ἄστρον. Τί ἐλέγχμεν; Δὲν ἐνθυμοῦμαι τίποτε, τίποτε, ἂν καὶ κἄθε λέξις ἐξερχομένη ἐκ τῶν χειλέων του μὲ συνεκίνει βαθύτατα. Θὰ εἴπαμεν πολλὰ· διότι ἐκουράσθημεν πλέον κ' ἐσιγήσαμεν μὲ τοὺς ὀρθκλμούς προσηλωμένους ἀορίστως πέραν τῆς μικρᾶς ἐξέδρας,

Ἐνθυμοῦμαι ὅτι ἐκεῖνος ἐθώπευεν ἡρέμα διὰ τῆς πατρικῆς χειρὸς του τὴν κόμην τοῦ Γιωργάκη, κ' ἐγὼ ἐπαίζον διὰ τῶν ὀρθκλῶν μου, μὲ τὰ καστανά μαλλάκια τῆς Χρυσούλας. Τὰ συχνὰ βλέμματα, τὰ ὁποῖα μοῦ ἔριπτε, μ' ἐστενεχωροῦσαν πολὺ, ἐνῶ ἐξ ἄλλου μ' εὐχαριστοῦσαν περισσότερο. Ἄ! ἐκεῖνα τὰ βλέμματα του ἐκλείον τὴν ἀγαθότητα τῆς καρδίας του, ἐκλείον αὐτὴν τὴν καρδίαν τοῦ ὀλόκληρον. Κ' ἐγὼ διενουμῆν ἂν ἤμποροῦσα νὰ τὸν ἀφήσω νὰ μ' ἀγαπήσῃ, χωρὶς νὰ σκέπτομαι, ἐννοεῖται, ἂν τὸν ἡγάπων ἐγώ. Βλέπεις, μ' ἄλλα λόγια, σοῦ ὁμολογῶ τὴν ἀδυναμίαν τοῦ φύλου μας, χωρὶς νὰ θέλω, ὅπως χωρὶς νὰ θέλω ἐφαίνομαι εἰς ἐκεῖνον φιλάρεσκος. Καὶ ὅμως δὲν μ' ἀρέσει ποτέ, ποτέ, ἡ φιλαρέσκεια. Εἶνε κἄτι τρομερὸν δι' ἐμὲ αὐτὸ τὸ κοινὸν πάθημα. Θέλω πάντοτε νὰ φέρονται καὶ νὰ φέρωμαι ὅπως εἶμαι, ὅπως μ' ἔχη πλασμένη ἡ φύσις. Τὸ ἐννοεῖς, αὐτό, σὺ ὅστις δαπανᾷς τέταρτον ὀλόκληρον διὰ τὸν λαίμοδέτην σου μόνον; Κ' αὐτὸ τὸ θέλω περισσότερο τώρα εἰς τὴν ζωὴν ὅπου ζῶ, ἀπὸ τὴν σημερινὴν ἡμέραν, ἣτις θὰ εἶνε μίαν τῶν εὐτυχεστέρων ἡμερῶν τῆς ζωῆς μου.

— Εἶδες τί ἀφελῆς, τί ἀπλοῦς ἄνθρωπος ποῦ εἶνε, πῶς τὸ πρόσωπόν του δεικνύει ὅλην τὴν ὀδύνην τῆς πληγωθείσης καρδίας του ἐν τῷ βίῳ; ἐπανελάμβανα καθ' ἑαυτήν, ὅπως ἀποδιώξω τὸν πειρασμόν, ὅστις μ' ἐκόλλησεν αὐτοῦ πέρα εἰς τὴν ζωὴν τῆς προσποιήσεως καὶ τῆς μιμησεως.

Καὶ ἀτενίζουσα διὰ τοῦ βλέμματός τὴν ἡρεμον ἐκείνην ζωὴν πλησίον μου, ἐν ἣ ἕκαστος ἀφῖνε τὸν ἑαυτόν του εἰς τὴν φυσικὴν κλίσιν του, νὰ φαίνεται ὡς ἦτο, οἱ νέοι θορυβοῦντες καὶ εὐθυμοῦντες μὲ τὸ κύπελλον ἀνά χεῖρας, μὲ τὸ βλέμμα τῆς νεότητος εἰς τοὺς ὀφθαλμούς, μεθυσκόμενοι, ἀφαρπαζόμενοι εὐθύς ὑπὸ τοῦ ἄσματος καὶ τοῦ χοροῦ, οἱ πρεσβύτεροι, ἐγκρατέστεροι ἑαυτῶν, παρκαμψαντες πλέον τὴν ἡλικίαν τῆς ἀμεριμνησίας, ἀπελάμβανον τοῦ θεάματος ἡσυχώτεροι, ἀπαθέστεροι, ὅπως ἡ κυκλοφορία τοῦ αἵματός των ἀπῆτει, κ' ἐπεθύμει ἡ ψυχικὴ κατάστασις των, τὰ παιδιὰ ἀμελῆ, ἐκθαμβὰ, μὲ διηνοιγμένους ὀφθαλμούς εἰς τὸ θέαμα ἐκεῖνο, τὸ ὁποῖον δὲν ἠσθάνετο πῶς ἡ καρδία των, καὶ δὲν ἠνόει καθόλου ἡ ψυχὴ των, καὶ ἀτενίζουσα τέλος ὄλην ἐκείνην τὴν ἀνθρωπίνην εἰκόνα, φυσικώτατα πλήττουσαν τὸ βλέμμα, ἔγιναν κἄπως φιλόσοφος, κ' ἐστοχάσθηκα ὁποῖα θὰ ἦτο ἡ ἐποχὴ ἐκείνη, καθ' ἣν ὁ ἄνθρωπος ἐφάνη εἰς τὸν πλησίον φρυμὸς τὴν ψυχὴν καὶ τὸ σῶμα, χωρὶς νὰ αἰσθανθῆ τὴν ἀνάγκην νὰ βιάσῃ τὴν φωνὴν τῆς πρώτης, καὶ νὰ καλύψῃ διὰ φύλλον συκῆς τὴν γυμνότητα τοῦ δευτέρου.

Τὰ μικρὰ ἐνύσταζαν μετὰ τινα ὥραν, καὶ εἶχον δικαίον ἦτο περασμένη ἡ ἐνδεκάτη, καὶ ἀπεχωρήσαμεν. Κάτωθεν τῆς θύρας τοῦ ἱατροῦ τὰ ἐφίλησα ἐπανειλημμένως διὰ τελευταίαν φορὰν, καὶ ἦσαν τόσοι νόστιμα ἐκείνην τὴν στιγμὴν μὲ τὰς βεβαρημένας ἐκ τῶν κόπων τῆς ἡμέρας κεφαλὰς των, κλινούσας ἀδιακόπως πότε ἀπὸ τὸ ἐν μέρος τοῦ ὤμου των, καὶ πότε ἀπὸ τ' ἄλλο. Ἐκεῖ ἐσφίξαμεν τὰς χεῖρας ἀλλήλων κ' ἀπῆλθομεν.

Ὁ μπαμπᾶς ἐπίσης εἶχε κουρασθῆ, καὶ ἡ ἀνοδὸς μας εἰς τὸ ἐπαρχεῖον ἐγένεν ὅλος ὀδύου σιωπηλή. Ἐγὼ ἐσκεπτόμην ἐκείνην τὴν στιγμὴν ἐνῶ ἀνέβαινον τὴν κλίμακα, καὶ ἤκουον ἀφυπνίζομένην τὴν Σοφίαν νὰ μᾶς φωτίσῃ, τὰ μικρὰ ὄργανά, τὰ ὁποῖα θὰ ἐπιπτον εἰς τὴν μικρὰν κλίνην των κατὰ σκοπ, ἄνευ μητρικοῦ φιλήματος, ἄνευ μητρικῆς περιθάλψεως.

— Τὰ καύμενα τ' ἀδελφάκια, ἐψιθύρισα, ἀρκετὰ εὐκρινῶς, ὥστε νὰ μοῦ ἀπαντήσῃ ὁ μπαμπᾶς ἀνήσυχος :

— Τί ἐπαθες, Μαράκη μου; ...

Ἐγέλασα μὲ τὴν ἀνησυχίαν του, καὶ τὸν ἐφίλησα ἐπανειλημμένως.

— Πήγαίνε νὰ κοιμηθῆς τώρα, παιδιὰ μου, μοῦ εἶπεν ἀνταποδίδων μοι τὰ φιλήματα καὶ τὰς θωπέας μου.

Κ' ἐγὼ ἀντὶ νὰ κοιμηθῶ, ἐκάθισα βλέπεις κ' ἐβασάνισα ἐμαυτήν, ἵνα φανῶ ἀληθινή, κατὰ βάθος ἀληθινή, χωρὶς

καρμῖαν ὀπισθοβουλίαν. Πιστεύω ὅτι θὰ σέ εὔρω πιστόν καὶ καλόν πνευματικόν... Ἄλλὰ τί κάμνω, δι' ὄνομα Θεοῦ!.. φέγγει, φέγγει κ' ἐγὼ θὰ χάσω τὸν ὕπνον μου, τὰ ὄνειρά μου. Ἄλλὰ θέλω νὰ κοιμηθῶ, θέλω νὰ ἴδω ὄνειρα ἀπόψε, καὶ θὰ κλεισῶ τὸ παράθυρόν μου, ἵνα μὴ μ' εὔρη ἡ ἡμέρα ἀϋπνῆν... Ναί, ναί! θὰ κοιμηθῶ καὶ θὰ ὀνειρευθῶ τὴν καυμένην τὴν μαρμάν μου καὶ... ἐκεῖνον...

Σὲ φιλῶ γλυκὰ, γλυκὰ
ἢ ἐξαδελφοῦλα σου

MARIA

"Α! βλέπω ὅτι τὰ πράγματα ἐχόνδριναν πλέον... "Αν τὸν ἠγάπησε μὲ τὰ σωστά της αὐτὸν τὸν ἰατρόν, τόσον τὸ χειρότερον δι' αὐτήν... Τὸ χειρότερον, λές, κ. Παναγιώτου; τὸ χειρότερον λείει ἢ εὐγενεία σου;... Χρ! αὐτὸ δὲν τὸ εἰζεύρομεν. Γιὰ νὰ τὰ ποῦμε οἱ δύο μας, κἄπως μοῦ φαίνεται κ. Παναγιώτου ὅτι ἦλθεν ὁ καιρὸς ποῦ θὰ σοῦ ξεφύγη τὸ κηπάριον τῶν Πατησίων... τὸ δῶρον ἐκεῖνο τὸ ὅποιον ὑπεσχέθης, τῆς χαριτωμένης ἐξαδέλφης σου, διὰ τὸν γάμον της... "Εμ! δὲν πρῆει στὸ καλὸ τὸ κηπάριον!.. ἀρκεῖ νὰ τὸν... νὰ τὴν... ἔπαιρνε ἐκεῖνος ὁ μοσχοῖατρός. Δὲν τὸν ξέρομε ἀλήθεια, ἀλλ' ἂν πιστεύσωμεν εἰς ὅ,τι γράφει ἡ ἐρωτευμένη δεσποινὴς δὲν εἶνε εὐκαταφρόνητος ὁ ἰατρός μετ' τὴν πελατεῖαν τῆς κοινότητος τῆς Πρεβέζης καὶ τῶν κτημάτων του τὸ εἰσόδημα... Οὐφ! πολὺ ἀδιάκριτος εἶσαι κ. ἐμποροῦπάλληλε!.. Μ' αὐτὸς ὁ λαιμοδέτης ἐδῶ δὲν δένεται ἔτσι ποῦ τὸν θέλω... ἂν τὸ ἔξερε ἡ ἐξαδελφοῦλα μου πῶχω περασμένη μία ὥρα στὸν καθρέφτη μ' αὐτὸ τὸ διαβολομετάξι... λείει ἕνα τέταρτο κάμνω νὰ τὸν δέσω;... νά, ποῦ ἔχω τρία, μὲ συμπάθειο, κ' ἀκόμη λυτὸς μένει... Σὲ τί ἀνησυχία ποῦ εἶμαι νὰ μάθω τὴν συνέχειαν αὐτοῦ τοῦ μυθιστορήματος τῆς νέας σχολῆς. "Α! ἐδῶ πειὰ δὲν ἔχομεν ρωμαντισμούς, κ. Παναγιώτου πράγματα καὶ πρόσωπα ζωντανά, χειροπιαστά... Τὸ μόνον μένει τώρα νὰ μὲ φυλάξῃ ὁ θεός, νὰ μὴ ἀνακατευθῶ κ' ἐγὼ εἰς αὐτὸ τὸ μυθιστόρημα. Ἡ συνάφεια μὲ μυθιστορήματα μὲ τρομάζει.

"Ἐχω λάθρη φοβεράν ἀντιπάθειαν ἐναντίον των ἀπὸ τὸν καιρὸν τοῦ μαθητικοῦ μου βίου, καθ' ὃν χρόνον μοῦ ἔγιναν αἰτία, τὰ κατηραμένα, ν' ἀφήσω τὰ γράμματα, καὶ νὰ γίνω θεὸς μου!... ἕνας ἐμποροῦπάλληλος. Ἄλλ' ὁ θεὸς μου, λέγει, πῶς ἔχω μέλλον, θὰ κάμω ἰδικόν μου κεφάλαιον ἀργότερα, θὰ συστήσω κ' ἐγὼ μὴ μέρη ἕνα ἐμπορικὸν οἶκον, θὰ ἔχω ἰδικόν μου γραφεῖον, θὰ ὀημοσιεύω τὸν ἰσολογισμόν του ἴσως εἰς καρμῖαν ἐφημερίδα, θὰ ἔχω τέλος τοῦ πουλιοῦ τὸ γάλα... Δὲ βραίεσαι νὰ τὰ λές, ἀξιαγάπητε θεεῖ!... Καθὼς μοῦ φαίνεται, θὰ κολληθῶ σὰν τὸ στρεῖδι στὸ βράχο εἰς αὐτὸ τὸ δωμάτιον τῆς κυρᾶ-Γιάνναινας... λοιπὸν μακριὰ ἀπὸ μυθιστορήματα καὶ πραγματικὰ μάλιστα!... Φθάνει ἡ ἀνάμνησις ἐκεῖνη τοῦ σχολείου. Ὁ κακομοῖρος ὁ καθηγητὴς τῶν λατινικῶν!, τὸν θυμᾶμαι ἀκόμα σὰν τὸν ἐκόλλησα σφικτὰ, σφικτὰ στὸν τοῖχο, εἰς τρόπον ὥστε νὰ γείνη κ' αὐτὸς ἕνα μούριον του. Τοῦ ἐφαίνετο, ἔλεγε κατόπιν, ὅτι ἀπὸ τότε ἔχει κἄτι σὰν σίδερο εἰς τὸν λαιμὸ του αἰωνίως... Μωρὲ! πῶς δὲν τὸν ἐπνίξα, τὸν ἀνθρώπου; ἀλλὰ ποιὸς τοῦτε νὰ θελήσῃ νὰ μοῦ πάρῃ τοὺς Ἀθλίους... Οἱ Ἀθλιοὶ τότε εἶχαν πέρασι εἰς τὸ Γυμνάσιον, ὅλα τὰ θρανία εἶχαν γίνη θαυμασταῖ τοῦ Οὐγῶ, κ' ἐγὼ ποῦ εἶχα καταφάγη στὸ διάβασμα καὶ καναρινιῶν καρδιές, μάτια μου, δὲν εἶχα διαβάσῃ τοὺς Ἀθλίους ἀκόμα... Καὶ σὰν μοῦ ἐδόθη ἡ εὐκαιρία ἐκεῖνη νὰ τοὺς σουφρώσω ἔτσι ἀπὸ ἕνα συμμαθητὴν μου, ποῦ ἔλεγεν Ὁβίδιο ἐκεῖνη τὴν στιγμὴ, ἦλθεν ὁ καλὸς σου νὰ μοῦ τοὺς πάρῃ, καὶ νὰ μ' ἀποβάλλῃ, λείει... Μιὰ σοῦ τὸν ἔχω τὸν Λατῖνο, κόκαλο στὸν τοῖχο... "Ε! ἀποδέθηκε τέλος κ' αὐτὸς ὁ λαιμοδέτης;... ἔτσι νά, καλὰ 'νε ἐκεῖ... Θέλει λές ὀλίγο σφιζιμο; "Α! ὄχι, ὄχι, ἐκεῖνη ἡ πτυχὴ του εἶνε θεός, μωρὲ μάτια

μου!... Λοιπὸν τί ἔλεγα;... Οὐφ! θὰ πάω ἔξω πειὰ, μοῦ φαίνεται ὅτι θὰ πάθω πνιγμονὴν ἐδῶ μέσα...

— Τὸ κλειδί, κυρᾶ-Γιάνναινα, σὲ παρακαλῶ, πάρε τὸ κλειδί...

Η'

Καλέ μου ἐξαδέλφε!

Ὁ Αὐγούστος ἦλθε ὁρσερός, χαρωπός, εἰμπορεῖ νὰ εἰπῇ κανεῖς, μὲ τὰ χρυσὰ του τὰ σταφύλια καὶ τὰ ξανθὰ του ροδάκινα, ποῦ μᾶς στέλνει ἡ Πρεβέζα; διότι ὁ τόπος ἐδῶ εἶνε ξηρός, γυμνός, ἀδενδρός, ὡς ἐπὶ τὸ πλείστον. Οἱ κάτοικοι του μὲ φαίνεται ὅτι ἀποζοῦν οὐχὶ ἐκ τῆς θαλάσσης, τὴν ἐκμετάλλουσιν τῆς ὁποίας, οὕτως εἶπεν, ἀφίνου εἰς τὴν τεμπελιά των, ἀλλὰ ἐκ τῶν προϊόντων τοῦ κάμπου, ὅστις ἐξαπλοῦται εὐφρος πρὸς τὸ μέρος τοῦ Μενιδίου, καὶ τῆς τουρκικῆς Σαλαῶρας. Εἶχα τὸ εὐτύχημα νὰ ἐπισκεφθῶ προχθὲς τὸν θελκτικὸν αὐτὸν κάμπον. Κατόπιν ὠραίας ἐσπέρας, καθ' ἣν ὁ ἥλιος ἐχρύσου ὀλόκληρον τὸν μυχὸν τοῦ Ἀμβρακικοῦ ἐπεβιβάσθημεν μικρὰς τινος μπρατσέρας, ἐγὼ, ὁ μπαμπᾶς, καὶ ὁ κ. Περικληῆς, τὰ μικρὰ καὶ ὁ διηγηματογράφος, καὶ μετὰ τριῶρον πλοῦν ἀπεβιβάσθημεν εἰς τὸν Ἀράπην. Διὰ νὰ ὑπάγῃ κανεῖς εἰς τὸν Ἀράπην ἔχει εἰς τὴν διάθεσίν του καὶ τὴν διὰ τῆς ξηρᾶς ὁδόν, ἀλλ' ἡμεῖς δὲν ἠθελήσαμεν νὰ θυσιάσωμεν εὐκολα, τὴν εὐκολίαν καὶ τὴν ἀπόλαυσιν τῆς θαλάσσης. Τὶ ὠραία βραδυὰ ἐπεράσαμεν! Ἡ θάλασσα ἐδῶ εἶνε ὠρμισμένη πάντα, σπανίως τὴν βλέπεις ἡμεροῦσαν. Ὁμοιάζει μὲ τὴν χρονίαν ἐκείνην δρῦν, ἣτις ζητεῖ θυέλλας εἰς τὴν οὐρανὸκόρυφον κεφαλὴν της, καὶ ἀφίει τὴν σιγηλὴν αὐρανὸν διὰ τοὺς πόδας της.

Νομίζεις ὅτι βαυκαλιθῶνται αἰωνίως ἀπὸ τὸ παραπικρὸν τῶν κυμάτων της, τὰ ὅποια τόρα μὲν ἔρχονται καὶ φιλοῦν μὲ περιπάθειαν τοὺς βράχους καὶ τὴν ἀμμουδιά των, τόρα δὲ κυλᾶνε ὀρηκτικὰ καὶ διασκορπίζονται εἰς χρυσὴν βροχὴν ἀφροῦ ὑπὸ τὸ φῶς τοῦ ἡλίου. "Α! ὠραιότεραν ἀπόλαυσιν τῆς θαλάσσης δὲν ἠσθάνθην ποτέ, ποτέ... Ἀπὸ ὅλα ἐκεῖνα τὰ ὀλοφούσκωτα καὶ μαγευμένα κύματα ποῦ ἀνεβοκατέβαιναν ὡς ἀγέλαι προβάτων ἐπὶ μακρὰς λοφοσειρᾶς, ἕνα ἀπλοῦστατον σῶμα ξύλου μᾶς ἐχώριζεν.

Εἶχα καθίσῃ εἰς τὸ ἄκρον τοῦ σκάφους, τόσον εἰς τὸ ἄκρον, ὅπου ἐννοιῶθα τὴν πλεξίδα μου νὰ κολυμβᾷ καὶ νὰ ἀφρίζῃ κ' αὐτὴ μέσα σ' ἐκεῖνη τὴ ζάλη τοῦ ὑγροῦ στοιχείου. Τὰ μικρὰ τὰ ἐκράτησα καθ' ὅλην τὴν διάρκειαν τοῦ πλοῦ μας, πλησίον μου ἐπὶ τῶν γονάτων μου. Ὁ Γιωργάκης ἐφάνη θαρραλέωτερος τῆς ἀδελφῆς του.

Ἐκύτταξε τὰ κύματα μὲ ἀπάθειαν θαλασσοδαρμένου ναύτου, καὶ μοῦ ἔλεγε κἄτι λόγια τρελλὰ, γεμάτα ἀπὸ ποιησιν καὶ χάριν, ἐνῶ ἡ ἀδελφὴ του μ' ἐσφιγγε κἄπως φοβισμένα εἰς τὸ στῆθος μου γυρμένη. Τὶ ὠραῖον ἐφαίνετο τὸ μικρόν μου ὄρφανὸν ἐκεῖ εἰς τὴν ἀγκαλιά μου. Τὰ καστανὰ μαλλὰκια του ζέπλεκα, ζέπλεκα εἰς τοὺς ὄμους του ἤρχοντο εἰς κάθε πνοὴν τῆς αὐρᾶς, εἰς κάθε ταλάντευσιν τοῦ σκάφους καὶ μ' ἐθώπευον εἰς τὸ στόμα, ὀλοῦθε. Πόσας φορές χωρὶς νὰ τὸ θέλω, ἐνῶ τὰ χεῖλη μου ἤγκιζαν τὰ ἰδικὰ της κατελαμβανόμεν ὑπὸ ἐλαφροῦ ρίγους, ἐνῶ ὁ πατὴρ της ὁ ἀτυχὴς ἐκύτταζε τὸ συμπλεγμὰ μας μὲ συγκεκνημένον ὄμμα. Αὐτὰ τὰ μικρὰ πλέον μὲ κατεμάγευσαν, μὲ κατέκτησαν ἐντελῶς. Τὰ σφιγῶ καθὲ στιγμὴν εἰς τὴν ἀγκαλιά μου, καὶ τὰ κρατῶ σφικτὰ, σφικτὰ, τρέμουσα εἰς τὴν ἰδέαν μήπως τὰ χάσω μίαν ἡμέραν. Μὲ φαίνεται πῶς εἶνε δικὰ μου παιδιὰ, ἀληθινὰ ἀδελφάκια μου, καὶ τ' ἀγαπῶ, τὰ λατρεύω μὲ κἄτι περισσώτερον ἀπὸ μανίαν. Τὰ καυμένα τὰ ὄρφανα!...

Ὁ διηγηματογράφος, ὁ ἀτυχὴς, ἀναπνέων τὸν ζυφογόνον ἐκεῖνον ἀέρα τῆς θαλάσσης ἐφαίνετο χαρούμενος πολὺ, καὶ ἡ φωνὴ του ἔτρεμεν ἐλαφρῶς, διότι ἠσθάνετο ἑαυτὸν μίαν ἐσπέραν καλὰ. Ὁ μπαμπᾶς, τὸν ὅποιον δὲν ἐνδιαφέρει ποτέ δι' οὐδένα λόγον ἢ θάλασσα, ἤρχισε νὰ πολιορκῇ τὸν νέον διὰ τῆς ... αἰωνίας πολιτικῆς του.

(*Ἐπεται συνέχεια).

ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΥ ΔΟΥΜΑ

ΤΑ ΔΡΑΜΑΤΑ ΤΗΣ ΘΑΛΑΣΣΗΣ

Η ΔΕΛΦΙΝ

Τὸ πλοῖον τότε παρουσίαζεν ὄλον συμπαρῆ ὄγκον πυρός. (Σελ. 168).

Γ'

Ὁ ταγματάρχης Μὰκ Γρέγορης.

Ἐν ᾧ ἡ λέμβος, περὶ τὴν ὅποιαν συνεκεντροῦντο ὅλα τὰ ἐπεισόδια ἅτινα ἀφηγήθημεν καὶ διεδραματίζοντο αἱ καταστροφαὶ περὶ ὧν ἐκάμωμεν λόγον, ἐκάμνε δεύτερον ταξείδιον πρὸς τὸ βρίκιον· ἐν ᾧ ὅτε προσήγγιζον ἡ σύζυγος στρατιώτου τινὸς ἔτεκε κόρην λαβοῦσαν τὸ ὄνομα «Καμβρία», καὶ ἡ ὅποια, κατὰ πᾶσαν πιθανότητα, ζῆ ἔτι, — ἡ ἡμέρα ἐκλινε πρὸς τὸ τέρμα της, καὶ ὁ ἀντισυνταγματάρχης Φεαρών, καὶ ὁ πλοίαρχος Κόββ, καὶ ὁ ταγματάρχης Μὰκ Γρέγορης μετὰ σπου-

δῆς ἐπετέλουσαν τὰ καθήκοντά των, βοηθοῦντες δι' ὅλων τῶν δυνατῶν μέσων τοὺς ἀνθρώπους, ὧν τὴν διάσωσιν ἀνέλαβον, πρὶν ἔτι πρὸς στιγμὴν σκεφθῶσι περὶ ἰδίας των σωτηρίας.

Πρὸς τοῦτο, καὶ πρὸς ἐξεύρεσιν μέσου εὐχερεστεροῦ διὰ τὴν ἀπὸ τοῦ πλοίου ἔξοδον, ὁ πλοίαρχος Κόββ διέταξε ν' ἀναρτήσωσιν ἀπὸ τοῦ ἄκρου τοῦ διαπερώντος τὴν πρύμνην τοῦ πλοίου ἐπικλινούσ ἴστυ, τοῦ ἔχοντος δεκαπέντε περίπου ποδῶν ὕψος, σχοινίον κατὰ μῆκος τοῦ ὅποιου νὰ διωλισθαινοσὶ μέλλοντες ἀπὸ τοῦ πλοίου ν' ἀποβιβάζονται εἰς τὰς λέμβους.

Ἄλλὰ διὰ τοῦ μέσου τούτου διέτρεχον δύο κινδύνους :

Πρῶτον, ὅτι ἐν θὰ ἠδύναντο νὰ φθάνωσιν ἄνευ ἰλίγγου μέχρι τοῦ ἄκρου τοῦ ἴστυ, ὃν ἡ ἐκ τῶν κυμάτων ταλάν-

τεύσεις τοῦ πλοίου ὕψους ἐνίοτε μέχρι τριάκοντα ποδῶν ὕψους ὑπεράνω τῶν ὑδάτων.

Δεύτερον, ἀφοῦ ἀπαξ ἀνηρτήθη τις εἰς τὸ σχοινίον, ὅτι θὰ ἠδυνάτῃ νὰ κατέφθανε τὴν λέμβον καὶ θὰ ἐπνίγετο ἐν τῇ θαλάσῃ ἢ θὰ κατεκερμαρτίζετο ἐπὶ τῶν πλευρῶν τοῦ πλοίου.

Ἐπίσης πολλοὶ ἐξ ἐκείνων οἵτινες, μὴ ὄντες ναυτικοί, δὲν εἶχον ποσῶς τὴν ἔξιν τοῦ ν' ἀναρριχῶνται ἐπὶ τῶν ἰστών ἢ νὰ διολισθαίνωσιν ἐπὶ τῶν σχοινίων, προὔτιμων νὰ ρίπτονται εἰς τὴν θάλασσαν διὰ τῶν παραθύρων τῆς πρύμνης καὶ νὰ πειρῶνται νὰ καταφθάσωσι τὰς λέμβους κολυμβῶντες.

Ἐν τούτοις, μεθ' ὅλα αὐτὰ τὰ πρὸς διάσωσιν μέσα, ὑπελείποντο ἀκόμη ἄνδρες πλείότεροι τῶν ἡμίσεων πρὸς ἀποβίβασμον, καὶ ὡς ἠγνῶσαν πόσοι μεταξὺ αὐτῶν θὰ διεσώζοντο καθ' ἣν στιγμήν αἱ φλόγες θὰ τοὺς ἠνάγκαζον νὰ ἐγκατέλειπον τὸ πλοῖον, ἤρχισαν νὰ κατασκευάζωσι σχεδίας με σάνιδας κλωθῶν καὶ με πᾶν ὑλικὸν καταλλήλον ὅπερ εὔρισκον προχειρότερον.

Ταῦτοχρόνως ἕκαστος ἀνὴρ διετάχθη νὰ προσέσῃ εἰς τὸ σῶμά του σχοινίον, ἵνα δι' αὐτοῦ προσδεθῇ ἐπὶ τῆς σχεδίας, ἐὰν ἡ ἀνάγκη ἀπῆτει νὰ ἔκαμνον ἐκείνων χρῆσιν.

Ἐν μέσῳ τῶν κινδύνων τούτων καὶ τῶν βασάνων αἵτινες τοὺς συνώδευον, ὅποτε, πρὸς τὸν διηνεκῆ φόβον τοῦ ὅτι θὰ ἐξεσφενδονίζοντο ἐν τῷ κενῷ καὶ εἰς τὴν αἰωνιότητα, προσετίθεντο αἱ πρῶται προσβολαὶ ἀφορήτου διψῆς, στρατιώτης τις ἀνεκάλυψεν, ἐκ τύχης, κιβώτιον πλήρες πορτοκαλίων, καὶ ἀνεκοίνωσε τὸ εὔρημά του εἰς τοὺς συντρόφους του.

Τότε ὅλοι ἀπὸ κοινῆς συμφωνίας, με σέβας καὶ ἀφροσύνην ἄτινα, ἐν παρομοίᾳ περιστάσει, οὐδόλως θὰ προσεδόκα τις, ἐκόμισαν, ἀπὸ τοῦ πρώτου μέχρι τοῦ τελευταίου, ὅλα αὐτὰ τὰ πορτοκάλια εἰς τοὺς ἀξιωματικούς, καὶ ἀπέφυγαν νὰ θέσουν χεῖρα εἰς αὐτά, προτοῦ ἕκαστος ἀξιωματικὸς λάβῃ τὸ ἰδικόν του.

Ὡς μεταξὺ ἐκάστης ἀναχωρήσεως καὶ ἐπανόδου τῶν λέμβων ἐμεσολάβει χρονικὸν διάστημα τριῶν τετάρτων τῆς ὥρας, οἱ ἀξιωματικοὶ ἠδύναντο, ἐν τῷ μεταξύ, νὰ κάμνωσι πολυτίμους ὄντως παρατηρήσεις.

Μέχρι τέλους λοιπὸν τοῦ παρόντος κεφαλαίου, διὰ νὰ καταστήσωμεν γνωστὰς καὶ ἡμεῖς εἰς τὸν ἀναγνώστην τὰς παρατηρήσεις ἐκείνας, ἀντικαθιστῶμεν τὸ κείμενον τῆς διηγήσεώς μας διὰ τῆς θαυμαστῆς, φιλοσοφικῆς καὶ ἀκριβοῦς ἀφηγήσεως τοῦ ταγματάρχου Μὰκ Γρέγορη.

«Ὁ χρόνος δὲν μοὶ ἐπιτρέπει ἀτυχῶς νὰ χαραζῶ ἐνταῦθα τὰς διαφόρους σκέψεις, αἵτινες διήλθον τὸ πνεῦμά μου κατὰ τὴν φοβεράν αὐτὴν ἡμέραν, οὔτε τὰς παρατηρήσεις, ἃς ἠδυνήθη νὰ κάμω περὶ τῶν διατρεχόντων ἐν τῇ ψυχῇ τῶν ἐν ἀτυχίᾳ συντρόφων μου.

» Ἄλλ' ὀφείλω, νομίζω, νὰ σημειώσω ἐνταῦθα ἠθικὸν τι γεγονός, οὔτινος τηρῶ ἀνάμνησιν ἐναργεστάτην.

» Τόσον μέγας ἦτο ὁ ἀριθμὸς τῶν ὑπολειπομένων ἐν τῷ πλοίῳ ἀνδρῶν, ὥστε ἐνόμισα ὅτι θὰ εὔρισκον, ἐν τῇ ὑπὸ διαφόρων ὀργανισμῶν ἀποτελουμένῳ πλῆθει αὐτῶ, ἀποχρώσεις χαρακτῆρων καὶ ψυχικῆς δυνάμεως ἀρκούντως διαφορετικούς, ἵνα καθήρτιζον, ἂν δυνάμει νὰ ἐκφρασθῶ οὕτω, κλίμακα κατιοῦσαν ἀπὸ τοῦ ἠρώισμου, μέχρι τοῦ ἐσχάτου βαθμοῦ τῆς ἀσθενείας καὶ τῆς ἀπογνώσεως.

» Ἐξῆλθον ὅμως πάραυτα τῆς τοιαύτης μου πλάνης.

» Ἡ διανοητικὴ κατάστασις τῶν ἐν βασάνοις συντρόφων μου ἀπεχωρίσθη πάραυτα εἰς δύο κατηγορίας καθαρῶς ἀπ' ἀλλήλων διακρινόμενας.

» Ἀπεχωρίσθη εἰς δύο ἀποχρώσεις καθαρῶς δυνάμενας ν' ἀπεικονισθῶσι διὰ μιᾶς ἀπλῆς γραμμῆς, ἦν, ὡς ἔσχον τὴν εὐκαιρίαν νὰ τὸ ἴδω, δὲν εἶνε ἀδύνατον νὰ ὑπερπηδῆσῃ τις.

» Ἐξ ἐνός εἶχον ταχθῆ οἱ ἰσχυροὶ τὴν καρδίαν, ἐκείνοι, ὧν ἡ ψυχὴ ἐξωπυροῦτο ἐπὶ ὑπὸ δυνάμεως.

» Ἐξ ἄλλου, ὁ ἀσυγκρίτως ὀλιγοριθμότερος ὄμιλος ἐκείνων

παρὰ τοῖς ὁποίοις ὁ κίνδυνος εἶχε παραλύσει πᾶσαν δυνάμειν πρὸς δράσιν ἢ σκέψιν.

» Μετὰ ζωηροῦ ἐνδιαφέροντος παρατήρησα τὰς μεταλλαγὰς δυνάμεις καὶ ἀσθενείας, τὰς γινόμενας μεταξὺ τῶν δύο τούτων ὁμίλων κατὰ τὸ διάστημα τῶν δέκα ἢ ἔνδεκα ὥρων, καθ' ὃ ἤμην εἰς θέσιν νὰ παρατηρῶ τὸ πρᾶγμα.

» Ἄνδρες τινές, ἐπὶ παραδείγματι, οὓς ἡ ταραχὴ τῶν ἢ ἡ ἀδυναμία τῶν εἶχον καταστήσει τὴν πρῶτην ἐπὶ τὸ ἀντικείμενον τοῦ οἴκτου καὶ αὐτῆς τῆς περιφρονήσεως ὄλων, ἀνήχθησαν, μετὰ παρέλευσιν ὥρων τινῶν, ἐξ ἰσχυρᾶς τινος ἐσωτερικῆς ὠθήσεως κινούμενοι, μέχρι τοῦ ὑψίστου ἠρώισμου, ἐνῶ ἄλλοι, ἐξ ἐναντίας, οἵτινες ἀντιστάντες πρὸς τὰς πρώτας συγκινήσεις, εἶχον θαυμασθῆ διὰ τὸ θάρρος καὶ τὴν ἀταραξίαν τῶν, καταβληθέντες αἰφνης ἄνευ οὐδεμιᾶς ἀφορμῆς, ἱκανῆς νὰ προὐκάλη νέαν ἀπελπισίαν, ἐφαίνοντο, ἐφ' ὅσον ὁ κίνδυνος προσῆγγιζεν, ἐγκαταλείποντες ταῦτοχρόνως τὸ σῶμά των καὶ τὴν ψυχὴν των.

» Ὅθὰ μοὶ ἦτο ἴσως εὐκολος ἢ ἀνεύρεσις τῆς πηγῆς αὐτῶν τῶν ἀνωμαλιῶν.

» Ἀλλὰ δὲν εἶνε τοῦτο ἔργον ἰδικόν μου.

» Περιορίζομαι εἰς τὸ ν' ἀφηγηθῶ τὰ ὅσα εἶδον, προσθέτων εἰς αὐτὰ περιπτώσιν, ἥτις βαθεῖαν μοὶ ἐνεποίησεν ἐντύπωσιν.

» Ὡς εὔρισκόμην ἐπὶ τῆς γεφύρας, ἀπησχολημένος ὑπὸ τῶν παρατηρήσεών μου, ἃς ἐξέθηκα, ἀκούω στρατιώτην λέγοντα ὀπισθὲν μου :

» — Νά ! ὁ ἥλιος βασιλεύει.

» Ἡ φράσις αὕτη, ἀπλουστάτη ἐν πάσῃ ἄλλῃ περιπτώσει, μοὶ προὐκάλεσε ζωηρὸν ρίγος.

» Διότι προφανῶς ὁ δῦων αὐτὸς ἥλιος ἦτο δι' ἐμὲ ὁ τελευταῖος.

» Ἐστρεψα τὸ βλέμμα πρὸς δυσμάς.

» Καὶ οὐδέποτε θὰ ἐξελιφθῆ τῆς μνήμης μου ἡ ἐντύπωσις ἦν μοὶ ἐνεποίησε τὸ ἐν τῇ δύσει τοῦ εὔρισκόμενον ἄστρον τοῦτο.

» Ἀπερροφημένος ὄλος ὑπὸ τῆς ἰδέας ὅτι ὁ Ὁκεανός, ἐντὸς τοῦ ὁποίου ὁ ἥλιος ἐφαίνετο βυθίζόμενος, θὰ καθίστατο τὴν ἰδίαν ἐκείνην νύκτα ὁ τάφος μου, κατήτησα βαθμιαίως, κατερχόμενος οὕτως εἰπεῖν ἐν τῇ σκέψει μου, ν' ἀναπαρστήσω εἰς τὸ πνεῦμά μου ἐν ὅλῃ τῇ φοικώδει ἀληθείᾳ τῶν τὰς τελευταίας βασάνους τῆς ζωῆς καὶ τὰς συνεπειὰς τοῦ θανάτου.

» Ἡ σκέψις, τοῦ ὅτι δι' ὑστάτην ἤδη φορὰν ἐβλεπον τὸν ἄπειρον ἥλιον, τὴν ἐστίαν αὐτὴν τῆς ὑπάρξεως καὶ τοῦ φωτός, κατέκλυσε βαθμηδὸν τὴν ψυχὴν μου ἐξ ὀλοκλήρου καὶ ἐέχυσεν εἰς τὰς σκέψεις μου τρόμον τινά, πικρῶς ἀγνωστον μέχρι τοῦδε εἰς ἐμέ,

» Ὅ,τι ἠσθαινόμην, δὲν ἦτο ποσῶς ἡ λύπη διὰ ζωὴν ἦν εὔρισκε τις πάντοτε ἄχρηστον ἢ κακῶς πληρώσασαν τοὺς ὄρους τῆς ὅτε τὴν θεωρεῖ ἀπὸ τοῦ κατωφλίου τοῦ θανάτου.

» Ὅχι.

» Ἦτο εἶδος τι ἀορίστου προφητείας.

» Ἦτο ἄπειρος τις ἀντίληψις τῆς αἰωνιότητος αὐτῆς ἀπηλλαγμένη πάσης ἰδέας ἀθλιότητος ἢ εὐτυχίας.

» Ὅχι.

» Ἡ αἰωνιότης, ὡς τὴν στιγμήν ἐκείνην μοὶ παρίστατο, ἦτο τὸ κενόν.

» Ἦτο ἀτμόσφαιρα ἄνευ ὀρίζοντος, ἄνευ ἡλίου, ἄνευ νυκτός, ἄνευ ἄλγους, ἄνευ ἠδονῆς, ἄνευ ἀναπαύσεως καὶ ὕπνου.

» Ἦτο τι τὸ ἀμαυρὸν καὶ τὸ θαμβὸν ὡς ἡ ἡμέρα ἦν ὁ πνιγόμενος διαβλέπει μέσῳ τοῦ κύματος τοῦ κυλιόμενου μεταξὺ αὐτοῦ καὶ τοῦ οὐράνου.

» Ἡ σκέψις αὕτη ἦτο ἑκατοντάκις χειροτέρα ἐκείνης, ἥτις θὰ μοὶ ἀπεικόνιζεν αἰωνιότητα ἐκ φλογός.

» Διότι ἡ ἰδική μου αἰωνιότης, ὡς τὴν διέβλεπον, οὔτε ἡ ζωὴ ἦτο οὔτε ὁ θάνατος.

» Ἦτο εἶδός τι κτηνώδους ὑπνηλότητος, μετεχούσης ἀμφοτέρωθεν.

» Καί, τῇ ἀληθείᾳ, ἀγνοῶ μέχρι τίνος μαύρης ἀπελπισίας θὰ μὲ παρέσυρεν ἡ ὁμοία πρὸς παραφορὰν κατάστασις αὕτη, ἐὰν αἴφνης δὲν κατέβηλλα προσπαθειᾶν τινα ὅπως ἀποσπασθῶ τοῦ ἀρχομένου ἤδη αὐτοῦ ληθάργου, καὶ ἂν δὲν προσεκολλώμην, ὡς πράττει τις ὅτε εὐρίσκεται ἐν ταῖς ἀγωνίαις τοῦ θανάτου, εἰς τὴν ἀνάμνησιν μιᾶς τῶν γλυκεῶν ἐπαγγελιῶν τοῦ Εὐαγγελίου, αἵτινες μόναι δύνανται νὰ προδίδωσι θέλητρον εἰς τὴν περὶ αἰωνίου ὑπάρξεως ἰδέαν.

» Ἡ θεὰ αὕτη τοῦ ἐτοίμου νὰ ἐξαφανισθῇ ὄπισθεν τοῦ ὀρίζοντος ἡλίου ἀνεκάλεσεν εἰς τὴν ψυχὴν μου τὸν Δημιουργὸν τοῦ σύμπαντος, καί, τὴν ἀνάμνησιν τῶν λατρευτῶν αὐτῶν ἐπαγγελιῶν ἐνεθυμήθη τὴν ὀλίβαν χώραν τὴν μὴ ἔχουσαν ἀνάγκην φωτός, οὔτε τοῦ ἡλίου, οὔτε τῆς σελήνης, ὡς ἀποτελοῦσαν τὴν δοξαυ αὐτὴν τοῦ Θεοῦ ὅστις τὴν φωτίζει.

» Ἀφῆκα λοιπὸν τὸν ἡλίον νὰ δύσῃ ὀλοτελῶς ὄπισθεν τοῦ ὀρίζοντος, καί, γαλήνιος, ὡσεὶ οὐδὲν δι' ἐμὲ ἐπρόκειτο νὰ ἔκλυον τὸ τρομερὸν πῆδημα ἀπὸ τῆς ζωῆς εἰς τὴν αἰωνιότητα, κατέβην εἰς τὸν μέγαν θάλαμον πρὸς ἀναζήτησιν ἐνδύματός τινος, τὸ ὅποιον νὰ μ' ἐξησφάλιζε κατὰ τοῦ ψυχροῦ, ὀριμυτέρου καταστάντος ἀφότου ὁ ἡλῖος εἶχε δύσει.

» Οὐδὲν ἐν τῷ κόσμῳ ἀπέπνεε τόσον τὴν θλίψιν καὶ τὴν ἐρήμωσιν, ὡς ἡ θεὰ τῆς αἰθούσης αὐτῆς, ἥτις, τὴν προΐαν αὐτὴν ἔτι, ἦτο τὸ θέατρον φιλικῆς συνδιαλέξεως καὶ εὐαρέστου φαιδρότητος.

» Τὴν ὄραν ἤδη ταύτην ἡ αἴθουσα ἦτο σχεδὸν ἔρημος.

» Συνήντα τις ἐκεῖ μόνον ἀτυχεῖς τινάς, οἱ ὅποιοι, ἀφοῦ μάτην ἀνεζήτησαν εἰς τὸ οἶνον πνευμα ἢ τὸν οἶνον τὴν λήθην τοῦ κινδύνου, ἐκύλιον ἐπὶ τοῦ δαπέδου τὴν κτηνώδη μέθην των, ἢ ἀθλίους τινάς κλέπτας περιφερομένους πλησίον τῶν ἐρμαρίων καὶ τῶν συρτῶν πρὸς ἰδιοποίησιν χρυσοῦ ἢ τιμαλφῶν σκευῶν.

» Τὰ ἀνάκλιτρα εἶχον ἀνατραπῆ ἐπὶ τοῦ δαπέδου καὶ τὰ ἐπιπλα ἦσαν κατασυντετριμμένα.

» Ἐν μέσῳ τῶν συντριμμάτων αὐτῶν, χῆνες, ὄρνιθες ἔτρεχον, διαφυγούσαι τῶν κλωθῶν των, ἐνῶ χοῖρος τις, ὅστις εἶχεν εὔρει τρόπον νὰ ἐξέλθῃ τῶν σταύλων του, εἶχεν ἐξάπλωθῆ ἐπὶ λαμπροῦ τουρκικοῦ τάπητος, δι' οὗ εἰς τῶν θαλάμων ἐκοσμεῖτο.

» Τὸ θέαμα αὐτό, καταστὰν θλιβερώτερον ἔτι ἐκ τῆς θεᾶς τοῦ κληνοῦ, ὅστις ἤρχισε νὰ διαπερᾷ τὰς σχισμάς τοῦ δαπέδου, μοὶ συνέθλιψε τὴν καρδίαν.

» Ἐσπευσα νὰ λάβω ἰμάτιόν τι.

» Καὶ ἀνέβην πάλιν εἰς τὴν γέφυραν.

» Ἐκεῖ ἀνεῦρον μεταξὺ μικροῦ ἀριθμοῦ ἀξιωματικῶν, τὸν πλοίαρχον Κόββ, τὸν ἀντισυνταγματάρχην Φεράων καὶ τοὺς ὑπολοχαγοὺς Ρουῆτον, Ρουῆ καὶ Ἐβανς, μετὰ θαυμαστοῦ ζήλου διεξάγοντας τὸν ἀπεθιχασμὸν τῶν ἀτυχῶν μας συντρόφων, ὧν ὁ ἀριθμὸς ταχέως ἠλαττοῦτο.

» Ἐν γένει, τέλος, οἱ ἄνδρες οἱ πεποικισμένοι δι' ἀληθοῦς δυνάμειος ψυχῆς οὔτε σπουδὴν ἔδειξαν ὅπως ἐγκαταλείπωσι τὸ πλοῖον, οὔτε πόθον τοῦ νὰ ὑπολειφθῶσιν.

» Οἱ παλαιοὶ στρατιῶται εἶχον πολὺν σεβασμὸν πρὸς τοὺς ἀξιωματικούς των καὶ πολὺ ἑμερίμων περὶ τῆς ἰδίαις των ὑπολήψεως, ὥστε νὰ σπεύδωσιν ὅπως πρῶτοι ἀποθιχασθῶσιν.

» Ἐξ ἄλλου, ἦσαν πολὺ συνετοὶ καὶ ἀποφασιστικοί, ὥστε νὰ διστασῶσιν ἔστω πρὸς στιγμὴν, ὅτε διετάσσοντο ν' ἀναχωρήσων.

» Καὶ ἐν τούτοις, ὡς ἡ φοβερὰ αὐτὴ σκηνὴ ἔτεινε πρὸς τὸ τέρμα τῆς, πολλοὶ ἀτυχεῖς, ἀντὶ νὰ ἐπιδείξωσι σπουδὴν πρὸς ἀναχώρησιν, προέβιδον, ἐξ ἐναντίας, ἀποστροφὴν πρὸς τὸ κινδυνώδες μέσον σωτηρίας, ὅπερ τοῖς παρείχετο.

» Ὁ πλοίαρχος Κόββ ἠναγκάσθη λοιπὸν ν' ἀνανεώσῃ κατ'

ἀρχὰς ἰκετευτικῶς, εἶτα ἀπειλητικῶς τὴν διαταγὴν τοῦ νὰ μὴ ἀφήνωσιν οὐδὲ στιγμὴν ν' ἀπολεισθῇ εἰς μάτην.

» Καὶ εἰς τῶν ἀξιωματικῶν τοῦ 31^{ου} συντάγματος, ὅστις μεριμῶν περὶ τῆς σωτηρίας ὅλων, εἶχεν ἐκφράσει τὴν πρόθεσιν τοῦ νὰ ἔμενε μέχρι τέλους καὶ νὰ μὴ ἐγκατέλειπε τὸ πλοῖον εἰμὴ μετὰ τῶν τελευταίων, ἠναγκάσθη νὰ δηλώσῃ, ἐπὶ τῇ θεᾷ αὐτοῦ τοῦ δισταγμοῦ, ὅτι μετὰ τὴν παρέλευσιν αὐτῆς τῆς προθεσμίας, ἦν προσδιώριζεν ὑψηλὴ τῇ φωνῇ, θὰ ἐγκατέλειπε τὸ πλοῖον, ἀφίπων εἰς τὴν τύχην των τὰς ἀσθενεῖς καρδίας, ὧν ὁ δισταγμὸς παρέβλαπτε τὴν σωτηρίαν οὐ μόνον αὐτῶν, ἀλλὰ καὶ τῶν λοιπῶν.

» Ἐν μέσῳ αὐτῶν τῶν ἀργοποριῶν, ἐπλησίαζεν ἡ δεκάτη.

» Ἄνδρες τινες, περίφοβοι ἐκ τῆς ὑψώσεως τοῦ ἰστοῦ καὶ τῆς ταρχῆς τῆς θαλάσσης, ἦν καθίστα ἐπὶ μᾶλλον τρομερὰν τὸ σκότος, ἀπεποιούνοτο ρητῶς τοῦ νὰ ζητήσωσι τὴν σωτηρίαν των διὰ μέσου τοιούτου.

» Καὶ ἄλλοι, ἐζήτησαν νὰ τοὺς καταβιβάσων, πρᾶγμα ἀδύνατον, ὅπως εἶχον καταβιβάσει τὰς γυναῖκας, διὰ σχοινίου.

» Αἴφνης ἦλθον καὶ ἀνήγγειλαν ὅτι τὸ πλοῖον, τὸ βεθυθισμένον ἤδη ἐννέα ἢ δέκα πόδας ὑποκάτω τῆς ἐπιφανείας τῆς θαλάσσης, εἶχεν ἐπὶ μᾶλλον αἴφνης βυθισθῆ κατὰ δύο πόδας.

» Λαμβάνοντες ἄλλως τε ὑπ' ὄψιν ὅτι αἱ δύο πρὸς ἀπεθιχασμὸν σχεδίαι αἱ περιμένουσαι κατω τῆς πρύμνης, ἠνωμένοι πρὸς ἐκείνας, ἄς ὑπὸ τὴν λάμψιν τῶν φλογῶν ἔβλεπέ τις διασπαρμένας ἢ ἐπανερχομένας ἐκ τοῦ βροχίου, ἦσαν ἐπαρκεῖς ὅπως περιλαθῶσιν ἀπαντας ἐκείνους οἵτινες, ὄντες εἰς κατάστασιν ἀπεθιχασμοῦ, εὐρίσκοντο ἀκόμη ἐπὶ τῆς «Δελφίνος», οἱ τρεῖς τελευταῖοι ἀνώτεροι ἀξιωματικοὶ τοῦ 31^{ου} συντάγματος, μεταξὺ τῶν ὁποίων εὐρισκόμην, ἐσκέφθησαν σπουδαίως ὅπως ἀπεσύροντο ἤδη καὶ αὐτοί.

» Καὶ τώρα, ὡς δὲν θὰ ἠδυνάμην κάλλιον νὰ παρεῖχον ἰδέαν περὶ τῆς θέσεως τῶν λοιπῶν ἢ διὰ τῆς ἐκθέσεως τῆς ἰδικῆς μου, ζητῶ παρὰ τοῦ ἀναγνώστου τὴν ἄδειαν τοῦ ν' ἀφηγηθῶ μετὰ τινων λεπτομερειῶν τὸν τρόπον κατ' ὃν διεσώθη.

» Ἡ ἱστορία μου εἶνε ἡ αὐτὴ μετὰ τὴν ἱστορίαν ἑκατοντάδος ἀνθρώπων προηγηθέντων ἐμοῦ.

» Ὁ ἰστός πλοίου μεγάλου ὅποιος ἡ «Δελφίν», ὁ ὑπερβαίων τὴν πρύμνην κατὰ ἑκαπέντε ἢ δεκαεπτὰ πόδας ἐν γραμμῇ ὀριζοντίῳ, εὐρίσκεται ἐν καιρῷ γαλήνης δεκαοκτῶ ἢ εἴκοσι πόδας ὑπὲρ ἀνω τῆς ἐπιφανείας τῆς θαλάσσης.

» Ἄλλ' ἐν μέσῳ καταιγίδος, ὡς ἡ παροῦσα, τὸ ὕψος τῶν κυμάτων καὶ ὁ σάλος τοῦ πλοίου τὸν ἀνήγειρον πολλάκις μέχρις ὕψους ποδῶν τριάκοντα ἢ τεσσαράκοντα.

» Ἐπρεπε λοιπὸν συγχρόνως, ἵνα κατέφθανέ τις τὸ σχοινίον τὸ δεδεμένον ἐκ τοῦ ἄκρου τοῦ ἰστοῦ, νὰ εἶρπε κατὰ μῆκος αὐτοῦ ὅστις εἶχε στοργυλωθῆ καὶ καταστῆ γλοιώδης, ἐπιχειρήσεις ἥτις καὶ δι' αὐτοὺς ἔτι τοὺς ἐξοικειωμένους εἰς τὸ πρᾶγμα ναυτικούς, δὲν ἦτο ποσῶς ἀπηλλαγμένη κινδύνων, καὶ ἥτις παρ' ὅλων ἀπῆται χεῖρα δεξιᾶν καὶ μυῶνας σπιθαρούς.

» Τὸ ἐνάριον αὐτὸ ταξείδιον εἶχε, πρὸ ἐμοῦ, στοιχίσει ἤδη τὴν ζωὴν εἰς πολλοὺς.

» Οἱ μὲν δὲν ἠθέλησαν νὰ ριψοκινδυνεύωσι.

» Καὶ εἶχον ριφθῆ κατ' εὐθείαν εἰς τὴν θάλασσαν.

» Ἄλλοι ἐξελίζοντο κατὰ τὸ ἐν τρίτον ἢ τὸ μέσον τῆς πορείας.

» Καὶ ἀφίνοντο νὰ καταπίπτωσιν ἐν τῇ ἀβύσσῳ ἥτις, χαίνουσα κάτωθεν αὐτῶν, τοὺς κατεβρόχθιζε πάραυτα.

» Τινες εἶχον φθάσει αἰσίως μέχρις ἄκρου τοῦ ἰστοῦ, ἢ καὶ τοῦ σχοινίου αὐτοῦ.

» Ἄλλ' ἀπ' ἐκεῖ καὶ πέραν δὲν ἐσώζοντο πλέον.

» Ἐξ ἴσου ἠδυνάτος τις νὰ περιμένῃ ἐν ἐκ τούτων, εἶτε ὅτι θὰ κατήρχετο εἰς τὴν λέμβον, εἶτε ὅτι θὰ προσέκρουεν ἐπὶ τῶν πλευρῶν τοῦ πλοίου καὶ θὰ ἐμαστιζετο ὑπὸ τῶν

υδάτων, καί, χάσας ἐπὶ τέλους τὰς δυνάμεις του, θά παρή-
ται τὸ σχοινίον πρὶν εἶτι ἐπιβῆ τοῦ ἀκατίου.

» Ὡς ἕκαστος βλέπει, δὲν ὑπῆρχε μεγάλη ἐλπίς σωτηρίας ἐν τῷ μόνῳ ἡμῶν αὐτῷ μέσῳ σωτηρίας.

» Ἄλλ' ἐπὶ τέλους, ἐπαναλαμβάνω, ἀφοῦ αὐτὸ ἦτο τὸ μόνον, δὲν ἐδίστασα ποσῶς, ὅτε ἦλθεν ἡ σειρά μου.

» Ἰππευσα καὶ ἐγὼ τὸ γλοιῶδες αὐτὸ τεμάχιον ξύλου, μεθ' ὅλην μου τὴν ἀπειρίαν καὶ τὴν ἀδεξιότητα διὰ παρόμοιον ἔργον.

» Ἄλλ' ὀφείλω νὰ τὸ εἶπω, καὶ εὐτυχῆς μάλιστα λογιζομαι ὅτι δύναμαι νὰ τὸ εἶπω, προτοῦ προθῶ εἰς τὸ ριψοκίνδυνόν μου γύμνασμα, νῆχαρίστησα τὸν Θεόν, διότι μοὶ παρεῖχε μέσον ἀπολυτρώσεως, ὅπερ τοῦτο καὶ ἂν ἦτο κινδυνώδες, καὶ τὸν νῆχαρίστησα πρὸ πάντων διότι δὲν ἐσκέφθην περὶ ἰδίας μου σωτηρίας εἰμὴ ἀφοῦ ἐπαξίως ἐξεπλήρωσα τὸ καθήκόν μου πρὸς τὸν βασιλέα μου καὶ πρὸς τοὺς συντρόφους μου.

» Μετὰ τὴν βραχέϊαν αὐτὴν προσευχὴν ἦν ἀπλήθυνα μετὰ τὴν καρδίαν μᾶλλον καὶ τοὺς ὀφθαλμούς ἢ διὰ τῶν χειλέων, προσέβην εἰς τὴν ἐναερίον μου πορείαν, καὶ προύχωρησα ὄσῳ κάλλιον ἠδυνάμην.

» Προηγείτο ἐμοῦ νεαρός τις ἀξιωματικὸς ἄπειρος ὅσον καὶ ἐγὼ.

» Ὅτε ἐφθάσαμεν εἰς τὸ ἄκρον περίπου τοῦ ἰστοῦ, αἰφνῆ-
δία καταιγίς μᾶς προσέβαλε μεμιγμένη μετὰ βροχὴν ἥτις μᾶς ἠνάγκασε νὰ διακόψωμεν τὴν πορείαν μας καὶ ν' ἀναρτηθῶμεν ἀπὸ τοῦ ἰστιού.

» Πρὸς στιγμὴν ἐνομίσαμεν ὅτι ἀπώλετο πλέον πᾶσα ἐλπίς τοῦ νὰ καταφθάνομεν τὸ σχοινίον.

» Ἄλλὰ, τῇ βοήθειᾳ τοῦ Θεοῦ, ἄλλως συνέβη τὸ πρᾶγμα.

» Μετὰ τινὰς στιγμὰς ἀκίνησις, ὁ σύντροφός μου ἀνέλαβε τὴν πορείαν του καὶ κατέφθασε τὸ σχοινίον.

» Προσηρτήθη εἰς αὐτό, καὶ τὸν ὑπεδέχθη ἡ λέμβος, ἀλλ' ἀφοῦ προηγουμένως διεβράχη δις ἢ τρίς.

» Τὸ παράδειγμά του μοὶ ἐχρησίμευσεν ὡς μᾶθημα.

» Ὑπελόγησα ὅτι ἀντὶ ν' ἀρχίσῃ τις νὰ καταβαίνει καθ' ἣν στιγμὴν τὸ ἀκάτιον εὐρίσκειτο ἀκριβῶς ὑποκάτω τοῦ σχοι-
νίου, κάλλιον, ἐξ ἐναντίας, νὰ ἐρριψοκινδύνευε καθ' ἣν στιγμὴν ἡ λέμβος ἀπέιχεν εἰκοσιπέντε ἢ τριάκοντα βήματα μακρὰν, διότι οὕτω μόνον εὐρίσκειτο τις εἰς τὸ ἄκρον τοῦ σχοινίου τὴν στιγμὴν ἀκριβῶς, καθ' ἣν ἡ λέμβος εὐρίσκειτο κάτωθεν του.

» Χάρις εἰς τὸν ὑπολογισμόν αὐτόν, τῶντι, ἀφεθεὶς νὰ ὀλισθησῶ κατὰ μῆκος τοῦ σχοινίου, τὸ ὅποιον ἔσοιγγον με-
ταξὺ τῶν χειρῶν ἄμα καὶ τῶν ποδῶν μου, ὑπῆρξα ὁ μόνος ὅστις ἐφθάσα τὴν λέμβον δίχως νὰ βουτηχθῶ εἰς τὴν θα-
λασσαν καὶ δίχως νὰ λάβω τραύματα βραχέα.

» Ὁ ἀντισυνταγματάρχης Φεαρῶν, ὅστις μετ' ἡκολούθει, δὲν ὑπῆρξεν ὅσον ἐγὼ εὐτυχῆς.

» Ἀφοῦ ἐπὶ τι διάστημα ἐταλαντεύθη ἐν τῷ κενῷ, καὶ ἐβυθίσθη ἐπανειλημμένως ἐν τῇ θαλάσῃ, ἀφοῦ ἐπανειλημ-
μένως προσέκρουσεν ἐπὶ τῆς λέμβου ἢ τοῦ πλοίου, τόσον ἐ-
ζητηθῆθη, ὥστε παρήτησε τὸ σχοινίον.

» Κατ' εὐτυχίαν, τὴν αὐτὴν ἐκείνην στιγμὴν, εἰς τῶν ἐν τῷ πλοιαρίῳ τὸν παρετήρησε, τὸν ἐβραχεν ἀπὸ τῆς κόμης καὶ τὸν ἀνείλκυσε σχεδὸν ἀναίσθητον.

» Ὅσον ἀφορᾷ τὸν πλοίαρχον Κόββ, αὐτὸς εἶχε δηλώσει ὅτι τελευταῖος ὄλων θὰ ἐγκατέλειπε τὴν γέφυραν τοῦ πλοίου του.

» Ἐπίσης, ὡσεὶ ἀναλαθῶν ὑπὸ εὐθύνην του τὴν ζωὴν ὄ-
λων τῶν ἐπιβατῶν τῆς «Δελφίνος», ἀπὸ τοῦ πρώτου μέχρι τοῦ τελευταίου, ἀπέφυγε ν' ἀποβιβασθῆ εἰς τινὰ τῶν λέμβων προτοῦ ἐπιτελέσῃ πᾶν τὸ δυνατόν ὅπως ἀπεσῶβει τὸ ἀνα-
ποφάσιστον τῶν ὀλιγαριθμῶν ἐκείνων ἀνδρῶν, οὓς ὁ τρόμος εἶχεν ἀποστερήσει τῶν δυνάμεών των.

» Ὅλοι τοὺς αἰ ἰκεσῖαι ἀπέβησαν εἰς μάτην.

» Ἐν τούτοις ἀκούων ἤδη τὰ τηλεβόλα, πίπτοντα τὸ ἐν

μετὰ τὸ ἄλλο ἐν τῇ ἀποθήκῃ καὶ ἐκρηγνύμενα ἐντὸς αὐτῆς, ἐσκέφθη ὅτι μακροτέρα τις ἀφοσίωσις θὰ ἦτο παράλογον πείσμα, καὶ ρίψας τελευταῖον βλέμμα ἐπὶ τοῦ πλοίου του :

— Χαῖρε, εὐγενῆς «Δελφίν» ! εἶπε· χαῖρε, γηραιὸ μου σύν-
τροφε. Σοὶ ἤξιζε θάνατος ἀξιοπρεπέστερος καὶ ὠρασιότερος, καὶ μετὰ χαρᾶς θὰ συνεμερίζομην τῆς τύχης σου, εἰάν ἐπρό-
κειτο νὰ ἐκυλιόμεθα ὁμοῦ ἐν μέσῳ τῆς νίκης. Ἄλλὰ δὲν ἔ-
χομεν αὐτὴν τὴν εὐτυχίαν. Χαῖρε, εὐγενῆς «Δελφίν» ! Ἄλ-
λοῖμονον ! ἀλλοῖμονον ! Οὕτω λοιπὸν ἐμέλλομεν ν' ἀπεχω-
ρίζομεθα ἀλλήλων !

» Εἶτα μετὰ τινὰς στιγμὰς ἀλγεινῆς σιγῆς ἀνῆλθε τὸ ἰ-
στιόν καὶ διολισθῆσαν κατὰ μῆκος αὐτοῦ ἄνωθεν τῶν κεφα-
λῶν τῶν ἀτυχῶν, οἵτινες ἔμενον ἀκίνητοι δίχως νὰ τολμῶσι
νὰ κάμωσι βῆμα πρὸς τὰ ἐμπρὸς ἢ πρὸς τὰ ὀπίσω, κατέφθασε
τὸ ἄκρον τοῦ ἰστοῦ, ὀπότεν, χωρὶς οὐδὲ κἂν νὰ λάβῃ τὸν κόπον
νὰ διολισθῆσῃ κατὰ μῆκος τοῦ σχοινίου, ἀφέθη νὰ καταπέσῃ
ἐν τῇ θαλάσῃ καὶ ἐφθασε τὴν λέμβον κολυμβῶν.

» Καὶ ἐν τούτοις, μεθ' ὅλον τὸ μάταιον τῶν πρὸς ἐκείνους
ἰκεσιῶν του, δὲν ἠθέλησε ποσῶς νὰ ἐγκαταλίπῃ ὀλοτελῶς τὰς
ἀσθενεὶς ἐκείνας καρδίας, αἵτινες, ἐκτιθέμεναι εἰς κίνδυνον
μεγαλτέρον, δὲν εἶχον τολμῆσαι νὰ ριψοκινδυνεύσωσιν ὡς οἱ
σύντροφοὶ των.

» Μία λέμβος ἀφέθη κατὰ συνέπειαν νὰ σταθμεύῃ ὑπο-
κάτω τῆς πρύμνης μέχρι τῆς στιγμῆς, καθ' ἣν αἱ φλόγες, αἱ
βιβλίως ἀναδιδόμεναι ἀπὸ τοῦ παραθύρου τοῦ θαλάμου τοῦ
πλοίαρχου, κατέστησαν ἀδύνατον τὴν ἐπὶ πλέον διαμονὴν
τῆς ἐν τῇ αὐτῇ θέσει.

» Καὶ οὐχ ἦττον, ὅτε μίαν ὥραν μετὰ τὴν ἀφίξιν τοῦ
πλοίαρχου Κόββ εἰς τὴν «Καμβρία» ἡ ὑπολειφθεῖσα λέμβος
προσηλθὲν ἐπὶ τέλους καὶ αὐτῇ, κομίζουσα ἓνα μόνον στρα-
τιώτην, ὃν ἠδυνήθησαν νὰ καταπέσωσι νὰ φύγῃ, ὁ πλοίαρ-
χος τῆς «Καμβρίας» οὐδῶλος θὰ ἐπέτρεπεν εἰς τοὺς ναύτας
καὶ εἰς τὸν ὑπολοχαγὸν νὰ ἐπιβιβάζοντο τοῦ πλοίου, ἂν μὴ
ἀνεγνώριζε μεταξὺ τῶν ἐπιβατῶν τῆς λέμβου τὸν κ. Θόμ-
σωνα, νεαρὸν ἀξιωματικόν, ὅστις ἐν ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ εἶχεν
ἐπιδειξίει ἀξιοθαύμαστον ζῆλον καὶ ἀφοσίωσιν».

Δ

Ἡ ἔκρηξις.

Δύσκολον θὰ ἦτο νὰ περιέγραφέ τις ὅτι διεδραματίζετο,
ἐπὶ τοῦ καταστρώματος τῆς «Καμβρίας», ἐφ' ὅσον αἱ λέμβοι,
φθάνουσαι, ἀνήγγελλον εἰς τὰς χερὰς καὶ τὰ ὄρφανα τὸν θά-
νατον ἐκείνων ὅσοι ἀπωλέσθησαν, ἢ εἰς τὰς γυναῖκας καὶ τὰ
παιδιά ἅς ὁ Θεὸς ἠὲσπλαγνίσθη ὅτι οἱ πατέρες των καὶ οἱ
σὺζυγοὶ των ὑπῆρχον ἐτι καὶ προσήρχοντο παρ' αὐταῖς.

Ἄλλὰ πάραυτα τὸ πᾶν ἐσταμάτησε, λυπη καὶ χαρὰ,
πρὸ τοῦ θεάματος τὸ ὅποιον παρουσίαζεν ἡ «Δελφίν».

Μετὰ τὴν ἀφίξιν τῶν ἐπιβατῶν τῆς τελευταίας λέμβου
εἰς τὴν «Καμβρία», αἱ φλόγες, αἵτινες εἶχον μεταδοθῆ ἤδη
εἰς τὴν ἀνωτέραν γέφυραν τοῦ πλοίου, ἀνῆλθε μετὰ τὴν τα-
χύτητα ἀστραπῆς μέχρις ὕψους τῶν ἰστώων.

Τὸ πλοῖον τότε παρουσίαζεν ὅλον συμπαγῆ ὄχρον πυρὸς
φλέγοντος τὴν ἀτμόσφαιραν καὶ φωτίζοντος ζωηρότατα πᾶν
τὸ ἐπὶ τῆς «Καμβρίας» εὐρισκόμενον, ἀνθρώπους καὶ πράγ-
ματα.

Αἱ σημαῖαι τοῦ κινδύνου αἱ ὑψοθεῖσαι τὸ πρῶτ' ἐξηκολού-
θουν κυματίζουσαι ἐν μέσῳ τῶν φλογῶν.

Καὶ ἐκυμάτιζον οὕτω μέχρι τῆς στιγμῆς, καθ' ἣν οἱ ἰστοὶ
ἀναφλεγέντες καὶ αὐτοὶ κατέρρευσαν ἐν μέσῳ τῆς πυρκαϊᾶς.

Τέλος, περὶ τὴν μίαν καὶ ἡμίσειαν τῆς πρωίας, τὸ πῦρ
προσέβαλε τὴν ἀποθήκην τῶν πολεμοφοδίων, καὶ ἡ ἐκρηξις,
ἥτις ὡς ἐκ θαύματος εἶχε τόσον ἀργήσει νὰ ἐπέλθῃ, ἀντήχησε,
καὶ τρομερὰ ἀνθοδέσμη ἐκ τοῦ πενήμιου τούτου πυροτεχνή-

ματος, τὰ πυριφλεγῆ συντρίμματα ἐνὸς τῶν ὠραιότερων τῆς Ἀγγλίας ἀτμοπλοίων, ἀνετινάχθησαν μέχρι οὐρανοῦ.

Εἶτα τὸ πᾶν ἐσβέσθη.

Τὸ πᾶν ἐσίγησε.

Καὶ ἡ θάλασσα ἰκανοποιημένη ἤδη ἐπανευθίσθη ἐν τῇ σιγῇ καὶ ἐν τῇ σκοτίᾳ.

Καὶ ἐν τούτοις ἡ «Καμβρία» ἦτις, βαθμιαίως, εἶχεν ἀναπετάσει τὰ ἱστία τῆς δὲν ἤργησε ν' ἀναλάβῃ τὸν πλοῦν τῆς.

Ἄς μᾶς ἐπιτραπῶσι τώρα ὀλίγα λέξεις περὶ τοῦ βροίκιου τούτου, περὶ τοῦ πλοίαρχου του καὶ τῶν περιστάσεων, αἵτινες συνέτειναν ἵνα παράσχῃ τὴν σωτήριον αὐτὴν συνδρομὴν πρὸς τοὺς ἀτυχεῖς ναυαγοὺς τῆς «Δελφίνος».

Ἡ «Καμβρία» ἦτις ὡς ἀνεφέραμεν, ἦτο μικρὸν βροίκιον 200 τόννων, προωρισμένον διὰ τὴν Βερακρούζαν, ὑπὸ τὴν διοίκησιν τοῦ πλοίαρχου Κούκ, μὲ πλήρωμα ἀποτελούμενον ἐξ ὀκτῶ ἀνδρῶν, μὲ τριακοντάδα ἐπιβατῶν ἀποτελουμένην ἐκ μεταλλευτῶν τῆς Κορνουάγης καὶ μὲ ὑπαλλήλους τινὰς τῆς ἀγγλομεξικανικῆς ἐταιρίας, εὕρισκετο, τὴν πρωίαν τοῦ ὀλέθρου, εἰς μεγάλην ἀπὸ τῆς «Δελφίνος» ἀπόστασιν, διατρέχουσα τὴν αὐτὴν πορείαν ἣν καὶ ἐκείνη.

Ἐκ θείας Προνοίας μηχανήματι τοῦ πλοίου εἶχεν αἶφνης βλαβῆ.

Καὶ ὁ πλοίαρχος Κούκ, πρὸς ἐπιδιόρθωσιν τοῦ πλοίου του μετέλλαξε διεύθυνσιν ἵνα ἀγκυροβολήσῃ.

Καὶ εὕρεθη οὕτως ἀντιμέτωπος τῆς «Δελφίνος».

Γνωρίζομεν κατὰ τινὰ τρόπον ὁ πλοίαρχος Κούκ ἐφιλοξένησε τοὺς ἀτυχεῖς ναυαγοὺς.

Ἄλλὰ, τώρα, ἰδοὺ ὅ,τι ὑπολείπεται νὰ εἰπώμεν :

Ἐνῶ οἱ ὀκτῶ ἀνδρες τοῦ πληρώματος ἠσχολοῦντο εἰς τὰς διὰ λέμβων μεταφορὰς, οἱ τριάκοντα μεταλλευταὶ τῆς Κορνουάγης, τοποθετημένοι εἰς τὰς προτόνους, καὶ ἐν τῇ κινδυνωδεστέρᾳ τῶν θέσεων, ἐχρησιμοποιοῦν τὴν δύναμιν τῶν μυῶνων τῶν τὴν παροιμιώδη ἐν Ἀγγλίᾳ καταστάσαν, ἵνα δράττωσιν, ἀνὰ ἐκάστην ὕψωσιν τοῦ κύματος, εἴτε ἀπὸ τῆς κόμης αὐτῆς θῆματι τοῦ μεγάλου ναυαγίου.

Καὶ μετεχόμεζον ἕνα ἕκαστον τούτων ἐπὶ τῆς γεφύρας.

Ἐπὶ πλέον εἶδομεν μεθ' ὁποίας δυσκολίας ὁ πλοίαρχος Κούκ ἐδέχθη τοὺς τελευταίους ἀπὸ τῆς «Δελφίνος» προσελθόντας ναυαγοὺς.

Πλέον ἢ ἀπαξ ἤδη, τῇ ἀληθείᾳ, οἱ ναῦται πεπονημένοι ἐξ αὐτῶν τῶν ταξειδίων, ἤρχισαν νὰ μεμψιμοιρῶσι διὰ τοὺς κινδύνους εἰς οὓς τοὺς ἐξέθετον πρὸς διάσωσιν στρατιωτῶν τῆς ξηρᾶς, ὄντων τὰ ὅποια τοῖς εἶνε κατὰ βῆθος ἀντιπαθητικὰ.

Καὶ θὰ ἤρνοῦντο ν' ἀπήρχοντο ἐκ νέου εἰς τὸ πλοῖον, ἐὰν ὁ πλοίαρχος Κούκ οὐ μόνον δὲν τοὺς ἐπέτιμα αὐστηρῶς δι' αὐτὸν τὸν ἐγωισμόν των, ἀλλὰ καὶ δὲν ἐδήλου ρητῶς, ὡς ἐπράξεν, ὅτι δὲν θὰ τοὺς ἐδέχετο ποσῶς ἐπὶ τῆς «Καμβρίας», ἂν δὲν ἐξετέλουν πλήρως τὸ φιλόανθρωπόν των ἔργον.

Λαίπρον, ἡ Πρόνοια ἠθέλησεν ἵνα ἡ ἀνήκουστος αὐτῇ συσσωρευσις κινδύνων, ἡ μιγνύουσα τὴν πυρκαϊὰν πρὸς τὴν τρικυμίαν, ἀπήρτιζε διὰ τῆς πάλης τοῦ ὕδατος πρὸς τὸ πῦρ μέσον σωτηρίας εἰς τὸ πλήρωμα, διότι ἐπέτρεψε ν' ἀνοίξῃ ὁ πλοίαρχος Κόββ τὰς πολεμηστρας καὶ νὰ πληρωθῇ αὐτοστιγμῆ ὕδατος ἡ ἀποθήκη, πᾶν ἔπιβραδύνον τὴν πρόσδον τῆς πυρκαϊᾶς, καὶ ἄνευ τοῦ ὁποίου ἡ «Δελφίν» ὀλοτελῶς θὰ κατεβροχθίζετο ὑπὸ τῶν φλογῶν, προτοῦ εἰς μόνος λάβῃ τὸν καιρὸν νὰ ζητήσῃ καταφύγιον εἰς τὴν «Καμβρίαν».

Καὶ αὐτὴ ἡ «Καμβρία» ἀκόμη δὲν ἦτο θαῦμα ὅτι εὕρισκετο ἐν ἀρχῇ ἐτι τοῦ ταξειδίου τῆς, καὶ ὅτι συνεπῶς αἱ ζωοτροφίαί τῆς ἦσαν σχεδὸν ἄθικτοι ἐτι, ἀντὶ νὰ προσεγγίζωσιν εἰς τὸ τέρμα των ;

Δὲν ἦτο ἀκόμη ὡς ἐκ θαύματος ἡ γέφυρα παντελῶς κενὴ ἐμπορευμάτων, ὅποτε, ἐν ἐναντίᾳ περιπτώσει, θὰ ἠναγκάζοντο νὰ ἐρριπτον αὐτὰ εἰς τὴν θάλασσαν ;

Δὲν ἦτο θαῦμα τέλος τὸ ὅτι ὁ ἄνεμος, ἐναντίος πρὸς τὸν πλοῦν, ὃν ἡ «Καμβρία» εἶχεν ἀναλάβῃ, τόσον ὑπῆρξεν εὐνοϊκὸς ἐξ ἐναντίας, ἵνα τὴν ἐπαναφέρῃ, καταφορτον ὑπὸ ἐξακοσίων ναυαγῶν, εἰς τὰ παράλια τῆς Ἀγγλίας ;

Διότι, δέον νὰ τὸ ὁμολογήσωμεν, οἱ ἀτυχεῖς ναυαγοὶ, διὰ τῆς εἰς τὴν «Καμβρίαν» μεταβιβάσεώς των, δὲν εἶχον οὕτω ἀσφαλίσαι καὶ τὴν σωτηρίαν των, συσσωρευμένοι ὡς ἦσαν, κατὰ τὴν διάρκειαν μανιώδους τρικυμίας, μέχρις ἐξακοσίων, ἐπὶ πλοίου προωρισμένου νὰ φέρῃ τεσσαράκοντα ἢ πενήτηκοντα τὸ πολὺ ἀνδρας καὶ ἐρριμμένου ἐν τῷ κόλπῳ τῆς Βισκαυίας, εἰς ἑκατοντάδα μιλλίων ἀπὸ τοῦ μᾶλλον ἐγγύς ὑπάρχοντος λιμένος.

Οὕτω, ἐπὶ παραδείγματι, ὁ μικρὸς θαλάμος, ὁ ξενίσας τὸν ταγματάρχην Μάκ Γρέγορην, προωρισμένος δι' ὀκτῶ ἢ δέκα ἄτομα, περιέκλειεν ἤδη ἐν ἑαυτῷ ὀγδοήκοντα.

Καὶ οἱ ἐξήκοντα τούτων δὲν εἶχον ἐκεῖ ποῦ νὰ καθήσωσιν.

Ὡς ἡ τρικυμία, ἀντὶ νὰ κατευνασθῇ, ἐδιπλασίαζε τὴν μανίαν τῆς, τὸ ὕδωρ ἀνὰ πᾶσαν στιγμὴν ὑπερέβαινε τὴν γέφυραν, καὶ ἠναγκάσθησαν νὰ κλείσωσι τὰς θυρίδας.

Ἄλλὰ κλείοντες αὐτάς, ἀπέκλειον τὸν ἐξωτερικὸν ἀέρα, καὶ οἱ ἐντὸς συσσωρευμένοι ἐκινδύνευσαν νὰ παθῶν ἐξ ἀσφυξίας.

Τότε ἠναγκάσθησαν νὰ ἡμιανοίγωσι τὰς θυρίδας καθ' ἕνα στιγμᾶς τὰ κύματα ἐταπεινοῦντο.

Καὶ τῶντι, οἱ ἀνδρες τόσον ἦσαν ἐντὸς συμπυκνωμένοι, ὥστε ἡ θερμότης, ἡ πηγάζουσα ἀπὸ τὰς ἀναπνοὰς των, παρήγαγε θερμότητα ἐμβαλοῦσαν πρὸς στιγμὴν εἰς φόβον μὴ ἡ «Καμβρία» ἐπυρπολεῖτο καὶ αὐτῇ.

Τόσον ἡ ἀτμόσφαιρα εἶχε καταστῆ βαρεῖα, ὥστε κηρίον τι ἀνημμένον εἶχε πάραυτα σθεσθῆ.

Οἱ ὅροι τοῦ πλήθους τοῦ πληροῦντος τὸ κατὰστροφωμα δὲν ἦσαν ὀλιγώτερον ἄθλιοι.

Διότι οἱ ἐκεῖ εὕρισκόμενοι ἦσαν ὑπόχρεοι νὰ μένωσι νυχθημερὸν μὲ τοὺς πόδας ἐντὸς τοῦ ὕδατος, ἡμίγυμνοι, διαπερῶμενοι ὑπὸ τοῦ ψύχους καὶ τῆς ὑγρασίας.

Εὐτυχῶς, ὡς εἶπομεν, ὁ ἄνεμος ἦτο εὐνοϊκός.

Καὶ ὡσεὶ κατανοήσας ὅτι ἡ «Καμβρία» ἠδύναται νὰ χωρῇ πολὺ ταχέως, ἐδιπλασίασε τὴν ὄρμην του.

Ἐξ ἄλλου, μὲ κίνδυνον τοῦ νὰ συνέτριβε τοὺς ἱστούς, ὁ πλοίαρχος ἀνεπέτασεν ὅλα τὰ ἱστία.

Καὶ τὸ ἀπόγευμα τῆς 3 Μαρτίου, ἡ Κραυγὴ: «Ἐνῶ πρὸς τὰ ἐμπρός!» ἀντήχησεν ἐξ ὕψους τῆς γεφύρας.

Περὶ τὴν ἐσπέραν ἀνεγνώρισαν τὰς Σορλίγκας νήσους.

Καὶ ἀφοῦ ἐν τάχει διέπλευσαν τὰ παράλια τῆς Κορνουάγης, ἐρρίψαν τὴν ἀγκυραν, τὴν ἡμίσειαν μετὰ τὸ μεσονύκτιον, ἐπὶ τοῦ λιμένος τῆς Φαλμουθης.

Τὴν ἐπαύριον, ὁ ἄνεμος, ὅστις μέχρι τοῦδε ἦτο νοτιοδυτικὸς, μετετρέπη αἶφνης εἰς βορειοδυτικόν.

Ἄλλὰ τὸ μέγιστον τῶν θαυμάτων, ἐκεῖνο εἰς ὃ τρανῶς ἐξεδηλώθη ἡ χεὶρ τῆς Προνοίας, εἶνε ἡ τρεῖς ἡμέρας μετὰ τὴν ἀφίξιν τῆς «Καμβρίας» καὶ τῶν ἐξακοσίων τῆς ναυαγῶν εἶδησις περὶ διασώσεως των ἐπὶ τῆς «Δελφίνος» ἐγκαταλειφθέντων.

Ἐκεῖνοι, οὓς ἐνόμιζον ἀπωλεσθέντας, εἶχον ἀποβιβασθῆ εἰς Λιθερπούλην, διὰ τοῦ πλοίου «Καρολίνας».

Τώρα πῶς ἡ θαυμασία αὐτῇ διάσωσις ἐγένετο ;

Οἱ ἀτυχεῖς αὐτοὶ ναυαγοὶ μόλις ἠδύνατο νὰ ἐνθυμῶνται τὸν τρόπον καθ' ὃν ἐπῆλθεν.

Ἰδοὺ αὐτός :

Μετὰ τὸν ἀπόπλου τοῦ τελευταίου ἀκατίου αἱ πανταχόθεν διαφεύγουσαι φλόγες τοὺς ἠνάγκασαν νὰ καταφύγουν εἰς τὰς προτόνους, ὅπου παρέμειναν μέχρι τῆς στιγμῆς, καθ' ἣν οἱ ἱστοὶ κατέρρευσαν ἡμικαίόμενοι, καὶ ἐσβέσθησαν ἐν τῇ θάλασσῃ.

Τότε προσεκολλήθησαν ἐφ' ὅλων αὐτῶν τῶν ἐπιπλεόντων

συντριμμάτων, καὶ ἐν τοιαύτῃ φοβερᾷ θέσει τοὺς εὐρεν ἢ πρωϊὰ τῆς ἐπιούσης.

Περὶ τὴν δευτέραν μετὰ μεσημβρίαν εἰς τούτων φερόμενος ἐπὶ τοῦ ὕψους κύματος καὶ ρίψας βλέμμα περὶ ἑαυτὸν, παρετήρησε πλοῖον καὶ ἐξέπεμψε τὴν κραυγὴν : Ἐν ἰστίον ;

Ἦτο ἡ «Καρολίνα», μεταβαίνουσα ἀπὸ Ἀλεξανδρείας εἰς Λιβερπούλην.

Διασωθέντες παρὰ τοῦ πλοιοῦ Βίλβαιν, ἔφθασαν, ὡς εἴπομεν, εἰς τὰ κράτια τῆς Ἀγγλίας τέσσαρας ἡμέρας μετὰ τὴν ἐπὶ τῆς ξηρᾶς ἀπόβασιν τῶν ἀτυχῶν τῶν συντρόφων, ὁστίνας τοὺς ἐνόμιζον ἀλεσθέντας.

Μέγας ὁ Θεός !

Τ Ε Λ Ο Σ

Τ Ο Π Τ Υ Χ Ι Ο Ν

Κατὰ τὸ Ἰταλικόν.

Ὁ κύριος Ἀμβρόσιος ἐκαθίητο μετὰ τῶν φίλων του πρὸ μικρᾶς τραπέζης, ἐν τινι καφενίῳ τοῦ χωρίου, ἐκ τοῦ εἶδους τῶν σκευῶν καὶ καπνισμένων ἐκείνων πανδοχείων, ἔνθα συνήθως συναθροίζονται οἱ γέροντες, ὅπως χαρτοπαίξωσι, συζητήσωσι περὶ πολιτικῶν, ἀναγνώσωσιν ἐφημερίδας ἢ συσκεφθῶσι περὶ τῶν ὑποθέσεων τῶν καὶ ὁμιλήσωσι περὶ τῶν ἀτυχημάτων τῶν.

Ὁ κύριος Ἀμβρόσιος ἐκράτει πρὸ τῶν ὀφθαλμῶν του ἀνεπτυγμένην πρωϊνὴν τινὰ ἐφημερίδα καὶ ἀνεγίνωσκεν ὑψηλῇ τῇ φωνῇ τὰ τηλεγραφήματα, ὅτε τῷ ἐκομίσθη μία ἐπιστολή. Μόλις εἶδε τὴν ἐπιγραφὴν, ἀνέκραξε μειδιῶν :

— Τοῦ υἱοῦ μου !

— Θὰ σὰς στέλλει κανένα μικρὸν λογαριασμὸν ἐξόδων, ὑπέλαθεν εἰς τῶν παρακαθημένων.

— Λέγετε ; Χθὲς ἀκόμη τοῦ ἔπεμψα καὶ μάλιστα τοῦ ἔστειλα καὶ κατὰ περισσώτερον, διότι ἔχει ἐξετάσεις καὶ τὸ καυμένο τὸ παιδί πρέπει νὰ ἐνθαρρυνθῇ. Τώρα δὲν τὸ λέγω διὰ νὰ καυχῆθῶ, ἀλλ' ὑπῆρξε πάντοτε καλὸ παιδί. Ὀλίγον τρελλός, ἀν θέλετε, ἀλλὰ γενναία καρδιά.

Καὶ ταῦτα λέγων ὁ κύριος Ἀμβρόσιος, ἀπεσφράγισεν τὴν ἐπιστολὴν καὶ καθηλώσας τὰ δίσπρα ἐπὶ τῆς ρινός, ἤρτισεν ἀναγινώσκων. Ἀλλὰ μόλις διέτρεξε τὰς πρώτας γραμμάς, ἠγέρθη μὲ πρόσωπον πεφλογοισμένον καὶ κτυπήσας τὸν γρόνον τοῦ ἐπὶ τῆς τραπέζης, ἐξεφώνησεν ἐν «Διάβολε !» καταστῆσαν τοὺς φίλους του ἐνεούς.

— Τί σὰς συνέβη ; Τί ἐπάθατε ; Τί ἔχετε ;

Ἄλλ' ἦτο τὸ αὐτό, ὡς νὰ ἀπετεινοῦτο πρὸς κωφόν.

Ἐκείνος ἐτοποθέτησε τὸν πῖλόν του ἐπὶ τῆς κεφαλῆς του καὶ ψιθυρίζων : « Ἰατρός !... ἰατρός ! » διηυθύνθη τρέχων πρὸς τὴν οἰκίαν του.

Φθὰς ἐκεῖ ἀνῆλθε τὰς βαθμίδας ἀνὰ τέσσαρας ἀσθμαίων καὶ τεταραγμένος, κραυγάζων δι' ὅλης τῆς πνοῆς, ἦτις τῷ ἀπέμεινε :

— Μαρία... Ἰωσηφίνα... γρηγόρα... τρέξατε... Ἰατρός... ἰατρός...

Ἡ σύζυγος καὶ ἡ θυγάτηρ του ἔδραμον ἐντρομοί πιστεύουσαι ὅτι δυστύχημα τῷ ἐπῆλθε. Καὶ αὐτὴ ἀκόμη ἡ γραῖα ὑπερήτρια προέβαλε διὰ τῆς θυρίδος, βλέπουσα τὸν κύριόν της εἰσερχόμενον πνευστιῶντα ἐκ τοῦ δρόμου καὶ τῶν κραυγῶν του, καὶ ἠρώτα ἀνήσυχος :

— Ἐπάθατε τίποτε κακό, ἀφέντη ;

— Ἀλλὰ τί κακό, τί κακό... οὐφ ! δὲν ὑποφέρω πλέον... φαντασθῆτε..

— Ἐπὶ τέλους ἐξηγήσου, ὁμίλησε, πρὸς θεοῦ ἐκραυγάζων

ταυτοχρόνως ἡ Μαρία καὶ ἡ Ἰωσηφίνα μετ' ἀγωνιώδους προσδοκίας.

— Ἀφῆτέ με ν' ἀναπνεύσω ! φαντασθῆτε... Τίποτε ὀλιγώτερον... παρὰ ὅτι εἶνε ἰατρός...

— Ἀλλὰ ποῖος λοιπόν !

— Ποῖος ; ὠραῖα ἐρώτησις. Ποῖος δύναται νὰ ἦναι ἰατρός ; τώρα δὲν τὸ κάμνω διὰ νὰ ἐπαινεθῶ, ἀλλὰ πάντοτε ἔλεγα ὅτι ἐκεῖνο τὸ παιδί ὁμοιάζει ὅπως διόλου μὲ τὸν πατέρα του, καὶ δὲν ἔκαμνα λάθος.

— Ἀλλὰ τέλος πάντων δυνάμεθα νὰ μαθῶμεν περὶ τίνος πρόκειται ;

— Μὰ διάβολε ! θὰ ἐκάμνατε καὶ αὐτὸν τὸν Ἰῶβ νὰ χάσῃ τὴν ὑπερομὴν του. Περὶ τίνος πρόκειται ; Περὶ ἐκείνου... τοῦ Ἐρρίκου... τοῦ υἱοῦ μου... τοῦ υἱοῦ μας... τοῦ μικροῦ σου αὐθέντου, ὅστις εἶνε ἰατρός. ὦ !

Τρία : « ὦ ! » ἠχηρὰ τῷ ἀπεκρίθησαν πάραυτα καὶ ἐκείνος σπογγίζων τὸν ἰδρωτὰ του καὶ κρατῶν σφιγκτὰ τὴν ἐπιστολὴν τοῦ υἱοῦ του ἐξηκολούθει :

— Ἐλαβὰ τώρα μόλις τὴν ἐπιστολὴν... Τῷ ἐδόθησαν τόσο ἔπαινοι... εἶνε ἰατρός, ἐννοεῖτε ;

Καὶ ὁ καλὸς ἄνθρωπος ἐκινήθη ὅπως ἐξέληθ.

— Καλὰ, καὶ τώρα ποῦ ὑπάγεις ;

— Νὰ τὸ ἀναγγείλω εἰς τοὺς φίλους, εἰς τοὺς συγγενεῖς, εἰς τοὺς γνωρίμους, εἰς ὅλους. Ἦμπορῶ νὰ σιωπήσω ἕνα τοιοῦτο πρᾶγμα ; θὰ χαλάσῃ ὁ κόσμος ! θέλω νὰ εἶπω εἰς ὅλους ὅτι ὁ υἱός μου εἶνε ἰατρός. Τώρα δὲν τὸ λέγω διὰ νὰ καυχῆθῶ, ἀλλ' ἐκεῖνο τὸ παιδί τὸ ἔκαμνα ἐγώ.

Καὶ ταῦτα λέγων κατῆλθε βαθμίδας τινὰς, ἀλλ' ἀμέσως πάλιν στραφεῖς ὀπίσω :

— Γρηγόρα, κινήθητε καὶ σεῖς. Κατερίνα, φωτιὰ εἰς τὰ φουρνέλλα· αὐριον θὰ ἔχωμεν μέγα γεῦμα· σεῖς αἱ δύο ἐτοιμάσατε τὸ δωμάτιόν του· τὸ καλλίτερον κρεβάτι, διότι φθάνει αὐριον καὶ θὰ ἐορτάσωμεν καὶ μάλιστα τί ἐορτὴ !

— Πόσοι θὰ ἦμεθα ; ἠρώτησεν ἡ γηραιὰ Κατερίνα λαμβάνουσα ὕψος σπουδαίων.

Ἄλλ' ὁ κύριος Ἀμβρόσιος δὲν τὴν ἤκουσεν· εἶχε κατέλθῃ τὴν κλίμακα, πάντοτε τρέχων, πάντοτε μὲ τὴν ἐπιστολὴν εἰς χεῖρας διεκoinώσας πρὸς πάντας τὴν εὐχάριστον εἶδῃσιν, ἕως οὗ τέλος ἐπανῆλθεν εἰς τὸ καφενεῖον, ἔνθα εἶχον οἱ φίλοι του ἀπομείνει ποιοῦντες τοὺς παραδοξότερους περὶ αὐτοῦ συλλογισμούς. Τοῖς ἐξέθεσε πανηγυρικῶς τὴν εἶδῃσιν καὶ τοὺς προσεκάλεσεν εἰς τὸ γεῦμα τῆς ἐπαύριον, μὴ ὑποφέρων κατ' οὐδένα τρόπον νὰ ὁμιλήσῃ ἢ ν' ἀκούσῃ περὶ εἰσυδῆποτε ἄλλου κατὰ τὴν ἐσπέραν ἐκείνην. Οὐδὲν ἄλλο ἔβλεπε πρὸ τῶν ὀφθαλμῶν του ἢ τὸ πτυχίον, οὐδὲν ἐνόησε ἢ ὅτι ὁ Ἐρρίκος του ἔγεινεν ἰατρός καὶ οὐδὲν ἐπόθει ἢ νὰ τὸν ἐναγκαλισθῇ.

Ἐπέστρεψεν εἰς τὴν οἰκίαν του, παρὰ τὸ σύνθηρες, ἀργὰ καὶ ἠγέρθη τὴν κραυγὴν· δὲν ἠδυνήθη νὰ κοιμηθῇ καθ' ὅλην τὴν νύκτα.

Φαντασθῆτε, ὁ Ἐρρίκος ἐμέλλε νὰ φθᾶσῃ.

Ἐνεδύθη τὰ καλλίτερά του ἐνδύματα, ἄτινα δὲν μετεχειρίζετο ἢ εἰς ἐκτάκτους περιστάσεις, ἐκεῖνα τὰ ὅποια τῷ ἐχρησίμευσαν κατὰ τὴν ἡμέραν τῶν γάμων του, τὸν κωνοειδῆ πῖλον, ὃν ἔφερε συνήθως μόνον κατὰ τὰς ἐορτάς τοῦ Πάσχα, ἕνα παρμεγέθη λαιμοδέτην καὶ κατῆλθεν εἰς τὴν αὐλὴν.

Ὁ Μάρκος δὲν εἶχεν ἐτοιμὴν τὴν ἀμαξάν εἰσέτι, διότι ὑπελείποντο δύο ὥραι μέχρι τῆς ἀφίξεως τῆς ἀμαξοστοιχίας, διὰ νὰ φθᾶσῃ δὲ τις ἀπὸ τοῦ χωρίου εἰς τὸν σιδηροδρομικὸν σταθμόν, ἐχρειάζετο ὀλιγώτερα τῶν δέκα λεπτῶν. Ἄλλ' ὁ κύριος Ἀμβρόσιος δὲν ἠθέλε νὰ ἐννοήσῃ τοιαῦτα πράγματα καὶ ὁ Μάρκος ἠναγκάσθη μὲ ὕψος κωμικῆς σπουδαιότητος νὰ ἀναλάβῃ τὰς ἡνίας, καμρόνων ὡς ταῶς ἐντὸς τοῦ πρασίνου ἐπενδύτου του, καὶ οὕτω τοῦ ἵππου καλπάζοντος ἀφίχθησαν εἰς τὸν σταθμόν.

Δὲν θὰ δυνηθῶμεν νὰ περιγράψωμεν τὴν ἀνυπομονησίαν

του κυρίου Ἀμβροσίου, οὔτε νὰ ἀριθμήσωμεν ποσάκις ἐξήγαγε τὸ κώλυμα του τὸ ὀγκώδες ὀρολόγιόν του καὶ τὸ ἔφε-
ρεν εἰς τὸ οὖς του, ὅπως βεβαιωθῆ ὅτι δὲν ἐσταμάτησεν.

Εἰς τὸν σταθμὸν ἔγεινεν ὀλίγη κίνησις, οἱ ὑπάλληλοι καὶ οἱ ἀχθοφόροι κατέλαβον τὰς θέσεις των, ὁ δὲ κύριος Ἀμβρό-
σιος ἴστατο ἐκεῖ, παρὰ τὴν εἴσοδον, μὲ τοὺς ὀφθαλμούς προ-
σηλωμένους εἰς ὀρισμένον σημεῖον, μὲ τὸ οὖς τεταμένον ἵνα
ἀκούσῃ συριγμὸν.

— Ἰδοῦ, φθάνει! ἀνεφώνησεν αἴφνης πλήρης προσδοκίας.

Καὶ πράγματι ἠκούσθη συριγμὸς καὶ ἡ ἀμαξοστοιχία
φθᾶσα διήλθε πρὸ τοῦ λιποψυχούντος ἐκ συγκινήσεως πατρός,
καὶ παρήλθε ταχεῖα.

— Εἶνε ἡ κατ'εὐθείαν, εἶπον οἱ ὑπάλληλοι.

— Τί θὰ εἰπῆ κατ'εὐθείαν;

— Θὰ εἰπῆ ὅτι δὲν σταματᾷ εἰς τὰ χωρία, παρὰ μόνον
εἰς τὰς πόλεις.

— Ἀλλ' ὁ υἱός μου ἦτο μέσα καὶ τώρα;

— Θὰ εἶνε εἰς τὴν ἄλλην ἢ ὅποια φθάνει μετὰ δύο λεπτά.

Καὶ ὁ κύριος Ἀμβρόσιος κατέλαβε τὴν προτέραν θέσιν του
παρατηρῶν.

Τὴν φορὰν ταύτην θὰ ἦτο ἐκεῖ, καὶ τὸ πρόσωπόν του ἡ-
κτινοβόλει ἀκούοντας πάλιν τὸν συριγμὸν. Ἐμήκυνε τὸν λαι-
μόν, ὤξυνε τὸ βλέμμα καὶ διέκρινε μακρὰν, πολὺ μακρὰν, κα-
πνὸν διαγραφόμενον εἰς τὸν ὀρίζοντα· εἶτα ἡ ἀμαξοστοιχία...

Ἄ, πόσον βραδύνει... ἔφθασε... ἐστάθη τέλος. Ἀνοίγονται αἱ
θυρίδες, ἐξέρχονται διάφοροι χωρικοὶ μὲ ἀλέκτορας ἐντός κα-
νίστρων· ἡ λαβὴ ἐνὸς κανίστρου ἐνεπλήχθη εἰς τοὺς κροσσούς
τοῦ ἐπωμίου μιᾶς κυρίας. Τί ἀπροσδόκητον συμβῆναι! δὲν ἦ-
δύνατο ἐκείνη ἡ χωρική νὰ ἐξέλθῃ τελευταία; Ἰδοῦ αὐτός.

Ὅχι, εἶνε ἓνας ἀνθρωπίσκος πεντηκοντούτης. Ὁ κομψὸς ἐκεῖ-
νος πῖλος, ὅστις φαίνεται, εἶνε ἰδιόκός του... Ναί, εἶνε ὁ Ἐρρ...

Ὅχι, δὲν εἶνε ἐκεῖνος.

Καὶ ἡ καρδιά του ἐπαλλε ἰσχυρῶς, ψυχρὸς δὲ ἰδρῶς περι-
έφερε τὸ μέτωπόν του.

Αἴφνης κρότος πράγματος πεσόντος ἔκαμε πολλοὺς τῶν
ἐπιβατῶν νὰ στραφῶσι καὶ παρατηρήσωσι τὸν κύριον Ἀμ-

βρόσιον θλίβοντα ἐπὶ τοῦ στήθους του τὸν Ἐρρίκον του καὶ
καλύπτοντα αὐτὸν διὰ φιλημάτων. Ἐν τῇ σπουδῇ του νὰ
ὀρμήσῃ πρὸς τὸν υἱόν του, τῷ ἔπεσεν ἡ χονδρὴ ράβδος του
καὶ ἐχάθη ὁ πῖλός του.

Ὁ κύριος Ἀμβρόσιος ἀπήλλαξε μετὰ προθυμίας τὰς χεῖ-
ρας τοῦ Ἐρρίκου ἀπὸ τῶν ἀποσκευῶν του καὶ τὰς ἔφε-
ρεν ὁ ἴδιος μέχρι τῆς ἀμάξης, ἔνθα εἰσήγαγε πρῶτον τὸν ἰατρὸν
του, ἀκολουθῶν δὲ καθήσας πλησίον του, τὸν ἐνηγκαλισθῆ
ἐκ δευτέρου μὲ πρόσωπον πλημμυροῦν ἐκ δακρύων.

— Πατέρα! ἡσύχασε, τῷ ἔλεγεν ὁ Ἐρρίκος.

Ἀλλ' ἐκεῖνος:

— Ἀρσέ με νὰ ξεθυμάνω, εἶμαι πολὺ εὐτυχής, ἐτραυλίζεν.

Ἐφθασαν εἰς τὴν οἰκίαν. Ὁ Ἐρρίκος δὲν ἔλαβε σχεδὸν
καιρὸν νὰ ἐναγκαλισθῆ τὴν μητέρα καὶ τὴν ἀδελφὴν του. Ὁ
κύριος Ἀμβρόσιος ἦτο πλησίον του καὶ τὸν ἔσυρεν ἀπὸ τοῦ
ἐνὸς μέρους εἰς τὸ ἄλλο. Ἐζήτηε νὰ τῷ δείξῃ τὸν κῆπον, νὰ
τὸν συνοδεύσῃ εἰς τὸν λαχανόκηπον, εἰς τὸν ἀμπελώνα.

Ἀλλ' ὁ Ἐρρίκος τῷ ἔλεγε:

— Πηγαινόμεν ἐκεῖ αὔριον, πατέρα, ἄφες με νὰ ἡσυχάσω
σήμερον μὲ τὴν μητέρα καὶ τὴν Ἰωσηφίναν. Καὶ ἐκεῖνος ἐκά-
θητο πλησίον του ἐπὶ τοῦ ἀνακλιντροῦ· τὸν ἤθελεν ὀλόκληρον
διὰ τὸν ἑαυτὸν του. Ἐφθασαν οἱ προσκεκλημένοι. Ὁ κύριος
Ἀμβρόσιος κατεγίνετο εἰς τὸ νὰ παρουσιάσῃ τοῖς πᾶσι τὸν
υἱόν του Ἐρρίκον καὶ νὰ διηγῆται ὅτι πάντοτε ὑπῆρξε καλὸ
παιδί καὶ ἀνεκάθεν ἐδείκνυε μεγάλην εὐφυΐαν.

Εἰς τὸ γέυμα ἡ τιμητικὴ θέσις ἐδόθη τῷ Ἐρρίκῳ. Φιάλαι
ἐκενώθησαν πολλαὶ πρὸς τιμὴν του καὶ ὅταν οἱ ἀρχαῖοι φίλοι
τῆς οἰκογενείας προπίνοντες ἐκραύχασαν ὁμοφώνως: «Εἰς εὐγείαν
τοῦ ἰατροῦ», ὁ κύριος Ἀμβρόσιος ἔφερε τοὺς βραχιόνας περὶ
τὸν τράχηλον τοῦ υἱοῦ του καὶ ἐψιθύρισε κλαίων:

— Ἐρρίκε, μὲ κατέστησες εὐτυχῆ, ὁ Θεὸς νὰ σέ εὐλογῆσῃ.

Παρήλθον ἔτη ὁ Ἐρρίκος κατέστη γέρον, ἀλλ' οὐδέποτε
ἐλησμόνησε τὴν ἡμέραν ἐκείνην, οὔτε τὴν εὐχὴν τοῦ ἀγαθοῦ
πατρός του: «ὁ Θεὸς νὰ σέ εὐλογῆσῃ».

ΕΥΘΑΛΙΑ Α. ΙΩΝΙΔΟΥ.

ΕΔΜΟΝΔΟΥ ΔΕ ΑΜΙΤΣΙΣ

Ι Σ Π Α Ν Ι Α

Μεταξὺ τοῦ *patio* καὶ τῆς ὁδοῦ ὑπάρχει εἰς πρόδομος.
Εἰς τὰς τέσσαρας πλευρὰς τοῦ *patio* ἐγείρονται λεπτοὶ στῦ-
λοι, ὑποστηρίζοντες εἰς τὸ ὕψος τοῦ πρώτου πατώματος εἰδός
τι στοᾶς κλεισμένης διὰ μεγάλων ὑάλων. Ἀνωθεν τῆς στοᾶς
ἐκτείνεται ἰθὺν σκιαζούσα τὴν αὐλήν. Ὁ πρόδομος εἶνε λι-
θόστρωτος διὰ μαρμάρου, ἡ θύρα ἔχει δεξιὰ καὶ ἀριστερὰ
στύλους καὶ ἄνωθεν ἀνάγλυφα, κλείεται δὲ διὰ λεπτῶν σι-
δηρῶν καὶ κομψοτάτων κιγκλιδίων.

Εἰς τὸ βάθος τοῦ *patio* καὶ ἀπέναντι τῆς θύρας, ἐγείρεται
ἐν ἀγαλλμα, ἐν τῷ μέσῳ μία κρήνη, περίξ δὲ καθίσματα,
τραπέζιον δι' ἐργασίαν, εἰκόνας, ἀγγεῖα μὲ ἄνθη.

Τρέχω εἰς ἄλλην θύραν· ἄλλο *patio*, μὲ τοὺς τοίχους κε-
καλυμμένους διὰ κισσοῦ καὶ τριγύρω μὲ σηκούς, ἐντός τῶν
ὑπῶν ἦσαν ἀγαλμάτια, προτομαὶ, ὑδρίαί.

Πλησιάζω εἰς τρίτην θύραν· ἄλλο *patio* μὲ τοὺς τοίχους
πλήρεις μωσαϊκῶν, ἓνα φοινικὰ εἰς τὸ μέσον καὶ τριγύρω
πλῆθος ἀνθῶν. Εἰς τετάρτην θύραν, μετὰ τὸ *patio*, ἄλλος
πρόδομος, μετὰ τοῦτον, δεύτερον *patio* μὲ ἄλλα ἀγάλματα,
ἄλλους στύλους, ἄλλας κρήνας. Καὶ ὅλαι αὐταὶ αἱ αἰθουσαι
καὶ αὐτοὶ οἱ κῆποι εἶνε τόσον καθαροὶ καὶ τόσον στιλπνοί,
ὥστε εἰμπορεῖς νὰ σύρῃς τὴν χεῖρα εἰς τοὺς τοίχους, εἰς τὸ
δάπεδον χωρὶς νὰ μείνῃ οὐδαμῶς ἴχνος τι, καὶ τόσον δροσε-

ροί, ἀρωματώδεις, καὶ ὑπὸ ἀορίστου τινὸς φωτός φωτιζόμενοι,
ὥστε καταλαμβάνεσαι ὑπὸ ἀρρήτου τέρψεως καὶ μυστηρίου.

Προχωρῶ ἀκόμη, ἀπὸ ὁδοῦ εἰς ὁδόν, εἰς τὴν τύχην. Ὀλί-
γον κατ' ὀλίγον ἐνόσῳ βαδίζω, αὐξάνει ἡ περιέργειά μου καὶ
ἐπιταχύνω τὰ βήματά μου. Μοῦ φαίνεται ἀδύνατον νὰ εἶνε
οὕτω ὅλη ἡ πόλις. Φοβοῦμαι μὴ συναντήσω οἰκίαν ἢ ὁδόν
τινα ἢ ὅποια νὰ μοῦ ὑπενθυμίξῃ τὰς ἄλλας πόλεις καὶ νὰ
καταστρέψῃ τὸ ὠραῖον ὄνειρόν μου. Ἀλλ' ὄχι, τὸ ὄνειρον
διαρκεῖ· τὸ πᾶν εἶνε μικρόν, εὐγενές, μυστηριώδες.

Κάθε ἐκατὸν βήματα, μίαν μικρὰ πλατεῖαν μονήρης, ἐν τῇ
ὅποια ἴσταται κορτῶν τὴν ἀναπνοήν μου. Ἀπὸ καιροῦ εἰς
καιρὸν ἐν σταυροδρόμιον, χωρὶς ψυχὴν ζῶσαν, — καὶ πάντοτε
λευκὸν καὶ τὸ πᾶν λευκόν, — καὶ παράθυρα κλειστά, — καὶ
σιγῆ. Καὶ εἰς κάθε θύραν νέον θέαμα: ἀψίδες, στῦλοι, ἄνθη,
πίδακες, φοινικες μίαν θαυμασίαν ποικιλίαν σχεδίων, χρωμα-
των, φωτός, ἀρωμάτων, ἐδῶ μὲν ρόδων, ἐκεῖ πορτοκαλεῶν
καὶ περαιτέρω ἴων. Καὶ μαζῆ μὲ τὸ χρομα πνοή τις δροσεροῦ
ἀέρος, καὶ μὲ τὸν ἀέρα σιγηλὸς ἤχος γυναικείων φωνῶν, καὶ
θόρυβος φύλων, καὶ ἄσματα πτηνῶν· μίαν ἀρμονίαν ποικίλην,
καὶ γλυκεῖαν, ἥτις χωρὶς νὰ ταράξῃ τὴν ἡσυχίαν τῆς ὁδοῦ,
ἠδύνει τὸ οὖς, ὡς ἡ ἠγὼ ἀπομεμακρυσμένης μουσικῆς. Ἄ!
δὲν εἶνε ὄνειρον! Ἡ Μαδρίτη, ἡ Ἰταλία, ἡ Εὐρώπη, εἶνε βε-

θαιώς πολὺ μακρὰν ἀπ' ἐδῶ! Ἐδῶ εἶνε ἄλλη ζωὴ, ἐδῶ πνέει ὁ ἀήρ ἄλλου κόσμου, εὐρίσκομαι εἰς τὴν Ἀνατολήν!

Ἐνθυμοῦμαι ὅτι στιγμὴν τινα ἔστων ἐν τῷ μέσῳ τῆς ὁδοῦ καί, δὲν εἰξεύρω πῶς, ἐνόησα αἴφνης ὅτι ἤμην μελαγχολικός καὶ ἀνήσυχος καὶ ὅτι ἐν τῇ καρδίᾳ μου ὑπῆρχε κενόν τι, ὅπερ ὁ θαυμασμός καὶ ἡ εὐχαρίστησις δὲν ἤρουν νὰ πληρῶσωσι.

Ἡσθάνομην ἀκατάσχετον ἀνάγκην νὰ διεισδύσω εἰς τὰς οἰκίας ἐκείνας καὶ εἰς τοὺς κήπους ἐκείνους, νὰ ξεσχίσω, οὕτως εἰπεῖν, τὴν σκέπην τοῦ μυστηρίου, ὅπερ ἐκάλυπτε τὴν ζωὴν τῶν ἀγνώστων ἀνθρώπων, οἱ ὅποιοι ἦσαν ἐντός, νὰ συμμερισθῶ τὴν ζωὴν ἐκείνην, νὰ σφίξω μίαν χεῖρα καὶ νὰ προσηλωθῶ τοὺς ὀφθαλμούς μου εἰς δύο οἰκίτιμονας ὀφθαλμούς καὶ νὰ εἶπω:

— Εἶμαι ξένος, εἶμαι μόνος, θέλω νὰ εἶμαι καὶ ἐγὼ εὐτυχής, ἀφήσατέ με νὰ μείνω ἐν τῷ μέσῳ τῶν ἀνθέων σας, ἀφήσατέ με νὰ ἀπολαύσω ὅλα τὰ μυστήρια τοῦ παραδείσου σας, εἰπέτε μου ποῖοι εἴσθε, πῶς ζῆτε, μειοιάσατέ μου, ἡσυχάσατέ με, ἡ κεφαλή μου καίει!

Καὶ ἡ μελαγχολία αὕτη μέχρι τοιοῦτου σημείου ἔφθασεν, ὥστε εἶπον εἰς ἑαυτὸν:

— Δὲν εἰμπορῶ νὰ μείνω εἰς τὴν πόλιν αὕτην, ὑποφέρω, θὰ φύγω!

Καὶ θὰ ἀνεχώρουν πράγματι, ἐὰν ἐγκαίρως δὲν ἐνθυμοῦμην, ὅτι εἶχον εἰς τὸ θυλάκιον συστατικὴν ἐπιστολήν πρὸς δύο νέους ἐκ Κορδύβης, ἀδελφούς φίλου μου τινος ἐκ Φλωρεντίας. Ἀνέβλαστον τὴν περὶ φυγῆς ἀπόφασίν μου καὶ ἔτρεξα ἀμέσως πρὸς ἀναζήτησίν των.

Πόσον ἐγέλασαν ὅταν τοῖς εἶπον τὴν ἐντύπωσιν, τὴν ὁποίαν μοῦ ἔκαμιν ἡ Κόρδουβα! Μοῦ ἐπρότειναν νὰ ὑπάγωμεν ἀμέσως νὰ ἴδωμεν τὴν Μητρόπολιν, εἰσῆλθόμεν εἰς μικράν τινα λευκὴν ὁδὸν καὶ διηυθύνθημεν πρὸς τὸν μητροπολιτικὸν ναόν.

Τὸ Τσαμίον τῆς Κορδύβης, ὅπερ μετετράπη εἰς Μητρόπολιν μετὰ τὴν ἐξῶσιν τῶν Ἀράβων, ἀλλ' ὅπερ εἶνε πάντοτε τσαμίον, ἀνηγέρθη ἐπὶ τῶν ἑρείπιων τῆς πρώτης Μητροπόλεως, πλησίον τῆς ὄχθης τοῦ Γουαδαλιβίρου.

Ἐπὶ Ἀβδουρραχμὰν ἤρχισεν ἡ ἀνέγερσις αὐτῆς ἐν ἔτει 785 ἢ 786.

— Ἄς κτίσωμεν ἐν τσαμίον, εἶπεν οὗτος, τὸ ὁποῖον νὰ ὑπερβαῖν τὰ τσαμία τοῦ Βαγδατίου, τῆς Δαμασκῆ καὶ τῆς Ἱερουσαλήμ, τὸ ὁποῖον νὰ εἶνε ὁ μεγαλύτερος ναὸς τοῦ Ἰσλάμ, τὸ ὁποῖον νὰ γίνῃ ἡ Μέκκα τῆς Δύσεως.

Αἱ ἐργασίαι ἤρχισαν μετὰ πολλῆς δραστηριότητος. Οἱ χριστιανοὶ αἰχμαλώτοι μετέφερον διὰ τὰ θεμέλια τοὺς λίθους τῶν καταστραφέντων ναῶν, ὁ Ἀβδουρραχμὰν εἰργάζετο αὐτὸς ὁ ἴδιος μίαν ὥραν καθ' ἑκάστην, τὸ τσαμίον, ἐν διαστήματι οὐχὶ πολλῶν ἐτῶν ἐγένετο, οἱ Καλίφαι, αἵτινες διεδέχθησαν τὸν Ἀβδουρραχμὰν τὸ ἐκαλλώπισαν, μετὰ ἐργασίαν δὲ σχεδὸν συνεχῆ, ἐνός αἰῶνος ἐπερατώθη.

— Ἐρθάσαμεν, μοὶ εἶπεν ὁ ἕτερος τῶν συνοδούντων με, σταθεῖς αἴφνης πρὸ μεγάλου κτιρίου.

Ἐνόμισα ὅτι ἦτο φρούριον. Ἦτο τὸ τεῖχος, ὅπερ περιβάλλει τὸ τσαμίον, ἀρχαῖον τεῖχος μετ' ἐπάλλεων, ὅπερ εἶχεν ἄλλοτε εἴκοσι μεγάλας θύρας, περὶ τὰς ὁποίας ὑπῆρχον ὠραιώτατα ἀρχουργήματα καὶ θυρίδες τοξοειδεῖς, στριζόμεναι ὑπὸ κομφῶν στύλων καὶ ὅπερ ἤδη καλύπτεται ὑπὸ τριπλοῦ στρώματος ἀσβέστου.

Ὁ γῦρος τοῦ περιτειχίσματος ἐκείνου εἶνε ἕνας καλὸς περιπάτος μετὰ τὸ φαγητόν· φαντασθῆτε τὸ μέγεθος τοῦ κτιρίου.

Ἡ κυρία πύλη τοῦ περιτειχίσματος καίεται πρὸς ἄρκτον ἐν τῇ θέσει, ἐν ἣ εἰγείρετο ὁ μιναρὸς τοῦ Ἀβδουρραχμὰν, ἐπὶ τῆς κορυφῆς τοῦ ὁποίου ἐκυμάτιζεν ἡ μωαμεθανικὴ σημαία.

Εἰσῆλθόμεν. Ἐνόμιζον ὅτι θὰ ἔβλεπον ἀμέσως τὸ ἴσω-

τερικὸν τοῦ Τσαμίου καὶ εὐρέθη ἐντός κήπου γέμοντος πορτοκαλεῶν, κυπαρίσσω καὶ φοινίκων, περιβαλλομένου ἐκ τῶν τριῶν πλευρῶν ὑπὸ κομψοτάτου περιστύλου καὶ κλειομένου εἰς τὴν τετάρτην πλευρὰν ὑπὸ τῆς προσόψεως τοῦ τσαμίου.

Ἐν τῷ μέσῳ τοῦ κήπου τούτου ἦτο εἰς τὴν ἐσοχὴν τῶν Ἀράβων ἡ κρήνη διὰ τὸν καθαρισμόν καὶ ὑπὸ τὴν σκιὰν τῶν δένδρων τούτων συνηθροίζοντο οἱ πιστοὶ προτοῦ νὰ εἰσέλθουν εἰς τὸν ναόν.

Ἔστων ἐπὶ τινὰς στιγμὰς παρατηρῶν περίξ καὶ ἀναπνέων τὸν καθαρὸν καὶ εὐώδη ἀέρα μετὰ ζωηροτάτης εὐχαριστήσεως, καὶ ἐπάλλετο ἡ καρδία μου σκεπτομένου ὅτι ἐκεῖ πλησίον ἔκειτο τὸ περίφημον τσαμίον, καὶ ἡσθάνομην συγχρόνως ἑμαυτὸν ὠθούμενον πρὸς τὴν θύραν ὑπὸ ἀκατάσχετου περιεργείας, καὶ συγκαταόμενον ὑπὸ ἀγνώστου παιδικοῦ φόβου.

— Ἄς ἔβδωμεν, μοῦ ἔλεγον οἱ σύντροφοι.

— Ἀκόμη μίαν στιγμὴν, ἀπεκρινόμην. Ἀφήσατέ με νὰ χορτάσω καλὰ τὴν γλυκύτητα τοῦ θεάματος.

Ἐπὶ τέλους ἐκινήθη καὶ χωρὶς κἂν νὰ παρατηρήσω τὴν θαυμασίαν θύραν, τὴν ὁποίαν οἱ σύντροφοι μοὶ ἔδειξαν, εἰσῆλθον.

Τί ἔκαμα ἢ τί εἶπα μόλις εἰσῆλθον δὲν εἰξεύρω, βεβαίως ὅμως καμμία παράδοξος φωνὴ πρέπει νὰ μοῦ διέφυγε ἢ καμμίαν παράδοξον κίνησιν θὰ ἔκαμα, διότι ἀνθρωποὶ τινες ἐρχόμενοι πρὸς με τὴν στιγμὴν ἐκείνην, ἤρχισαν νὰ γελοῦν, καὶ ἐστράφησαν ἐκ νέου νὰ ἴδωσι περίξ, ὡς νὰ ἐζήτησαν τὸν λόγον τῆς ἄκρας ἐντυπώσεως, ἣν εἶχον ἐκδηλώσει.

Φαντασθῆτε ἐν δάσος καὶ ὑποθέσατε ὅτι εὐρίσκεσθε εἰς τὸ πυκνότερον αὐτοῦ μέρος καὶ ὅτι δὲν βλέπετε ἄλλο ἢ κορμούς δένδρων. Οὕτω καὶ ἐν τῷ τσαμίῳ, ὅπου δῆποτε καὶ ἂν στραφῆτε, ὁ ὀφθαλμὸς σας χάνεται ἐντός τῶν στύλων.

Εἶνε ἐν δάσος μαρμαρίνον τοῦ ὁποίου τὸ τέλος δὲν φαίνεται.

Ἀκολουθεῖτε διὰ τοῦ ὀφθαλμοῦ μίαν πρὸς μίαν τὰς μακροτάτας σειρὰς τῶν στύλων, αἵτινες διασταυροῦνται ἀνὰ πᾶν βῆμα μετ' ἄλλων ἀναριθμητῶν σειρῶν, καὶ φθάνετε εἰς τι βάθος ἡμιφωτισμένον, ὅπου νομίζετε ὅτι βλέπετε λευκάζοντας ἀκόμη ἄλλους στύλους.

Εἶνε δεκαεννέα νάρθηκες ἐκτεινόμενοι πρὸς τὴν διεύθυνσιν τῶν βηματίων τοῦ εἰσερχομένου, τεμνόμενοι ὑπὸ ἐτέρων τριάκοντα δύο τοιοῦτων, καὶ ὑποβασταζόμενοι πάντες ὑπὸ ἐνεακοσίων καὶ πλέον στύλων ἐκ πορφυρίτιδος, ἐξ ἰάσπιδος, ἐκ μαρμαρίου παντὸς χρώματος.

Ἐκαστος στύλος ὑποστηρίζει ἐν κίονιον, μεταξύ τοῦ ἐνός καὶ τοῦ ἄλλου στύλου ὑπάρχει ἐν τόξον, καὶ ἕτερον τοιοῦτον μεταξύ κιονίου καὶ κιονίου, ὑπερκαίμενον τοῦ πρώτου, ἀμφοτέρω δὲ ἔχουσι τὸ σχῆμα τοῦ πετάλου. Οὕτως ὥστε, ἐὰν φαντασθῆτε ὅτι οἱ στύλοι εἶνε τόσοι κορμοὶ δένδρων, τὰ τόξα παριστάνουν τοὺς κλώνας, καὶ ἡ παρομοίωσις τοῦ τσαμίου πρὸς δάσος εἶνε πλήρης.

Ὁ μεσαῖος νάρθηξ, πολὺ εὐρύτερος τῶν ἄλλων, ἀπολήγει εἰς τὴν Μακσοῦρην ἣτις εἶνε τὸ ἱερώτερον μέρος τοῦ ναοῦ, ὅπου ἐλατρεύετο τὸ Κοράνιον. Ἐδῶ, διὰ τῶν παραθύρων τοῦ ὑπερφύου, κατέρχεται ὠχρὰ ἀκτὶς φωτός, φωτίζουσα μίαν σειρὰν στύλων, ἐκεῖ εἶνε τὸ μέρος σκοτεινόν, παρεκεῖ κατέρχεται ἄλλη ἀκτὶς φωτίζουσα ἄλλον νάρθηκα.

Εἶνε ἀδύνατον νὰ ἐκφράσω τὸ συναίσθημα τοῦ μυστηριώδους θαυμασμοῦ, τὸ ὁποῖον διεγείρει ἐν τῇ ψυχῇ τὸ θέαμα ἐκεῖνο. Ὁμοιάζει πρὸς αἰφνιδίαν ἀποκάλυψιν θρησκείας τινός, φύσεως καὶ ζωῆς ἀγνώστου, ἣτις ἀναρπάζει τὴν φαντασίαν σας ἐν τῷ μέσῳ τῶν ἀπολαύσεων τοῦ παραδείσου ἐκείνου, μεστοῦ ἔρωτος καὶ ἡδυπαθείας, ὅπου οἱ μακάριοι, καθήμενοι εἰς τὴν σκιὰν τῶν πυκνοφύλλων πλατάνων καὶ τῶν ἄνευ ἀκανθῶν ροδῶνων πίνουν ἀπὸ ἀγγεῖα κρυστάλλινα οἶνους σπινθηροβόλουντας ὡς μαργαρίται, ἐγγεομένους ὑπὸ ἀθανάτων παιδίων, καὶ ἀναπαύονται εἰς τὰς ἀγκάλας τῶν προσφιλῶν παρθένων μὲ τοὺς μεγάλους μαύρους ὀφθαλμούς!

“Ολοι αὐτοὶ εἰκόνας τῆς αἰωνίας ἡδονῆς, τὴν ὁποῖαν τὸ Κοράνιον ὑπόσχεται εἰς τοὺς πιστοὺς, παρουσιάζονται ἀθρώως εἰς τὸν νοῦν σας, εἰς τὴν πρώτην θέαν τοῦ Τσαμίου, ζωηράκι, φλογεραί, ἀκτινοβολοῦσαι, καὶ σας δίδουν στιγμιαίαν γλυκυτάτην μέθην, ἣτις ἀφίνει ἐν τῇ καρδίᾳ σας ἀόριστόν τινα τρυφεράν μελαγχολίαν!

Βραχεῖα σύγχυσις τοῦ νοῦ καὶ ταχύς σπινθήρ, διατρέχων τὰς ρλέθας, ἰδοὺ ἡ πρώτη αἴσθησις, ἣν δοκιμάζει τις εἰσερχόμενος εἰς τὴν μητρόπολιν τῆς Κοροῦθης!

“Ὡς περιέλθωμεν ἀπὸ νόθηκος εἰς νόθηκα παρατηροῦντες τὰ πάντα λεπτομερῶς. Πόση ποικιλία ἐν τῷ κτιρίῳ ἐκείνῳ, τὸ ὁποῖον ἐκ πρώτης ὄψεως φαίνεται ὁμοιόμορφον!

Αἱ ἀναλογίαι τῶν στύλων, τὰ σχέδια τῶν κιονοκράνων, τὰ σχήματα τῶν τόξων ἀλλάζουσι, δυναταί τις νὰ εἴπῃ, εἰς κάθε βῆμα. Τὸ πλεῖστον μέρος τῶν στύλων εἶνε αἰρχαῖοι, ληφθέντες ὑπὸ τῶν ἀράων ἐκ τῆς βορείου Ἰσπανίας, ἐκ τῆς Γαλλίας, ἐκ τῆς ῥωμαϊκῆς Ἀφρικῆς, λέγεται δὲ ὅτι εἰς τούτων ἀνῆκεν εἰς κἀν τινὰ τοῦ Γιάνου, ἐπὶ τῶν ἑρείπιων τοῦ ὁποῖου κατεσκευάσθη ὁ ναός, ὃν οἱ “Αραβες κατέστρεψαν διὰ νὰ κτίσουν τὸ τσαμίον.

Ἐπὶ κιονοκράνων τινῶν διακρίνονται ἀκόμη τὰ ἴχνη τῶν σταυρῶν, οἱ ὁποῖοι ἦσαν γεγλυμμένοι, καὶ τοὺς ὁποίους οἱ “Αραβες ἔθραυσαν διὰ σφυρίων.

Εἰς στύλους τινὰς εἶνε ἐμπεπηγμένα σίδηρα κεκυρωμένα ἀπὸ τῶν ὁποίων, λέγεται, ὅτι οἱ “Αραβες ἔδεναν τοὺς Χριστιανούς καὶ ὑπάρχει ἐν, μεταξύ τῶν ἄλλων, ὡς ἡ δημώδης παράδοσις διηγείται, ἀπὸ τὸ ὁποῖον χριστιανός τις ἔμεινε δεμένος ἐπὶ πολλὰ ἔτη, κατὰ τὸ χρονικὸν δὲ τοῦτο διάστημα κατώρθωσε διὰ τῶν ὀνύχων νὰ χαραξῆ ἐπὶ τοῦ λίθου ἓνα σταυρόν, τὸν ὁποῖον οἱ ξεναγοὶ δεικνύουσιν μὲ μεγάλην εὐλάβειαν.

[Ἔπεται συνέχεια].

Π. Α. ΒΑΛΒΗΣ

ΑΥΤΟΔΙΚΙΑ

Διήγημα ἐκ τοῦ Γερμανικοῦ

Α'

Δὲν παρῆλθε πολὺς καιρὸς ἀφ' οὗτοῦ ὁ σύζυγός μου μ' ἔφερον εἰς τὴν πατρίδα μου, ἐν τῇ δυτικῇ Ἀμερικῇ, ὅπου ἄλλοτε ἐπὶ τινὰ ἔτη κατὰ συνέχειαν, ἐξήσκει τὸ ἐπάγγελμα ἱατροῦ.

Ἐξῶμεν εἰς τὰ περίχωρα τοῦ Κιγκινάτι εὐχαριστημένοι καὶ εὐτυχεῖς, ἔχοντες ὡς ὀχύρωμα ἐναντίον τοῦ θηρύβου καὶ τοῦ κιοιροῦ τῆς πόλεως ταύτης πυκνοτάτους κήπους.

Ἐπειδὴ ὠμίλου κακῶς τὴν γλῶσσαν τοῦ τόπου, εἴμεθα ἠναγκασμένοι, ὁ σύζυγός μου καὶ ἐγώ, ν' ἀποφεύγωμεν τὰς σχέσεις μὲ τὸν ἔξω κόσμον· πρὸς ἄκραν μου ὁμῶς εὐχαριστήσιν δὲν ἤργησα νὰ παρατηρήσω, ὅτι οἱ γείτονές μας ὠμίλου τὴν γερμανικὴν. Ἐσχετίσθημεν καὶ ὅπως τινὰ τῶν συμπερόντων μας συνεταυτίζοντο, ἡ γνωριμία μας, προσελθούσα ἐξ ἀρχῆς ἐνεκα τούτων, ἔγινε κατόπιν ζωηροτάτη.

Οἱ γείτονές μας ἐκαλοῦντο Ροβέρτος καὶ Ζέννη Λεύτων.

Ἡ Ζέννη Λεύτων δὲν ἦτο εὐμορφος, οὔτε ὀξύνου, ἀλλ' ἡ ἀγαθότης τῆς καρδίας της καὶ ὁ εὐθυμὸς της χαρακτήρ μ' ἔκαμε νὰ μεταβάλλω καθόλου τὴν περὶ τῆς καρδίας τῶν Ἀμερικανίων γνώμην μου. Ὁ τρόπος τοῦ σκέπτεσθαι ὁμῶς, ἕκαστον κίνημα τοῦ σώματός της καὶ ἡ ἀπαράμιλλος ἀπάθειά της, ἦν κατ' ἀρχὰς ἐξελάμβανον διὰ ψυχρότητα, καθ' ὅλα συνεφώνουν μὲ τὰς περὶ Ἀμερικανίδων ἰδέας μου.

Ὁ σύζυγός της ἦτο εὐμορφος, ζωηρός, ὀλίγον ὁμῶς ἀπότομος, παιδείας οὐχὶ τῆς τυχεύσης καὶ σπανίας ἐραστηριότητος. Οἱ κομψοὶ τρόποι του ἤθελον ἐκληφθῆ εὐκόλως ὡς ἐπι-

τετηδευμένοι παρ' ἐκείνου, ὅστις δὲν τὸν ἐγνώριζε καλῶς.

Ὁ γάμος τῶν ἡδύνατο νὰ θεωρηθῆ καθ' ὅλα εὐτυχῆς, ἀν καὶ ἐτελέσθη ὑπὸ αἰωνοὺς πολὺ δυσάρεστους. Κατὰ τὴν γνώμην τῶν συγγενῶν του, ὁ Λεύτων δὲν ἔπρεπε νὰ νυμφευθῆ τὴν Ζέννην ὡς πτωχὴν καὶ ἀσημάντου καταγωγῆς. Μολονότι δὲ φύσει ἦτο μᾶλλον ἐνδοτικός, ὁ ἔρωσ του ὁμῶς τῷ ἐνέπνευσε θάρσος καὶ μίαν τῶν ἡμερῶν παρουσίασε τὴν Ζέννην εἰς τοὺς γονεῖς του ὡς μέλλουσαν σύζυγόν του.

Ἡ μήτηρ του, γυνὴ ἡπίου χαρακτήρος καὶ ἀδύνατος, ἤθελε τὴν δεχθῆ προθύμως ὡς θυγατέρα της, ἐὰν δὲν ἐφοβεῖτο ν' ἀντιταχθῆ εἰς τὴν θέλησιν τοῦ συζύγου της.

Οὗτος δὲ πλουσιώτατος, ἔχων μεγίστην πολιτικὴν ἐπιρροὴν καὶ ἄκρως τιμώμενος διὰ τὰ μεγάλα του προτερήματα, ἐδέχθη τὴν Ζέννην ψυχρότατα καὶ τὴν ἀπεχαιρέτισε μὲ τρόπον τρανῶς ἐμφαινόντα ὅτι δὲν ἐπεθύμει νὰ εὐκτηρήσῃ περαιτέρω σχέσεις.

Οἱ μελλόνυμφοι μετὰ λύπης καὶ ψυχικοῦ πόνου ἐγκατέλειπον τὸν ἄκαρδον αὐτὸν ἄνθρωπον.

Ἐὰν δὲ ποτε τὸ μέτωπόν της ἐσκίαζον δυσάρεστοι λογισμοί, ὁ ἔρωσ τοῦ Ροβέρτου τοὺς ἀπέδιωκε πάντοτε. Ἡ Ζέννη ἀφ' ἑτέρου, διὰ τῆς ἀπεριορίστου ἀφοσιώσεώς της, ἀδρῶς ἀντήμειβε τὸν ἄνθρωπον, ἣτις δι' αὐτὴν ἐθυσίασε πλοῦτον, ἀγάπην γονέων καὶ οὐδέποτε ἐθεώρησε τὸ τοιοῦτον ὡς θυσίαν ἐκ μέρους του. Ὁ μὲν ἦτο τὸ πᾶν διὰ τὸν δὲ καί, κατὰ συνέπειαν, ἦσαν εὐτυχεῖς.

Ὁ Ροβέρτος Λεύτων ἦτο δικαστής. Ἐνῶ οὗτος, ἐκπληρῶν τὸ καθήκον του, ὑπερήσπιζε τὸ δίκαιον τῶν ἀδυνάτων καὶ ἐξεφώνει λαμπροὺς λόγους, ἡ Ζέννη ἠσύχως καὶ μετὰ φρονήσεως διηύθυνε τὴν χαριστάτην οἰκίαν της.

Συνήθως συνηρχόμεθα τὴν ἐσπέραν ἢ εἰς τὸν κηπὸν μας ἢ εἰς τὸν ἰδικὸν των· οὕτω δὲ μᾶς παρουσιαζετο ἡ εὐκαιρία νὰ προμηθεύωμεν εἰς τοὺς κεκμηκότας ἀπὸ τὴν ἐκτέλεσιν τῶν καθηκόντων των συζύγους μας ὅλα τὰ θέληγτρα τῆς οἰκιακῆς εὐδαιμονίας· συχνὰ δὲ μάλιστα ἐπὶ ὀλοκλήρους ὥρας ἐφλυαροῦμεν μὲ παιδικὴν ἀφροντισίαν.

Πάντα ὁμῶς ταῦτα ὄφειλον νὰ μεταβληθῶσιν.

Ἐἶχμεν ἤδη παρατηρήσει ὅτι ὁ Λεύτων ἐπέστρεφεν ἐνίοτε ἐν τῇ οἰκίᾳ του σκυθρωπὸς καὶ κακῶς διατεθειμένος· μίαν μάλιστα ἡμέραν ἀνήγγειλε μετὰ φρίκης εἰς τὸν σύζυγόν μου, ὅτι ὁ πατήρ του, ὅστις διέμενε πάντοτε ἐν τῇ δυτικῇ Ἀμερικῇ, ἐπέμενε νὰ διαζευχθῆ τὴν Ζέννην καὶ νὰ νυμφευθῆ ἄλλην πλουσίαν καὶ ὠραίαν γυναῖκα, αἱ κοινωνικαὶ σχέσεις τῆς ὁποίας ἤθελον τῷ παράσχει λαμπρὸν μέλλον.

Ἡ Ζέννη, ἐννοεῖται, οὐδὲν τῶν τοιούτων ἤκουεν· ὁ Ροβέρτος μάλιστα τῇ ἐδείκνυεν ἔκτοτε ἔτι περισσοτέρην ἀγάπην καὶ ἀγαθότητα.

Κατ' ἐκείνην τὴν ἐποχὴν ἐχρειάσθη εἰς τὸν Λεύτων νὰ κάμῃ μικρὸν ταξείδιον. Ἐνῶ ἡ Ζέννη προητοίμαζε τὴν ἀποσκευὴν του, ἐγὼ ἐκαθήμην εἰς τὴν ὠραίαν τῆς ὑποδοχῆς της αἴθουσαν, ἡ θύρα τῆς ὁποίας ἔφερον εἰς τὸν κηπὸν· εἶχε σχεδὸν τὰ πάντα τοποθετημένα, ὅτε μ' ἐραξάν ἀπὸ τὴν οἰκίαν· ἔμενον ἔξω μικρά τινὰ μόνον πράγματα καὶ ἐν πολυκροτον.

Μετὰ τινὰ καιρὸν, ἐνῶ εὐρισκόμην εἰς τὸν κηπὸν μας μετὰ τὸ γεῦμα, ἤκουσα τὴν Νέλλη — οὕτως ἐκαλεῖτο ἡ μαῦρη ὑπηρέτρια τῶν Λεύτων — ἀναγγέλλουσαν τῷ κυρίῳ της τὴν ἀφίξιν κυρίου τινὸς Ράλφ Λεύτων. Ἐγνώριζον ὅτι οὗτος ἦτο ὁ ἐξάδελφος τοῦ Ροβέρτου καὶ ἤκουσα νὰ τὸν λέγουν εἰς ἄκρον ἀπότομον καὶ ἀσπλαγχνον. Ἐντὸς ὀλίγου καιροῦ, μεταξύ τούτου καὶ τοῦ Λεύτων συνήρθη ἐμπαθέστατος διάλογος. Διὰ νὰ μὴ φανῶ ἀδιάκριτος, εἰσῆλθον εἰς τὴν οἰκίαν, καθότι ἀπὸ τὸν κηπὸν ἠδυνάμην νὰ ἀκούω καὶ τὴν παρμικρὰν λέξιν. Δὲν εἶχον διέλθει τὸ κατώφλιον, ὅτε ἤκουσα τὴν φωνὴν τῆς Ζέννης ἠχηροτέρην παρὰ ποτε.

— Πᾶσα λέξις σας, ἡ παρουσία σας αὐτῇ, εἶναι δι' ἐμὲ ὕβρις, ἔλεγεν αὐτῇ.

Περὶσσότερον δὲν ἤκουσα, ὡς εὐρίσκομένη ἦδη εἰς τὸ ὤματιον αἰφνης ὁμῶς ἀντήχησε πυροβολισμός.

Ταχύτερα συλλογισμοῦ, ὤρμησα πρὸς τὴν κινγκλιδωτὴν θύραν, τὴν ἐνοῦσαν τοὺς δύο κήπους.

Καὶ μέχρι σήμερον ἀκόμη, ὡς ἐν ὄνειρῳ, ἀκούω τὸν γνωστόν δούπον τῶν πετάλων καὶ τὸν χρεμετισμὸν τοῦ ἵππου τοῦ συζύγου μου, καὶ νομίζω ὅτι ἐπακουμβῶ εἰς τὰς κινγκλίδας τοῦ χωρισματος.

Ὅ,τι εἶδον μ' ἔκαμε νὰ ὀπισθοχωρήσω ἐντρομος. Ἐπὶ τῆς χλόης ἐκεῖτο ἐκτάδην ὁ ἀγνωστος κύριος βήματα τινα δεξιὰ ἀπὸ αὐτοῦ, ἐπὶ τῆς κλίμακος τῆς ἀγούσης εἰς τὴν αἴθουσαν τῆς ὑποδοχῆς, ἴστατο ἡ Ζένη. Ἀκόμη καὶ τότε ἐμφανίζεται αὕτη πρὸ τῶν ὀμμάτων μου κρατοῦσα εἰς τὴν μίαν τῆς χεῖρα τὸ καπνίζον ἔτι πολύκροτον, τὴν δὲ ἄλλην θέτουσα ἐπὶ τῆς βροστρυχῶδους κεφαλῆς τοῦ συζύγου τῆς. Ὑπὸ ἀπελπισίας κατακυριευθεὶς εἶχε πέσει οὗτος πρὸ τῶν γονάτων τῆς κρύπτων τὸ πρόσωπόν του διὰ τῶν φορεμάτων τῆς. Ἐν τούτοις ἡ Ζένη, ἰδοῦσά με, ἐστράφη πρὸς με, ρίψασα συγχρόνως εἰς τινα ἀπόστασιν τὸ πολύκροτον.

Τὸ πρόσωπόν τῆς ἐκαλύφθη ὑπὸ θανασίμου ὠχρότητος μὲ θεώρει δὲ ψυχρῶς καὶ ἀγρίως. Οἱ χαρακτῆρες τῆς μορφῆς τῆς ἀπόλεσαν πᾶσαν ἔκφρασιν ἴστατο δὲ ὡς ἀπολιθωθεῖσα. Τί δὲ πλέον;... Ἄ! ὄχι βέβαια πρέπει ν' ἀπατώμην, διότι δὲν δύναται νὰ ὀνομασθῇ εὐχαρίστησις τὸ αἶσθημα τὸ ὁποῖον αἰσθάνεται ὁ φονεὺς πρὸ τῆς θεᾶς τοῦ θύματος του. Ἡ εὐνοία μου ἐταράσσεται, ἡ ἀνκνη μου ἐπιέζεται, ἡσθάνομαι λιποθυμίαν. Εἰς τοιαύτην κατάστασιν μ' εὗρεν ὁ σύζυγός μου, ὅτε ἐξῆλθεν εἰς τὸν κήπον.

Ὡς δὲ ἔμαθον κατόπιν παρασχῶν μοι ἐν τάχει τὴν ἀπαιτουμένην βοήθειαν, ἔδραμεν ἐπάνω.

Ὁ Ράλφ Λεύτων δὲν ἦτο φονευμένος, ἀλλὰ πληγωμένος.

Εἰς τὴν ἰδίαν ἐκείνης οἰκίαν, ἧτις ἠθέλησε νὰ τὸν φονεῦσῃ, εὗρεν ἀμέσως βοήθειαν καὶ ἀνάπαυσιν ὁ σύζυγός μου ἐκ τούτου ὀρμώμενος καθυσάχαζε τὸν ἀπέλιπα Λεύτωνα ἐγγυώμενος τὴν τελείαν θεραπείαν του. Ἡ Ζένη, κατ' ἐκείνην τὴν ἐσπέραν ἔσχεν ἐκτεταμένην συνδιάλεξιν μετὰ τοῦ συζύγου τῆς καὶ, ἐπὶ τῇ βᾶσει τῆς ἰδίας τῆς ὁμολογίας, συνελήφθη αὐθημερόν.

Ὁ Ροβέρτος Λεύτων εὐρίσκατο σχεδὸν εἰς κατάστασιν παραφροσύνης.

Τὸν ἐβλαπτοῦσε πρὸ πάντων πικρὸν αἶσθημα, ὅτε ἐσκέπτετο ὅτι τὸ ὄνομά του ἠτιμᾶσθη, καὶ ἀγρίως ἀπέφευγε πάντας καὶ ἡμᾶς αὐτοὺς, οὐδὲ θεώρει ὡς τοὺς καλλιτέρους καὶ εὐκρινεστέρους τῶν φίλων του.

Ὅτε τὴν ἐπαύριον ἔφερα ὀροιστικόν τι ποτὸν εἰς τὸν ἀσθενῆ, εἰς τὸν προθάλαμον ἀπήνησα τὸν Ροβέρτον. Οὗτος ὁμῶς δὲν ἦτο πλέον ὁ Λεύτων, ἀλλ' ἡ σκιά του. Μ' ἐσφιξε τὴν χεῖρα σιωπηλῶς καὶ ἀπῆλθεν ἀφήσας με ἐκπληκτον. Ἰδοῦ, λοιπόν, τί δυστυχίας ἔχει αὐτὸς ὁ κόσμος, εἰς τὸν ὁποῖον μέχρι τοῦδε ἤμην τὸσον εὐτυχῆς! Δυστυχίας, αἰτίαι εἰς μερικὰς στιγμὰς μεταβάλλουν νέον, πλήρη ζωῆς ἄνδρα, εἰς ἀντικείμενον θλίψεως καὶ παραφροσύνης. Πρόξενος δὲ τῆς δυστυχίας του ἦτο αὐτὴ ἐκείνη ἡ γυνή, ἧτις τῷ ὄφθαλμῳ τὰ πάντα καὶ τὴν ὁποίαν τότε ὁ Ροβέρτος ἠγάπα, πολὺ πιθανόν, πλειότερον ἢ πρὶν.

Καὶ δὲν ἐγρήτευσεν μόνον αὐτόν. Τάχα ἡ Νέλλη, ἧτις περιποιεῖτο τὸν ἀσθενῆ καὶ οὕτω εἶχε πρὸ ὀφθαλμῶν σχεδὸν ἀκαταπαύστως, τὸ ἀποτέλεσμα τοῦ διαπραχθέντος ἐγκλήματος, δὲν ἔχυνε ἄφθονα δάκρυα ὅτε ὠμίλει περὶ ἐκείνης, ἧτις ἐγένετο ἕνοχος;

Ὁ σύζυγός μου αὐτὸς ὠμίλει ἐπίσης ἄνευ τοῦ ἐλαχίστου πάθους περὶ τῆς γυναικὸς, ἧτις μὲ τοιαύτου φρικώδη τρόπον ὑπερήσπιζε τὴν τιμὴν τῆς.

Ὁφείλω νὰ ὁμολογήσω ὅτι τότε μόνον ἐφαινομένη ἔχουσα ἄλλα αἰσθήματα.

Δι' ἐμὲ τὴν Γερμανίδα, ἡ ὅλως ἀμερικανικὴ αὕτη πράξις

ἦτο ἀκατανόητος, καὶ ἠδυνάτου νὰ συνειθίσω εἰς αὐτήν. Ὅσον καὶ ἂν μοι ἦτο προσφιλές ἡ Ζένη, δὲν κατώρθουν νὰ ἐπιδοκιμάσω παρομοίαν ἄμυναν.

Παρήλθον ἑβδομάδες τινές.

Ἡ ἀνάβρωσις τοῦ Ράλφ ἐπροχώρει βραδέως. Ἄμα ἔπαυσε νὰ παραλαλῇ μοι ἐπετρέπη νὰ τὸν περιποιούμαι. Καθόλου δὲν τὸν εὗρον τὸσον ἀπότομον, καθὼς μοι τὸν περιέγραφον, καὶ — ὅπερ πρὸ πάντων μ' ἐξέπληττεν — οὐδόλως ἦτο ὠρτισμένος κατὰ τῆς Ζένης, ἧτις, μόλαταῦτα, τὸν κατέστησεν ἀνάπηρον. Ἀπεναντίας, ὠμίλει περὶ αὐτῆς μετὰ μεγάλης ὑπολήψεως καὶ πολλᾶκις ἐπανελάμβανεν, ὅτι ἂν τὴν ἐγνώριζε πρὶν, ποτὲ δὲν ἦθελε γίνεαι ἐχθρὸς τῆς.

Ἐλεγεν ὅτι ἐτιμωρήθη δικαίως, καὶ, κατὰ τὴν ἐννοίαν αὐτήν, ἔγραψε ἀήλωσιν πρὸς τὸ δικαστήριον καὶ τοὺς ἐνόρκους. Ἀπὸ αὐτὸν ἔμαθον ὅτι ἀπροσέκτως μετέδωκεν αὐτῇ τοὺς σκοποὺς τοῦ πενθεροῦ τῆς, καὶ ὅτι ἀσυστόλως τῇ ἐπρότεινε νὰ διαζευχθῇ οἰκαιοθελῶς τὸν Ροβέρτον.

— Ἡ εἰσδύσασα εἰς τὸν πόδα μου σφαῖρα ἦτο ἡ ἀπάντησις, ἧτις μὲ ἤρμυζεν — ἐπέρανε γελῶν τὴν διήγησίν του — καὶ εἶμαι εὐτυχῆς, διότι δὲν μ' ἐφόνευσεν, ὄχι τόσο δι' ἐμὲ, ὅσον δι' αὐτὴν τὴν ἰδίαν, διότι ἠθέλην ὑποφέρει ἔτι περισσότερον, ἐνῶ δὲν τὸ ἤξιζεν ἡ ἐξαιρετος αὕτη γυνή.

Νόστιμον, ὡς καὶ αὐτὸ ἔτι τὸ θῦμα νὰ παραλαλῇ ὑπὲρ τῆς Ζένης. Ἡ κεφαλὴ μου ἐταράσσεται. Μεταξὺ λοιπὸν λίαν ἀκατανόητων ἀνθρώπων μ' ἐρριψεν ἡ τύχη μου!

Ἡ ἡμέρα τῆς δίκης ἔφθασε. Μεγάλην δὲ αἰσθησὶν ἐπροξένησεν εἰς τὸ κοινόν. Ἡ σύζυγος δικαστοῦ ἐπὶ τοῦ ἐδωλίου τοῦ κατηγορουμένου! Καὶ σοβαρά, ἡσυχος, ἀπτόητος! Ἡρέμα ἤκουσεν αὐτὴ τὴν σύντομον, ἀλλ' εὐκρινῆ κατηγορίαν, ὅπως καὶ τὰ κατέκαστα τῆς ὑποθέσεως.

Οὕτε ἀντεῖπεν, οὕτε ἔκαμε θόρυβον. Κατὰ τὰ φαινόμενα, μετ' ἀνυπομονησίας ἐπερίμενε τὸ τέλος.

Τὸ τί ἡσθάνομαι, εὐρίσκομένη εἰς τὴν πλήρη κόσμου αἰθουσαν, ἀντιμέτωπος πρὸς ἐκείνην, ἣν ἐθεώρου ὡς φίλην μου, εἶναι ἀπερίγραπτον.

Αὐτὴ ἡ ἰδία μὲ ἠνάγκασε νὰ καταθέσω ἐναντίον τῆς, ὑποδειχσά με ὡς τὸ μόνον ἀμερόληπτον πρόσωπον, τὸ παρευρεθὲν εἰς τὴν ἐκτέλεσιν τοῦ ἐγκλήματος. Καταθέσασα, καθ' ὅσον μὲ ἦτο δυνατόν, συντόμως τὴν μαρτυρίαν μου, ἔρριψα πλαγίως βλέμμα ἐπ' αὐτῆς: ἐπὶ τοῦ ὄχρου προσώπου τῆς παρετήρησα καὶ πάλιν τὴν αὐτὴν ἔκφρασιν εὐχαριστήσεως, ἧτις τόσο μ' ἐπτόησε τότε, τότε δὲ διήγειρεν ἐν ἐμοὶ αἰσθημα ἀποστροφῆς.

Ἡ μόνη ἐπαχθῆς δι' αὐτὴν στιγμή, καθ' ὅλην τὴν διαρκίαν τῶν συζητήσεων, ἦτο ὅτε ὁ σύζυγός τῆς, ὁ ἀρνηθεὶς νὰ μαρτυρήσῃ ὅ,τιδήποτε, ἠναγκάσθη κατ' αἰτήσιν τοῦ συνηγόρου τῆς ν' ἀποκριθῇ εἰς τινὰς τυπικὰς ἐρωτήσεις.

Μέχρις ἐκείνης τῆς στιγμῆς ἡ Ζένη ἀπέφευγε νὰ βλέπῃ τὸν σύζυγόν τῆς.

Τότε ὁμῶς δὲν ἠδύνατο νὰ ἀποφύγῃ τοῦτο.

Πάντες οἱ ἐποπτεύοντες τοὺς συζύγους, τοὺς εὐρίσκομένους εἰς τοιαύτην τρομερὰν θέσιν, ὁ εἰς ἀπέναντι τοῦ ἄλλου, ἡσθάνοντο παράδοξόν τι αἶσθημα.

Ὅτε ὁ Ροβέρτος Λεύτων ἐστρεψε τὸ ὄμμα πρὸς τὴν σύζυγόν του, ἧτις ἀπαθῶς παρετήρει πρὸς τὸ μέρος του, ζωηρὸν χρῶμα ἐπέχυθη εἰς τὸ τρομερὰ ἐξημμένον πρόσωπόν του καὶ ὠμοιάζεν ἄνθρωπον θέλοντα νὰ εἴπῃ τι ἀκόμη. Ἀλλὰ τότε τὸ ἀτενὲς βλέμμα τῆς κατηγορουμένης εἴλκυσε πρὸς αὐτὴν τὰ ὄμματα τοῦ Ροβέρτου, τί ὁμῶς ἔλεγεν οἱ ὀφθαλμοὶ τῆς εἶμινε δι' ἡμᾶς μυστήριον.

Ἐν αὐτοῖς ἤστραπτεν ἄπειρος ἀγάπη, ἀφωνός τις παράκλησις καὶ ὑπόμνησις, οὕτως εἶπεν, πρὸς τὸν Ροβέρτον. Οὕτως δὲ ἀσκαρδαμυκτὴ ἠτένιζε τὴν Ζέννην καὶ τῇ ἀπεκρίνετο διὰ χειρονομίας, εὐγλώττως ἀπεικονίζουσης τὸν φόβον του, τὴν οὐδύνην του, τὸν ἔρωτα καὶ τὴν ὑπακίην του.

Μετὰ ταῦτα ὁ Ροβέρτος ἀπεσύρθη, ἀλλὰ πρὶν ἀπέλθῃ ἔτεινε τὰς χεῖρας πρὸς τὴν σύζυγόν του, ὡς εἰ ἤθελε νὰ τῇ ἀποδείξῃ ὅτι ἡ καρδία του ἦτο πλήρης ἀγάπης. Ἴσως ἡ ἰδέα αὐτῆ τὴν ἔκαμε νὰ μειδιάσῃ γοητευτικῶς.

Οἱ ἔνορκοι ἀπεσύρθησαν· ὅτε δὲ ἐπέστρεψαν, ἐβασίλευεν ἄκρα σιωπή.

Ἡ Ζέννη κατεδικάσθη εἰς ἐνὸς ἔτους φυλάκισιν.

Ὅτε τὴν ἐπανήγαγον εἰς τὴν αἴθουσαν καὶ τῇ ἀνέγνωσαν τὴν ἀπόφασιν, ἐρήγησε καὶ ἐκλονίζετο τοσοῦτον ἰσχυρῶς, ὥστε ὁ συνήγορός της ἔσπευσε νὰ τὴν ὑποστηρίξῃ. Ὑπολογίσασα δὲ τί τὴν περιέμενε, δάκρυα πικρὰ ἐκυλίσθησαν ἐπὶ τῶν ὤχρων παρειῶν της.

Τώρα πλέον τὰ πάντα ἐτελείωσαν· κατεδικάσθη, ἐτέθη ὑπὸ κράτησιν.

Ἡ κεφαλή της ἐκλινεν ὡσεὶ πιεσθεῖσα ὑπὸ τρομεροῦ βάρους.

Β'

Μετὰ τινὰς στιγμὰς ἡ Ζέννη ἦλθεν εἰς τὸ γεινιάζον δωμάτιον διὰ νὰ μὰς ἀποχαιρετίσῃ. Εἰσῆλθε δὲ μετὰ σταθερότητος καὶ ἐπίσης μετὰ σταθερότητος μὰς ἐχαιρέτισε· δὲν ἐπρόφερεν ὅμως λέξιν.

Τὴν ἐπλησίασε τότε ὁ σύζυγός μου καὶ χαιρέτισας αὐτὴν ἐδαφιαίως τῇ εἶπε λέξεις τινὰς, ἕνεκα τῶν ὁποίων τὸ πρόσωπόν της ἄπην ἐπορφυρώθη. Ὡς δὲ ἐφαίνετο, αὐτὴ ἤθελε νὰ ἐμποδίσῃ τι. Ἐτεῖνε πρὸς αὐτὸν τὴν χεῖρα καὶ τὸν παρετήρησε μὲ βλέμμα πλήρες ἀκατανόητου τρόμου, ἐκείνος δὲ κύψας ἠσπάσθη τὴν χεῖρά της — τὴν χεῖρα ἐκείνην, ἣτις διηύθυνε τὴν θανατηφόρον βολήν. — Τώρα ὅμως ἐνθυμοῦμαι ὅτι ἠσπάσθη τὴν ἀριστεράν της.

Ἀκουσίως πῶς τὴν ἐπλησίασα καὶ ἐγώ. Ὅτι καὶ ἂν ἐπραξέε δὲν ἦτο δυνατόν νὰ εἶναι μοχθηρὰ γυνή, ἣτις ἐγνώριζε νὰ ἐλκύνῃ πρὸς αὐτὴν πάσας τὰς καρδίας. Καὶ ἐγώ, λοιπόν, τῇ ἔτεινα τὰς χεῖρας καὶ μὲ ὀφθαλμούς δακρυρροοῦντας τὴν ἀπεχαιρέτισα.

Μετὰ τοῦτο ἀπήλθομεν ἔμεινε δὲ αὐτὴ μόνη μετὰ τοῦ συζύγου της. Περὶ τίνος ὠμίλησαν, πῶς ἀπεχωρίσθησαν οὐδεὶς γνωρίζει, εἰμὴ μόνον ὁ θεός.

Ὁ Ροβέρτος ἐξῆλθε, ἐφαίνετο δὲ ὡς ἄνθρωπος, τὸν ὁπῆον κατὰρα ἐπεβάρυνε.

Μετὰ τινὰς ἡμέρας ἐπανάλαβε τὰς ἐργασίας του διὰ πυρετώδους ζήσεως. Ἐφαίνετο ὡς εἰ ἤθελε διὰ φυσικοῦ κματου νὰ καταπονήσῃ τὰ ἠθικά του βάσανα.

Ὁ Ράλφ Λεύτων, μολοντί ἀνέλαθεν ἀρκούντως ὥστε νὰ δυνηθῇ νὰ ταξιδεύσῃ, παρέμενε μολοντοῦτο παρὰ τῷ ἐξαδέλφῳ του. Ἐγιναν φίλοι, — οἱ παράδοξοι αὐτοὶ ἄνθρωποι!

Ἡμέραν τινὰ, ὁ Ράλφ μὲ παρεκάλεσε νὰ στείλω εἰς τὸ ταχυδρομεῖον ἕνα φάκελλον, ὅπερ καὶ ἐξέτελεσα. Ἐπὶ τοῦ φακέλλου τούτου ἦτο ἡ διευθυνσις τοῦ ἔτι, ἐν τῇ Δυτικῇ Ἀμερικῇ, εἰς τὰ κτήματά του διαμένοντος πατρός του Ροβέρτου. Περιεῖχε δὲ — τὸ ἔμαθον ἀπὸ τὸν Ράλφ — ἐκτενεστάτην ἐπιστολὴν καὶ τὰ φύλλα τῶν ἐφημερίδων, εἰς τὰ ὁποῖα κατεχωρίσθη ἡ δίκη τῆς Ζέννης.

Μετὰ τινὰ καιρὸν ὁ Ράλφ ἔλαβε τηλεγράμμα, κατόπιν ἐπιστολὴν καί, μίαν τῶν ἡμερῶν, πρὸ τῆς οἰκίας τῶν Λεύτων ἐσταμάτησε κωμὸν ὄχημα.

Ὁ Ράλφ, χωλαίνων, κατηύθυνθη πρὸς τὸ ὄχημα, ὅπως ὑποδεχθῇ τοὺς νεοελθόντας, καὶ ὠδήγησεν εἰς τὸν ἀηπὸν γέροντα πολὺ διακεκριμένον καὶ γραῖαν κυρίαν. Κατὰ

τὴν ἐπιστροφὴν του δὲ εἰς τὴν οἰκίαν ὁ Ροβέρτος ἐκπληκτικὸς ἐσταμάτησεν εἰς τὴν εἴσοδον τοῦ κήπου. Ἐπειτα ἔσπευσε πρὸς τὴν οἰαῶδα, εἰς ἣν ἔκαθηντο οἱ ξένοι, καὶ ἀπὸ τὰς διακεκομμένας φράσεις, αἰτινες ἔφθανον μέχρις ἡμῶν, ἐμάθομεν ὅτι ὁ νέος ἐπανεῦρε τοὺς γονεῖς του.

Ἐκεῖ πάντες ἦσαν εὐτυχεῖς. Εἶναι ὅμως δυνατόν νὰ ἐλησμόνησαν ἐκείνην, ἣτις ἦτο φυλακισμένη εἰς τὸ ἄλλο ἄκρον τῆς πόλεως;

— Εἶναι πιθανόν νὰ τὴν διαζευχθῇ τὴν αὐτὸς;

Τὴν ἐρώτησιν ταύτην μετὰ θλίψεως ἀπηύθυνα κατ' ἐμαυτὴν, γεγονυῖα τῇ φωνῇ, καὶ τὴν ψυχὴν μου κατέλαβεν αἴσθημα ἀγαπηκτικῆς, ὅτε ἀνελογίζουμην, μετὰ τὰς προῤῥηθείσας πλήρεις εὐτυχίας καὶ εὐθυμίας φράσεις, ὅτι κατὰ τὸν αὐτὸν καιρὸν ἡ Ζέννη παρεδίδοτο, ἐν τῷ δωματίῳ τῆς, εἰς ἀπεγνωσμένην ἀπελπίσιν. Ὁ σύζυγός μου ὅμως μὲ ἀπήντησε γελῶν:

— Ὅχι, δὲν θὰ τὸ κάμει. Ἀλήθεια, δὲν ἐνόησας τίποτε;

Παρητήρησα ὅτι προφέρων τὰς λέξεις ταύτας δάκρυα ἀνέβλυζον ἐκ τῶν ὀφθαλμῶν του, ἐναγκαλισθεῖς δὲ ἐμὲ καὶ τὸ τέκνον μὰς, μὲ ἠτένιζε μειδιῶν.

Καὶ μ' ὅλα ταῦτα, ὄχι, δὲν ἐνόησα τίποτε.

*
*

Τὴν ἐπαύριον οἱ γονεῖς τοῦ Ροβέρτου ἐπανῆλθον καὶ τὸν ἀπήγαγον μετὰ τοῦ χωλαίνοντος Ράλφ πάντες δὲ ἦσαν σεβαροί, ὄχι ὅμως καὶ λυπημένοι.

Ὅτε ἀνεχώρουν ἰστάμην πλησίον τοῦ παραθύρου καὶ ἤκουσα τὸν γέροντα νὰ λέγῃ μὲ τὴν βροντώδη φωνὴν του τῷ ἀμαξήλατῃ ποῦ νὰ τοὺς ὀδηγήσῃ. Δὲν ἐτόλμων νὰ πιστεύσω ὅτι ἤκουον, τὸν διέταξε νὰ τοὺς ὀδηγήσῃ εἰς τὴν φυλακὴν τῆς Ζέννης.

Ἡ Ζέννη εὐρίσκετο εἰς χωριστὸν δωμάτιον. Εἶχε τὸ δικαίωμα νὰ διαθέτῃ τὸν καιρὸν της ὅπως ἤθελε καὶ δὲν ἦτο ὑποχρεωὸς νὰ συμμετέχῃ τῆς κοινωνίας καὶ τῆς τροφῆς τῶν ἄλλων φυλακισμένων. Εἰργάζετο ἀκαταπαύστως, ἀνεγίνωσκε καὶ ἔγραφε μὲ πυρετώδη ζέσιν, καί, μολταῦτα, δὲν κατόρθου οὐδὲ ἐπὶ μίαν ὥραν νὰ καταβάλλῃ τὸν σάλον τῆς καρδίας της. Τὸ πτωχόν, ἀλλὰ καθαρὸν δωμάτιον, τὴν ἀπλὴν ἀλλὰ καθαρὰν τροφήν, τὴν ἐργασίαν τῆς ἐκλογῆς τῆς, ἅτινα εἶχεν ἡ Ζέννη, θὰ τὰ ἐπεθύμουν πολλοὶ ὄντες ἐλεύθεροι, ἐν ὅμως ἐπεθύμει καὶ διὰ τὴν ἔλλειψίν του ἐστέναζε — διὰ τὴν ἐλευθερίαν. — Κατὰ τὰς πρώτας ἑβδομάδας εἰργάζετο δακρυρροῦσα, κατόπιν ἐγένετο ἡσυχωτέρα καὶ ἐπιμελεστέρα, καθότι ἠλπίζε νὰ καταπνίξῃ οὕτω τὴν βασανίζουσαν αὐτὴν ἀνίαν, ἕνεκα τῆς στερήσεως τῆς ἐλευθερίας ἐκείνης, ἣς ἀπολαύει πληρέστατα καὶ ὁ πτωχότερος!

Μόνον ὅτε ἤρχετο ὁ σύζυγός της — ἐγνώριζε δὲ ἀκριβέστατα τὰς σπανίας ὥρας, καθ' ἃς τῷ ἦτο ἐπιτετραμμένον νὰ τὴν ἐπισκεπτήται, — μόνον τότε ἠσθάνετο ἀπεριγραπτὸν γράν. Διότι ὁ Ροβέρτος ἦτο δι' αὐτὴν ἐλευθερία, εὐτυχία, ζωὴ.

Σήμερον θὰ ἤρχετο.

Ἰστατο δὲ ἡ Ζέννη εἰς τὸ μικρὸν κίχλιδωτὸν παράθυρον καὶ ἀτενῶς ἐθεώρει τὸν ἀνέφελον γλαυκὸν οὐρανόν.

Πόσος καιρὸς παρῆλθεν ἀφ' ὅτου ἡ ζωὴ της ἔπαυσε νὰ εἶναι ἀνέφελος; Τῇ ἐφαίνετο ὅτι παρῆλθεν ὀλόκληρος αἰωνιότης καὶ ὅτι ἐπίσης αἰωνιότης παρῆλθεν ἀφ' ὅτου δὲν εἶδεν ἐκείνον, τὸν ὁποῖον ἐπερίμενε.

— Ποῦ νὰ εὐρίσκαται; ἐσκέπτετο. Εἶναι ἀκόμη καθ' ὅδον ἢ εἰσῆλθεν ἤδη εἰς τὴν οἰκίαν;

Μὲ πυρετώδη ἀνυπομονησίαν ἀτενίζει πρὸς τὴν θύραν, — τὴν θύραν, ἣν τόσον ἐπαχθῶς εἰσέρχεται τις, ἣτις κλείει τόσον δυνατὰ καὶ τὴν ὁποῖαν πρέπει νὰ περιμένῃ τις πολὺν καιρὸν διὰ νὰ τὴν διαβῇ πάλιν.

Ἀκούσασα τὰ πλησιαζόντα βήματα ἡ Ζέννη γίνεταί ὡ-

χροτέρα τοῦ λευκοῦ σαλίου τοῦ καλύπτοντος τὸ παγωμένον σῶμά της.

Μὲ τὴν χεῖρα συγκρατεῖ τὴν καρδίαν της· πρὸ τῶν ὀφθαλμῶν της τὰ πάντα περιστρέφονται ὡσεὶ ἀνεμοστρόβιλος. Δὲν χεῖρει· τρέμει.

Ἀκούει τὰ βήματα οὐχὶ μόνον τοῦ Ροβέρτου, ἀλλὰ καὶ ἄλλων. Τί τρέχει; Τί τὴν περιμένει;

Κρύπτεται εἰς τὴν γωνίαν· ἐκ τοῦ τρόμου ἡ καρδία της διαρρυνύεται. Δὲν φαντάζεται ὅτι πλησιάζει ἡ χαρὰ· διότι εἰς τὴν φυλακὴν μανθάνει τις νὰ μὴν ἐλπίζει, ἀλλὰ νὰ φοβῆται.

Ἡ κλεῖς ἠκούσθη στρεφόμενη εἰς τὸ κλειθρον. Ἡ θύρα ἀνοίγεται καὶ ἡ δυστυχὴς γυνὴ ῥίπτεται, ἀφῆσασα ἀγρίαν φωνὴν ἐνθουσιασμοῦ, εἰς τὰς ἀγκάλας τοῦ συζύγου της. Δὲν βλέπει ὅτι καὶ ἄλλοι εὐρίσκονται ἐκεῖ, ὅτι καὶ ἄλλα γυναικεῖα δάκρυα ἐνοῦνται μὲ τὰ ἰδικά της καὶ ὅτι ὁ ὑπερήφανος γέρον ἐλησμόνησε καὶ τὰ πλοῦτη του καὶ τὸν τίτλον του καὶ τὴν ἀξιοπρέπειάν του. Αἰσθάνεται μόνον ὅτι τὴν ἐνγκυκλιζέται ὁ Ροβέρτος καὶ ὅτι εἰς τοὺς γλυκεῖς, ἀλλὰ μελαγχολικοὺς ὀφθαλμοὺς του λάμπει σπινθὴρ εὐτυχίας.

Κατ' ἐκείνην τὴν στιγμὴν σφίγγει τις τὴν χεῖρά της, καὶ ἡ αὐτὴ γεροντικὴ μορφή, ἣτις ἄλλοτε τὴν ἐθεώρει μὲ τοσαύτην ὑπερήφανον σκληρότητα, τώρα κύπτει πρὸς τὴν χεῖρά της καὶ ἐναποθέτει ἐπ' αὐτῆς φίλημα μεγίστην ἐκφράζον ὑπόληψιν.

— Κόρη μου, λέγει ὁ γέρον μετὰ τρεμούσης φωνῆς, ὅλη ἡ ζωὴ μας, εἰς τὸ ἐξῆς, θὰ καθιερωθῆ εἰς τὴν εὐγνωμοσύνην μας διὰ τὸν ἡρωϊσμόν σου· καὶ ἂν δὲν δύναμαι νὰ δηλώσω εἰς ὅλον τὸν κόσμον, ὅτι ἐδῶ εὐγενὴς γυνὴ ἐξηγόραζε τὸ σφάλμα τοῦ συζύγου της, τουλάχιστον θὰ δώσω ἀφορμὴν νὰ τὸ μάθῃ. Πρὸς τὸ παρὸν δὲν ἔχωμεν ἄλλο νὰ σᾶς προσφέρωμεν, εἰμὴ τὴν ἀγάπην μας καὶ τὴν ἐλευθερίαν σου.

Καὶ ταῦτα εἰπὼν ἀπεμακρύνθη.

Ἡ Ζέννη βλέπει μὲ ἐκπεπληγμένους ὀφθαλμοὺς τὸν ταπεινῶς χαιρετῶντα αὐτὴν Ράλφ καὶ τὸν ἐν στολῇ γέροντα ὑπάλληλον, ὅστις, μὲ φωνὴν συγκεινημένην, ἐκπληρῶν ξηρὰν διατύπωσιν, τῇ ἀγγέλλει ὅτι τῇ ἐδόθη χάρις καὶ ὅτι εἶναι ἐλευθέρη. Εἰς τὸ εὐχάριστον τοῦτο ἄγγελμα λιποθυμεῖ καὶ πίπτει εἰς τὰς ἀγκάλας τοῦ συζύγου της.

Συνελθοῦσα αἰσθάνεται αὐτὴν ἐλευθέρην καὶ ἔννοεῖ ὅτι ἀπέκτησεν ἀγάπην ἐφ' ὅλης της τῆς ζωῆς.

Ἦδη εὐρίσκεται εἰς τὸ μικρόν, ἀλλὰ εὐμαρὲς ζωμάτιόν της, τοῦ ὁποῦ το παράθυρον εἶναι ἡμιάνοικτον καὶ ἄνευ κινηλίδων πλησίον της δὲ ἴσταται ἡ μήτηρ τοῦ συζύγου της — ἀπὸ τοῦδε καὶ ἡ ἰδική της — τῆς ὁποίας αἱ τρέμουσαι γηρκαὶ χεῖρες τὴν σφίγγουν ἰσχυρῶς καὶ δι' ἀγαθοῦ καὶ θωπευτικοῦ βλέμματος τὴν παρατηρεῖ μετὰ μερίμνης καὶ τρυφερότητας. Ἡ μητρικὴ ἀγάπη θερμῶς εὐγνωμονεῖ δι' ὅ,τι ἐπραξεν ἡ συζυγική.

Ἡ Ζέννη αἰσθάνεται ἐαυτὴν ἐντελῶς ὑγιᾶ καὶ γελῶσα ἀναμνησθεῖται τὸ παρελθόν. Τί τάχα ἑκτακτον ἐπραξε; Ἐνῶ δὲ ἐγείρει τὴν κεφαλὴν, τὸ βλέμμα της συναντᾷ τὸ κάτοπτρον. Ἰδικόν της εἶναι αὐτὸ τὸ πρόσωπον, τὸ τόσον ἰσχυρόν, ὠχρόν, μὲ τοὺς ὀφθαλμοὺς καταβεβλημένους ἐκ τῆς ἀϋπνίας καὶ τῶν δακρύων; Καὶ αἴφνης ἀναπολεῖ εἰς τὴν μνήμην της πόσον σκληρῶς ὑπέφερε.

Εἰς τὴν ἐρώτησιν τῆς γηρκαῖς γυναικός:

— Τέκνον μου, πῶς ἠδυνήθης νὰ εὕρησι τόσῃν ἀνδρίαν, ὥστε νὰ ὑποφέρῃς ἀντ' αὐτοῦ τὴν ποινήν; ἡ καρδία της τῇ ὑπαγορεύει ν' ἀπαντήσῃ:

— Ἠξέυρεις, μῆτερ, ὅτι ὅταν εἶδον τὸν Ράλφ ἐκτάδην, ἐπὶ τῆς χλόης, καὶ τὸν Ροβέρτον μὲ ὀφθαλμοὺς ἐκφράζοντας παράφροντα τρόπον, πίπτοντα εἰς τοὺς πόδας μου μετὰ λυγ-

μοῦ, ἠσθάνθην ὅτι οὗτος δὲν θὰ δυνηθῆ νὰ ἀνθέξῃ εἰς ὅ,τι τὸν ἐπερίμενε. Ἐνεδύθην τὴν θέσιν του ἀπέσπασα τῆς χειρός του τὸ πολὺχροτον, καὶ, κατ' εὐτυχίαν, μὲ εἶδον κρατοῦσαν αὐτό. Οὕτως ἠδυνήθην νὰ ἀναγκάσω τὸν Ροβέρτον νὰ μὲ ὑπακούσῃ, καὶ νὰ σωθῆ ὄχι μόνον ἡ τιμὴ του, ἀλλὰ καὶ τὸ λογικόν του· καθότι, πιστευσόν με, μῆτερ, δὲν ἤθελεν ὑποφέρει ἀβλαβῶς, ὅτι ἐγὼ ὑπέφερα. Μήπως οἱ ἄνδρες γνωρίζουν νὰ ὑποφέρουν;

— Ἀλλὰ γνωρίζουν νὰ ἀγαποῦν καὶ νὰ εὐγνωμονοῦν καθ' ὅλην τὴν ζωὴν, εἶπεν εἰσελθὼν ὁ Ροβέρτος.

Καὶ ἔπεσε γονυκλινῆς.

B.

Λήξαντος τὴν 31^{ην} Ὀκτωβρίου τοῦ Ζ' ἔτους τῶν «Ἐκλεκτῶν Μυθιστορημάτων», παρακαλοῦνται θερμῶς οἱ κκ. συνδρομηταὶ ἡμῶν ν' ἀποστείλωσιν ἐγκαίρως τὴν συνδρομὴν τῶν διὰ τὸ Η' ἔτος

Ἐπίσης παρακαλοῦνται καὶ οἱ ὀλίγοι καθυστεροῦντες τὴν συνδρομὴν τοῦ παρελθόντος ἔτους νὰ σπεύσωσι πρὸς ἀπότισιν αὐτῆς.

Εἰς τὸ προσεχές

ΓΕΩΡΓΙΟΥ ΠΡΑΔΕΛ

ΤΟ ΜΥΣΤΙΚΟΝ

EKTENEΣ ΜΥΘΙΣΤΟΡΗΜΑ ΜΕΤΑ ΕΙΚΟΝΩΝ

Κ. Φ. ΣΚΟΚΟΥ

ΗΜΕΡΟΛΟΓΙΟΝ

ΤΟΥ 1892 ΕΤΟΥΣ

ΦΙΛΟΛΟΓΙΚΟΝ
ΧΡΟΝΟΓΡΑΦΙΚΟΝ ΚΑΙ ΓΕΛΟΙΟΓΡΑΦΙΚΟΝ

Ε Τ Ο Σ Σ'

Σύγκεται ἐκ 450 πυκνῶν σελίδων, καλλιτεχνικωτάτων, εἰς ἃς εἰκονίζεται ἐν μικρῇ ἢ φιλολογικῇ καὶ κοινωνικῇ φυσιογνωμίᾳ τοῦ ἔτους. — Κοσμεῖται δι' 60 λαμπρῶν εἰκόνων φωτοτυπικῶν, ἐπιτηδῆς κατασκευασθέντων ἐν Λειψία καὶ Παρισίοις. — Περιέχει ὑπὲρ τὰ 100 ἀρθρα καὶ διατριβάς, ἀρίστης ἐκλογῆς, ἦτοι: διηγήματα, ἠθογραφίας, ποιήσεις, ἱστορικὰ καὶ ἐπιστημονικὰς διατριβάς, καλλιτεχνικὰς μελέτας, δράματα, διαλογὰς, χαρακτήρας, κοινωνικὰς σελίδας ἐκ τοῦ συγχρόνου βίου, φιλολογικὰ παίγνια, λεπτὰς καὶ φαιδρὰς σατύρας ἐπικαιροῦς, ἐπιγράμματα, σκαλαθύρματα, γρωμικά, βιογραφικὰ σημεῖώσεις, ἀνέκδοτα, γελοιογραφικὰ παραστάσεις, κλπ. κλπ. — Συνεργᾶται ὑπὲρ τοὺς 50, πάντες σχεδὸν οἱ ἀντιπρόσωποι τῆς ἐν Ἑλλάδι συγχρόνου λογοτεχνίας. — Περιέχει δ' ἐπὶ πλέον καὶ

ΒΙΟΓΡΑΦΙΚΗΝ ΠΙΝΑΚΟΘΗΚΗΝ τοῦ 1892

ἦτοι λαμπρὰς προσωπογραφίας καὶ βιογραφίας σχετικὰς τῶν διαπρεπεστέρων ἐν τῇ πολιτείᾳ, τῇ ἐπιστήμῃ καὶ τοῖς γράμμασι συγχρόνων Ἑλλήνων.

Εἰς τὸ Ἡμερολόγιον τοῦ κ. Σκόκου συγκεντρῶνται ὅλη ἡ χάρις καὶ ἡ σπινθηρίζουσα εὐφυΐα -τῆς συγχρόνου φιλολογικῆς παραγωγῆς. Οἱ ἐν τῇ ἄλλοδαπῇ Ἕλληνας, διερχόμενοι τὰς 450 χαριστάτας σελίδας τοῦ Ἡμερολόγιου τοῦ κ. Σκόκου, ἀνευρίσκουσιν ἐν μικρῇ τὴν φιλολογικὴν καὶ κοινωνικὴν φυσιογνωμίαν τοῦ ἔτους.

ΤΙΜΑΤΑ I

Διὰ τοὺς ἐν τῇ ἄλλοδαπῇ:

ΧΑΡΤΟΔΕΤΟΝ ΦΡ. 4 — ΧΡΥΣΟΔΕΤΟΝ ΦΡ. 5

Διὰ τὰς ἐπαρχίας

ΧΑΡΤΟΔΕΤΟΝ ΦΡ. 3, 50 — ΧΡΥΣΟΔΕΤΟΝ ΦΡ. 4, 50.

Ἡ Διεθνήσις τῶν «Ἐκλεκτῶν Μυθιστορημάτων» χάριν τῶν ἀπανταχοῦ ἀναγνωστῶν της ἀναδεγεται νὰ ἀποστείλῃ ἀσφαλῶς καὶ ταχέως τὸ Ἡμερολόγιον τοῦ κ. Σκόκου, εἰς πάντα ἐμβάζοντα πρὸς αὐτὴν τὸ ἀντίτιμον.